

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

УТВЪРЖДАВАМ:

11.3.2024 г.

X

д-р Надя Танева

Изпълнителен директор

Signed by: NADYA ROSENOVA TANEVA

О Т Ч Е Т

ЗА ДЕЙНОСТТА НА АГЕНЦИЯТА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ЗА 2023 ГОДИНА

ВЪВЕДЕНИЕ:

Дейността на Агенцията за социално подпомагане (АСП) през 2023 г. се осъществи в съответствие с приоритетите, залегнали в Актуализираният Стратегически план на АСП за периода 2022-2025 г. и насочени към изпълнение на държавната политика по гарантиране правото на адекватна социална закрила за всички български граждани и за всеки гражданин на друга държава, намиращи се на територията на България. В тази връзка, визията на Агенцията за социално подпомагане за 2023 г. бе подобряване адекватността и устойчивостта на системите за социална закрила и социално включване.

Дейностите, осъществявани от агенцията (съгласно изм. и доп. ДВ, бр. 97 от 13 ноември 2020 г., в чл. 2, ал. 2 от Устройствения правилник), са:

- предоставяне на социални помощи и на семейни помощи за деца, закрила на детето и осигуряване на правата на хората с увреждания;
- оказва методическа подкрепа при оценката на потребностите от социални услуги, планирането, създаването, предоставянето и развитието на социалните услуги;
- координира разработването и актуализацията на Националната карта на социалните услуги;
- дава предварително одобрение за създаване, промяна на броя на потребителите и промяна на мястото на предоставяне на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, в съответствие с Националната карта на социалните услуги;
- разработва предложения до министъра на труда и социалната политика за определяне и актуализиране на стандартите за финансиране на социалните услуги, които се финансират от държавния бюджет, и за размера на таксите

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА

НА АГЕНЦИЯТА

ЗА СОЦИАЛНО

ПОДПОМАГАНЕ

ЗА 2023 ГОДИНА

София 1051

ул. „Триадица“ № 2

телефони:

(02) 811 9 607

(02) 8119 639

горещ телефон:

(02) 935 05 50

ok@asp.government.bg

www.asp.government.bg

за тяхното ползване;

- изготвяне на обобщени годишни отчети и анализи за всички индивидуални оценки на потребностите на хората с увреждания и резултатите от тях, както и за дейността по социално подпомагане в страната, които представя на министъра на труда и социалната политика;
- участва при изготвянето на проекти на нормативни актове в областта на социалните помощи, социалните услуги и правата на хората с увреждания;
- разработва единна система за оценка и контрол на дейностите на дирекциите „Социално подпомагане“ и осъществява специализиран контрол върху тях чрез Инспектората;
- изгражда, администрира и поддържа интегрирана информационна система на Агенцията за изпълнение на дейности по закон в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и закрила на детето;
- други дейности, определени в закон или в акт на Министерския съвет.

Агенцията за социално подпомагане е определена за Управляващ орган (УО) на **Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане** от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България за периода 2014-2020 г. (ОПХ, ФЕПНЛ), с решение на Министерски съвет (МС) от 08.09.2014 година. Оперативната програма е одобрена с Решение за изпълнение на Европейската комисия от 05.12.2014 година и последно изменена на 18.08.2022 година.

- Програмата допринася за постигане на Националната цел за намаляване на броя на живеещите в бедност 260 000 души до 2020 г. в съответствие с целите на стратегия „Европа 2020“. В изпълнение на тази цел, програмата се насочва към лицата, живеещи в най-висока степен на бедност и социална изолация. Програмата се изпълнява на територията на цялата страна. Общият бюджет по Оперативната програма през периода 2014-2020 г., включително и допълнително предоставените средства по механизма REACT-EU е 316 603 248 лева.
- В рамките на Оперативната програма се реализират пет операции:

Операция тип 1: Закупуване на хранителни продукти.

▪ Операцията се реализира от административна структура на УО, определена със заповед.

Операция тип 2: Предоставяне на индивидуални пакети с хранителни продукти.

- Операцията се реализира чрез процедура за подбор на публичноправна организация или организация с нестопанска цел, регистрирана по реда на ЗЮЛНЦ като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза, в съответствие с критериите, посочени в Оперативната програма.

Операция тип 3: Топъл обяд.

- Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в която допустими кандидати са общини и райони на общини.

Операция тип 4: Техническа помощ.

- Операцията се реализира от административна структура на УО, определена със заповед.

Операция тип 5: Предоставяне на ваучери за осигуряване на храни и стоки от първа необходимост за разселени лица от Украйна.

- Операцията се реализира от АСП, чрез териториалните ѝ структури

Дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“ на Агенция за социално подпомагане е определена за Управляващ орган на **Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, съфинансирана от Европейски социален фонд плюс (ПХОМП, ЕСФ+)** с Решение на МС № 712 от 06.10.2020 г.

Стратегическата цел на програмата е да добави принос към цялостната национална политика за смекчаване и намаляване на бедността и за преодоляване на социалното изключване. Тази цел се постига чрез осигуряване на подкрепа за преодоляване на основните идентифицирани лишения от храна и основни материали за осигуряване на нормални условия за живот на хора, които живеят в крайна бедност, изпитват тежки материални лишения и живеят в социална изолация. За да бъде предоставена подкрепа правилно адресирана към най-нуждаещите се лица ще се използват данните от Агенцията за социално подпомагане, чиито експерти на местно ниво са извършили оценка за всеки отделен случай по обективни критерии, определени в националното законодателство.

В рамките на програмата се реализират 4 вида помощи:

Вид помощ 1: „Подпомагане с пакети хранителни продукти и хигиенни материали“.

▪ Този вид помощ се осъществява чрез две взаимнообвързани операции. Операцията за закупуване на хранителни продукти и продукти за хигиенни нужди се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, с конкретен бенефициент АСП. Операцията за раздаване на закупените продукти се реализира чрез процедура за подбор на проекти предложения с определен краен срок за кандидатстване.

Вид помощ 2: „Топъл обяд“.

▪ Реализира се чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в която допустими кандидати са общини и райони на общини.

Вид помощ 3: „Пакети за новородени деца“.

▪ Този вид помощ се осъществява чрез две взаимнообвързани операции. Операцията за закупуване на стоки за новородени деца се реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, с конкретен бенефициент АСП. Операцията за раздаване на пакетите за новородени деца се реализира чрез процедура за подбор на проекти предложения с определен краен срок за кандидатстване.

Вид помощ 4: „Детска кухня“.

▪ Реализира се чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, с конкретен бенефициент АСП.

Стратегическа цел № 1: Да се създадат условия за гарантиране на адекватна социална закрила за уязвимите групи от населението при прилагането на диференциран подход.

Приоритет № 1.1.: Прилагане на модел на социална закрила и социално включване.

- Облекчаване на административната процедура по отпускане на социални помощи;
- Създаване на условия за оптимизиране на социалното подпомагане на уязвими групи;
- Повишаване нивото на компетентност на социалните работници във връзка с предоставяне на социални помощи и прилагане на диференциран подход, отчитайки индивидуалните потребности на всеки от членовете на семейството;
- Осигуряване на целева социална закрила на нуждаещите се лица и семейства през зимния сезон чрез предоставянето на целеви помощи за отопление;
- Изразяване на становища и инициране на предложения за усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалното подпомагане, свързана със социалната закрила на най-нискодоходните и рискови групи от населението;
- Мониторинг на отпусканите социални помощи.

Агенцията за социално подпомагане (агенцията) има ангажименти по изпълнение на две от програмите за реализиране на политиката в областта на социалната закрила и равните възможности.

И през 2023 г. приоритет в областта на социалната закрила беше подобряването на координацията между системата за социално подпомагане и системата за активни програми на пазара на труда. Подпомагаше се социалната реинтеграция на лицата, които получават социални помощи, чрез по-тясното обвързване на социалното подпомагане с трудовата заетост и насърчаване на трудовата активност. Гарантирана е социалната закрила на уязвимите групи от населението - чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване ефективността на програмите и прилагането на диференциран подход.

През 2020 г. между Министерство на труда и социалната политика (МТСП), Министерство на образованието и науката (МОН), Министерство на здравеопазването (МЗ) и Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), се сключи Национално рамково споразумение за изпълнение на Споразумението за интеграция в заетост (СИЗ) на продължително безработни лица, разработено в изпълнение на Препоръката на Съвета на ЕС от 15 февруари 2016 г. относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда. Агенцията за социално подпомагане в качеството си на изпълнителна агенция към министъра на труда и социалната политика, чрез териториалните си поделения има задължението да предоставя необходимите услуги за решаването на проблемите, пречателни за продължително безработните лица да се включат в пазара на труда, при

прилагане на индивидуален подход и при стриктно спазване на относимата нормативна уредба в областта на социалната закрила.

Във връзка с изпълнението на дейностите по отпускане на социални и целеви помощи и средства в АСП ежесечно постъпват данни от 147-те дирекции „Социално подпомагане“ (ДСП) чрез 28-те регионални дирекции за социално подпомагане (РДСП) в страната.

През 2023 г. по реда на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП), с еднократни, целеви и месечни социални помощи в страната са подпомогнати общо **31 518** лица и семейства.

През **2022 г.** с еднократни, целеви и месечни социални помощи, отпускани по реда на ППЗСП, в страната са подпомогнати общо **35 894** лица и семейства.

Наблюдава се намаление в общия брой на случаите на подпомаганите лица и семейства по ЗСП и ППЗСП в сравнение с 2022 г., с 4 376 случая.

През **2023 г.** изплатената по реда на ППЗСП сума за месечни, целеви и еднократни помощи е **58 357 964 лв.**

През **2022 г.** изплатената сума е **43 964 667 лева.**

Със Закона за изменение и допълнение на ЗСП, обнародван в ДВ, бр. 102 от 23.12.2022 г., който влезе в сила от 01.06.2023 г., в ЗСП са извършени следните промени: разширен е кръгът на правоимащите лица, като са добавени и лицата, на които е възложено да полагат грижи за деца съгласно Закона за закрила на детето (ЗЗД), включени са осиновители, настойници или попечители; регламентирано е социалните помощи да бъдат определяни на база размера на линията на бедност за съответната година, определена с постановление на Министерския съвет; намален е срокът за лишаване от право на месечни помощи на безработните лица, отказали участие в програми за заетост от 1 година на 6 месеца; регламентирана е възможност от социални плащания да могат да се правят удръжки и в случаите на недобросъвестно получени средства от социални помощи, установени с влязъл в сила административен акт; намален е срокът за лишаване на лицата, недобросъвестно получили социални помощи, от две на една година; регламентирана е възможност за допускане на принудително изпълнение върху вземанията по този закон, с изключение на средствата по чл. 14, ал. 3; регламентирани са промени в дейностите на Фонд „Социална закрила“.

В Държавен вестник, бр. 44 от 19.05.2023 г., е обнародвано Постановление на Министерския съвет (ПМС) № 74 от 15.05.2023 г. за изменение и допълнение на ППЗСП, с което се гарантира прилагането на направените в ЗСП промени. ППЗСП влезе в сила от 01.06.2023 година. След промените размерът на социалните помощи вече се определя в зависимост от линията на бедност в страната и не е обвързан с гарантирания минимален доход. Досегашните над 20 групи лица по чл. 9, ал. 3 са сведени до 5 основни групи с предвидено редуциране на определения размер на месечната помощ на семейството при

неизпълнение на определени условия: ако дете от 4 до 16-годишна възраст не учи; ако дете от 16 до 18-годишна възраст не учи и не е регистрирано в Дирекция „Бюро по труда“ (ДБТ) в едномесечен срок от навършване на 16 години; ако дете от 4 до 16-годишна възраст е допуснало 5 или повече неизвинени отсъствия или отсъствия без уважителни причини от предучилищното образование за съответния месец; ако на детето не са извършени задължителните имунизации и профилактични прегледи съобразно възрастта и здравословното му състояние. Значително са облекчени и условията за достъп до месечни социални помощи: отпадна изискването за размера на жилището; изискването лицата да не са регистрирани като еднолични търговци и да не са собственици на капитала на търговско дружество е променено: да не осъществяват дейност като ЕТ и да нямат участие в капитала на търговско дружество; отпадна изискването лицата да не притежават движима и недвижима собственост, която може да бъде източник на доходи и е регламентирано, че доходите от движимо и недвижимо имущество за всеки член на семейството не трябва да надхвърлят линията на бедност; намален е срокът, в който лицата не трябва да са извършвали прехвърляне чрез договор за дарение или заплащане на недвижим имот от 5 г. на 2 г.; предоставено е право на учащите във ВУЗ и учениците от частни училища да получават месечни социални помощи. Освен това е намален срокът за задължителна регистрация в ДБТ на безработните лица в трудоспособна възраст от 6 месеца на 3 месеца, като към лицата, за които не се изисква регистрация са добавени лица, които учат във висше училище по специалност, за която е предвидена само редовна форма на обучение. Регламентирано е изискването за 3-месечна регистрация в ДБТ да не се отнася и за лицата, които са се регистрирали в ДБТ в едномесечен срок от завършване на средното си образование, но не повече от 20-годишна възраст. Намален е срокът за полагане на общественополезен труд от 14 дни по 4 часа, на 40 часа месечно, както и санкциите при повторен отказ за полагане на общественополезен труд – срокът, в който е направен отказът е намален от 5 г. на 3 г., а срокът, за който лицето се лишава от правото на социални помощи е намален от 2 години на 6 месеца. При отпускането на месечна целева помощ за наем отпадна изискването децата да посещават редовно училище.

Създадени са две нови помощи: по реда на чл. 11а – целева помощ за срок от 3 месеца в случаите, когато безработно лице или безработен член на семейството, получаващо месечна помощ по чл. 9, започне работа; и по реда на чл. 16в - месечна целева помощ за покриване на първоначалните нужди на младежите от 18- до 21-годишна възраст, които до навършване на тази възраст са ползвали социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа и я напускат за първи път.

Видовете социални помощи и отчетените данни за тях са, както следва:

1. Месечни помощи по реда на чл. 9 от ППЗСП:

Месечните социални помощи допълват собствените доходи на лицата и семействата до определен диференциран минимален доход и се отпускат след проверка на техния доходен и имуществен статус, възраст, семейно положение и здравословно състояние, учебна и трудова заетост. Считано от 01.06.2023 г. понятието „диференциран минимален доход“ се заменя с „диференциран доход“ и се определя като процент, определен за съответното лице, към основата за подпомагане, чиято величина е равна на 30% от линията на бедност за съответната година.

С месечни помощи, отпуснати по реда на чл. 9 от ППЗСП през **2023** г. в страната са подпомогнати *средномесечно* **20 554** случая на лица и семейства, а годишният размер на изплатените средства е **52 431 350** лева.

За 2022 г. средномесечно са били обхванати **19 620** случая. Изплатената сума е **24 956 459** лева.

2. Еднократни помощи по реда на чл. чл. 16, 16а и 17 от ППЗСП:

Еднократните помощи са предназначени за:

- задоволяване на инцидентно възникнали здравни, образователни, комунално-битови и други жизненоважни потребности на лицата и семействата и се отпускат веднъж в годината до 5-кратния размер на ГМД, в сила до 31.05.2023 г., а считано от 01.06.2023 г. - до трикратния размер на обявената за страната линия на бедност за съответната година (за 2023 г. е 504 лв., а за 2024 тя е в размер на 526 лв.);
- издаване на лична карта – до размера на ГМД до 31.05.2023 г., а от 01.06.2023 г. - до размера на основата за подпомагане по чл. 9, ал. 2 от ППЗСП;
- лечение в чужбина.

През **2023** г. общият брой на отпуснатите еднократни помощи в страната по горесцитираните нормативни основания е **10 163 бр.**, в т.ч. **4 106 бр.** издадени заповеди на украински граждани. Изплатените средства са в общ размер на **5 716 374 лева**.

През **2022 г.** броят на лицата и семействата, получили еднократни помощи е **58 481**, в т.ч. 47 736 бр. издадени заповеди за украински граждани, за които са изплатени **20 622 294 лева**.

❖ С решение на Министерски съвет № 144 от 10.03.2022 г. за предоставяне на временна закрила на разселени лица от Украйна в съответствие с Решение за изпълнение на Съвета на Европейския съюз (ЕС) 2022/382 от 04.03.2022 г. за срок от една година, считано от 24.02.2022 г. е изменен Националният план за действие при временна закрила в Р България.

Съгласно чл. 1а, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), временна закрила се предоставя в случай на масово навлизане на чужденци, които са принудени да

напуснат държавата си по произход поради въоръжен конфликт, гражданска война, чужда агресия, нарушаване на човешки права или насилие в големи размери на територията на съответната държава или в отделен район от нея и които не могат по тези причини да се завърнат там.

Съгласно **чл. 2, ал. 6 от Закона за социално подпомагане**, чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Р България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Р България е страна, имат право на социални помощи.

С Решение № 95 от 01.02.2023 г. на лицата, напуснали Украйна в резултат на военните действия се удължава предоставения статут на временна закрила за срок до 04.03.2024 година.

След започване на военните действия на територията на Р Украйна на 24.02.2022 г., украинските граждани, които са получили временна закрила в Р България могат да ползват правата си по общия ред на ЗСП и ППЗСП, Наредба № РД 07-5/2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление и ПМС №17 / 2007 г. за определяне на условията и реда за разходване на целевите средства за диагностика и лечение в лечебни заведения за болнична помощ на лица, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес.

Към **31.12.2023 г.** са обобщени данни за издадени **4 106 брой заповеди** за отпускане на еднократна помощ по чл. 16 от ППЗСП и са изплатени средства в размер на **1 528 532 лева**.

3. Месечна целева помощ за родители с деца до 14-годишна възраст при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка по реда на чл. 166 от ППЗСП.

Помощта се предоставя на родители, които нямат възможност да изпълняват служебните си ангажименти дистанционно, нямат възможност да ползват платен отпуск или не получават парично обезщетение за временна неработоспособност по болест и обезщетение за бременност и раждане. Месечната целева помощ се предоставя и на родители, които са останали без работа по причини, предпоставени от обявеното извънредно положение или извънредна епидемична обстановка.

Помощта се предоставя и на родители, самоосигуряващи се лица, които не могат да упражняват занаяти си поради въведените ограничения във връзка с извънредното положение или извънредната епидемична обстановка.

Месечната целева помощ при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка за семейства с деца до 14-годишна възраст се отпуска, ако децата не

са настанени извън семейството по реда на чл. 26 от ЗЗД и не посещават училище или детска ясла и детска градина, както и предучилищните групи поради въведените ограничения в училището или в детското заведение във връзка с извънредното положение или извънредната епидемична обстановка.

През **2023 г.** няма издадени заповеди за отпускане на този вид помощ.

През **2022 г.** за тази помощ са изплатени **14 657 850 лв.** на **5 484 брой** средномесечен брой семейства.

След отмяна на въведената извънредна епидемична обстановка, свързана с разпространението на COVID-19, е приложим общия ред по отношение на сроковете за обработка и финализиране на заявленията-декларации. Съгласно чл. 26, ал. 3 от ППЗСП, заявление-декларация за месечна социална помощ се подава еднократно в рамките на една календарна година. Срокът на действие на заявлението-декларация е до 31 декември.

4. Целеви помощи по реда на чл. 14 от ППЗСП:

Месечните целеви помощи за заплащане на наем на общински жилища:

- До 31.05.2023 г. се предоставяха на самотни стари хора над 70-годишна възраст и на родител, отглеждащ сам дете/деца;

- След 01.06.2023 г. могат да се предоставят на лица над 70-годишна възраст, живеещи сами, и на родители, отглеждащи сами детето/децата си.

През **2023 г.** *средномесечно* са подпомагани **28** лица, а изплатената сума е **20 528** лвева.

През **2022 г.** *средномесечно* са подпомогнати **45** лица, като изплатената сума е **34 402** лева.

5. Целеви средства за диагностика и лечение:

В ПМС № 17 от 31.01.2007 г. (обн. в ДВ, бр. 13 от 09.02.2007 г.), са регламентирани условията и реда за заплащане стойността на оказаната болнична медицинска помощ за диагностика и лечение в лечебните заведения на лица, които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес. Средствата за заплащане на проведеното болнично лечение се предоставят целево по бюджета на АСП, но се изплащат на болничните заведения чрез Националната здравноосигурителна каса (НЗОК).

По предоставената информация от териториалните поделения на АСП за **2023 г.** **3 370** здравнонеосигурени лица отговарят на условията на ПМС № 17/2007 година. Изготвени са положителни социални доклади, които са изпратени на болничните заведения, където са лекувани.

През **2023 г.** на лечебните заведения за болнична помощ чрез Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) са преведени **4 710 089 лв.** за **3 688 лица**.

През **2022** година са изплатени **4 514 918 лв.** за **3 921 брой лица**.

6. Целеви помощи за ветерани от войните и военноинвалиди:

Условията и редът за предоставяне на целеви средства и помощи на ветераните от войните, военноинвалидите и военнопострадалите са регламентирани в следните нормативни актове:

- Закон за ветераните от войните; Правилник за прилагане на Закона за ветераните от войните и Наредба № 3 от 24.08.2012 г. за реда за предписване, отпускане и контрол на лекарствени продукти и дентална помощ на ветераните от войните;

- Закон за военноинвалидите и военнопострадалите; Правилник за прилагане на Закона за военноинвалидите и военнопострадалите и Наредба № 4 от 19.10.2012 г. за реда за получаване и заплащане на лекарствени продукти на военноинвалидите и военнопострадалите.

През **2023 г. средномесечният брой** на случаите е **1 689**, от които **1 578** военноинвалиди и военнопострадали и **111** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума е **765 253 лв.**, в т.ч. **552 330 лв.** трансфер на средства към НЗОК.

За **2022 г.** средномесечният брой случаи е **1 762**, от които **1 556** военноинвалиди и военнопострадали и **206** ветерани от войните. Общият размер на изплатената сума е **822 161 лв.**, в т.ч. **583 546 лв.** трансфер на средства към НЗОК.

7. Целева помощ за безработен член на семейството, получаващ месечна помощ по чл. 9, започнал работа - на основание 11а от ППЗСП (нова помощ, в сила от 01.06.2023 г.)

Към **31.12.2023 г.** са подпомогнати **739 лица**, като изплатената сума е **171 549 лева**.

8. Месечна целева помощ за младежи от 18 и 21-годишна възраст, напуснали за първи път услуга за резидентна грижа - на основание чл.16в от ППЗСП (нова помощ, в сила от 01.06.2023 г.)

Към 31.12.2023 г. са подпомогнати **34 лица**, като изплатената сума е **22 176 лева**.

ПРОГРАМА „ОСИГУРЯВАНЕ НА ЦЕЛЕВА СОЦИАЛНА ЗАКРИЛА ЗА ОТОПЛЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО С НИСКИ ДОХОДИ“

Целта на програмата е да се предоставят финансови средства, с които хората с ниски доходи да осигурят отоплението си през зимния период.

Условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление на лица и семейства през отоплителния сезон са регламентирани в Наредба № РД 07-5/16.05.2008 г. (Наредбата).

В съответствие с нормативно определените условия в Наредбата, право на целева помощ за отопление имат лицата и семействата, чийто средномесечен доход за предходните шест месеца преди месеца на подаване на заявлението-декларация е по-нисък или равен от диференцирания доход за отопление (ДДО). Тези лица и семейства следва да отговарят и на допълнителни условия, посочени в чл. 10 и чл. 11 от ППЗСП.

С промените в ППЗСП, влезли в сила от 01.06.2023 г. се облекчиха и условията за достъп до целеви помощи за отопление.

В Държавен вестник, бр. 50 от 09.06.2023 г., беше обнародвана Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-07-5/16.05.2008 г., с която:

- Понятието Базов доход за отопление беше отменено и в синхрон с промените в ЗСП и ППЗСП отпускането на целева помощ за отопление вече е обвързана с линията на бедност;

- Диференцираният доход за отопление (ДДО) се определя от основата за подпомагане, чийто месечен размер е 30% от линията за бедност за съответната година, коригирана със съответния процент за групата, към която принадлежи лицето;

- При формиране на ДДО за всяко дете се определя по 130%, съгласно регламента на чл. 2, ал. 4, т. 3 от Наредбата, в т.ч. и за дете, което не учи, но на основание чл. 2, ал. 5, размерът на целевата помощ за отопление се редуцира в случаите, когато:

- дете от 4 до 16-годишна възраст - не учи, размерът на помощта се намалява за всяко дете в семейството, което попада в тази група с 3%;

- дете от 16 до 18-годишна възраст - не учи и не е регистрирано в ДБТ в едномесечен срок от навършване на 16-годишна възраст, размерът на помощта се намалява за всяко дете в семейството, което попада в тази група с 5%.

Заявленията-декларации за отпускане на целева помощ за отопление за отоплителен сезон **2023/2024 г.** се подаваха в ДСП по настоящ адрес в периода от 01 юли до 31 октомври 2023 година. Със заповед на министъра на труда и социалната политика № РД-01-207/05.07.2023 г. за отоплителен сезон 2023/2024 г. е определен **месечен размер на целевата помощ** за отопление от **109,39 лева**.

Предоставяната целева помощ за отопление е в **общ размер на 546,95 лв.** и е за **период от 5 месеца** - от 01.11.2023 г. до 31.03.2024 г., като в заявлението-декларация лицата и семействата задължително заявяват вида на ползваното отопление – топлоенергия, електроенергия, твърдо гориво или природен газ.

За отоплителен **сезон 2023/2024 г. към 31.12.2023 г.** са начислени помощи по **324 674 издадени заповеди** за отпускане на помощта, а изплатената сума е в размер на **176 849 155 лева.**

За отоплителен **сезон 2022/2023 към 31.12.2022 г.** бяха начислени помощи по **301 732 издадени заповеди** за отпускане на помощта, а изплатената сума е в размер на **187 348 485 лева.**

Отчетено е **увеличение с 22 942 бр. (7%)** повече издадени заповеди спрямо предходния отоплителен сезон.

ПРОЕКТ BG05FMOP001-6.001 „ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ВАУЧЕРИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ХРАНИ И СТОКИ ОТ ПЪРВА НЕОБХОДИМОСТ ЗА РАЗСЕЛЕНИ ЛИЦА ОТ УКРАЙНА“

Агенцията за социално подпомагане беше определена за конкретен бенефициент по Проект BG05FMOP001-6.001 „Предоставяне на ваучери за осигуряване на храни и стоки от първа необходимост за разселени лица от Украйна“ по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане (ОПХОМП) 2014 – 2020 г., съфинансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България.

Проектът стартира от 29.09.2022 г. и предвижда осигуряване на базова помощ посредством предоставяне на ваучери за осигуряване на храни и стоки от първа необходимост с номинал 100 лева за разселените от Украйна след 24.02.2022 г. лица, на които е предоставена временна закрила в Република България.

С ваучерите можеха да бъдат закупени храни, дрехи, училищни пособия, хигиенни материали и други продукти, с изключение на тютюневи изделия, спиртни напитки, вино, пиво и лекарствени продукти.

С цел да бъдат обхванати по-голяма целева група от нуждаещи се лица, срокът за предоставяне на ваучери беше удължаван двукратно - до 31.07.2023 година.

От тази подкрепа се възползваха 35 566 лица с предоставена временна закрила, като приоритетно бяха подкрепени деца и хората, които ги придружават – родители, настойници или лица, при които децата са настанени. Част от тези лица са подкрепени и с допълнителни ваучери. Раздадени са общо 39 923 ваучера, като паралелно с осигурената материална подкрепа на разселените лица беше оказано и допълнително съдействие за социално приобщаване посредством предоставени 87 600 съпътстващи мерки съобразно техните нужди, изразяваща се в провеждане на консултации за социалните им права по действащото законодателство, възможности за реализация на пазара на труда, консултация със

специалисти и органи на медицинската експертиза, насочване към места за настаняване и др., които биха подпомогнали успешната им интеграция.

**ПРОЕКТ BG05M9OP001-7.001 „ПОДКРЕПА ЗА УЯЗВИМИ ДОМАКИНСТВА – SAFE”
ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ” 2014 – 2020 г.**

През 2023 г. Агенцията за социално подпомагане беше определена за конкретен бенефициент по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-7.001 „Подкрепа за уязвими домакинства - SAFE” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 година.

В изпълнение на проекта беше планирано изплащането на еднократна добавка в размер на 148,35 лв. на 320 000 семейства, получаващи месечни помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст по реда на чл. 7, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД), с цел оказване на финансова подкрепа за посрещане на повишените разходи за потребление на електроенергия.

Еднократната добавка е предоставена на служебно идентифицирани 312 979 семейства от целевата група, които през периода 01.04.2022 г. – 31.03.2023 г. са получили семейни помощи за деца на основание чл. 7, ал. 1 от ЗСПД, които в периода от 01.10.2022 г. до 31.12.2022 г. не са били субект на подпомагане по реда на Наредба № РД07-5/16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление, Постановление на Министерския съвет (ПМС) № 349/27.10.2022 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МТСП за 2022 г. за отпускане на еднократна финансова подкрепа за отопление за компенсиране увеличените цени на енергоизточниците, и ПМС № 383/30.11.2022 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МТСП за 2022 г. за изплащане на еднократна финансова помощ за отопление.

Изплатените средства възлизат на 46 430 434,65 лева.

През месец декември 2023 г., по силата на допълнително споразумение с Управляващия орган на ОПРЧР, добавката от 148,35 лв. беше изплатена на 42 438 служебно идентифицирани домакинства, в които има лица със 100% намалена работоспособност и домакинства с лица над 75 години с 90% и с над 90% степен на увреждане без чужда помощ.

По реда на Закона за здравно осигуряване (ЗЗО):

Съгласно разпоредбата на чл. 40, ал. 3, т. 5 и т. 9 от Закона за здравно осигуряване, за сметка на държавния бюджет чрез дирекции „Социално подпомагане” се осигуряват гражданите, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи и целеви помощи за отопление по реда на Закона за социално подпомагане и родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане с 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или с трайно

намалена работоспособност с определена чужда помощ, ако не са осигурени на друго основание.

През **2023** г. здравноосигурявани лица чрез ДСП са, както следва:

▪ **23 749** *средномесечен* брой лица, подпомагани с месечни социални помощи по ППЗСП;

▪ **34 127** *средномесечен* брой лица, подпомагани с целеви помощи за отопление;

▪ **467** *средномесечен* брой лица - родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане със загубена работоспособност 50 и над 50 сто вид и степен на увреждане или с трайно намалена работоспособност, с определена чужда помощ, ако не са осигурени на друго основание.

През **2022** г. здравноосигурявани лица чрез ДСП са, както следва:

▪ **21 839** *средномесечен* брой лица, подпомагани с месечни социални помощи по ППЗСП;

▪ **35 459** *средномесечен* брой лица, подпомагани с целеви помощи за отопление;

▪ **680** *средномесечен* брой лица - родителите, осиновителите, съпрузите или един от родителите на майката или бащата, които полагат грижи за лице с увреждане с 50 и над 50 сто вид и степен на увреждане или с трайно намалена работоспособност, с определена чужда помощ, ако не са осигурени на друго основание.

Стратегическа цел № 2: Да се създадат условия за пълноценно социално включване на всички граждани.

Приоритет № 2.1.: Предоставяне на финансова и материална подкрепа на семейства с деца.

- Облекчаване на административната процедура за отпускане на семейни помощи за деца;
- Създаване на условия за ефективно подпомагане на семейства с деца;
- Повишаване нивото на познаване на нормативната уредба, свързана с предоставянето на семейни помощи.
- Разработване на вътрешни актове, регламентиращи процеса на правомерното отпускане на семейни помощи;
- Мониторинг на отпусканите семейни помощи.

ПРОГРАМА „ПОДКРЕПА ЗА ДЕЦАТА И СЕМЕЙСТВОТО ПОДПОМАГАНЕ НА СЕМЕЙСТВА С ДЕЦА”

Агенцията за социално подпомагане има ангажименти по изпълнение на една от програмите за реализиране на политиката за социално включване, съществена част от която е предоставянето на финансова и материална подкрепа за семействата с деца и семействата, които полагат грижи за деца в риск.

Важна роля за комплексната подкрепа на децата и семействата има предоставянето на финансова подкрепа по реда на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД), Закона за закрила на детето (ЗЗД) и Правилниците за тяхното прилагане. Основната цел на предоставянето на семейни помощи е отглеждането на децата в семейна среда, като по този начин пряко се защитават едни от основните права на детето, гарантирани от Конвенцията на ООН. С реализиране на Програмата „Подпомагане на семейства с деца” се оказва подкрепа за отглеждането на децата в семейна среда и насърчаване редовното посещение на училище от децата в училищна възраст и на подготвителните групи за задължителна предучилищна подготовка в детските градини или в училищата на децата след навършване на 4-годишна възраст, чрез интегриране на семейните помощи с останалите мерки за подкрепа на семейството. Това допринася за предотвратяване нарушаването на правото на детето на достъп до образование и до здравни грижи.

Семейните помощи за деца са еднократни и месечни. Предоставят се в пари и/или в натура и имат за цел да подпомогнат отглеждането на децата в семейна среда.

Еднократните семейни помощи са: еднократна помощ при бременност; еднократна помощ при раждане на живо дете; еднократна помощ при осиновяване на дете; еднократна помощ за отглеждане на близнаци; еднократна помощ за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение; еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас; еднократна помощ за ученици, записани в осми клас; еднократна помощ за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната за многодетни майки.

Към месечните семейни помощи се отнасят месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година; месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст; месечните помощи за отглеждане на дете с трайно увреждане до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, и месечни помощи за дете без право на наследствена пенсия от починал родител.

За всяка помощ е възприет разграничителен критерий и конкретно определени условия, съобразени с предназначението ѝ. По-голямата част от семейните помощи се предоставят без доходен критерий. През 2023 г. само три от тях се предоставяха след доходен тест, като границата за достъп е определена в Закона за държавния бюджет на

Република България за съответната година. Важно е да се отбележи, че законодателят е регламентирал различен доходен критерий за отпускане на съответния вид семейна помощ. През 2023 г. еднократната помощ при бременност и месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година, се предоставяха на семейства със средномесечен доход на член от семейството през предходните 12 месеца преди подаване на заявлението-декларация по-нисък или равен на 610 лева.

Месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, се предоставяха при двоен доходен критерий, в зависимост от който се определя и размера на помощта. През 2023 г. средномесечният доход за достъп до пълния размер на помощта е 510 лв. За семействата с доход между 510,01 лв. и 610 лв., включително, помощта се предоставя в размер 80 на сто от пълния ѝ размер.

В случаите, когато децата са настанени за отглеждане в семейство на роднини, близки или в приемно семейство по реда на чл. 26 от ЗЗД, помощите се предоставят на законните им представители, независимо от дохода на семейството.

В съответствие с регламента на чл. 63, ал. 4 от ЗДБРБ за 2023 г., размерът на месечните помощи за отглеждане на дете по чл. 7, ал. 1 от ЗСПД за семействата със *средномесечен* доход на член от семейството за предходните 12 месеца, по-нисък или равен на дохода по чл. 4а, ал. 2, т. 1 е променен, както следва:

- ✓ за семейство с едно дете – 50 лв.;
- ✓ за семейство с две деца – 110 лв.;
- ✓ за семейство с три деца – 165 лв.;
- ✓ за семейство с четири деца – 175 лв., като за всяко следващо дете в семейството помощта за семейството расте с 20 лева.

Когато родителите или лицата, получаващи семейната помощ, не полагат грижи за детето/децата си, семейната помощ не се използва по предназначение за детето/децата, родителите или лицата, получаващи семейната помощ, не изпълняват задължението по чл. 8, ал. 6 от ЗЗД или майката, на която са отпуснати месечни помощи, не е навършила 18 години, е регламентирана възможност същата да бъде предоставена в натура под формата на стоки и/или услуги за детето в съответствие с индивидуалните му потребности, оценени от Дирекция „Социално подпомагане“.

По силата на Закона за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД), приет на 15.12.2022 г., обнародван в Държавен вестник бр. 102 от 23.12.2022 г.:

- Беше разширен обхватът на правоимащите по реда на чл. 10а от ЗСПД, като помощта се вече се предоставя за всички ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас;

➤ Отпадна изискването, децата, за които се иска еднократна помощ по реда на чл. 10а или чл. 10б от ЗСПД да са записани в държавно или общинско училище, т.е. може да са записани и в частно училище;

В чл. 7 от ЗСПД бяха направени следните изменения и допълнения:

➤ Въведена е нова целева група, като са регламентирани облекчени условия за достъп до месечните помощи по реда на чл. 7 и чл. 8 от ЗСПД за децата, отглеждани от техните самотни осиновители. В тези случаи месечната помощ се изплаща в пълен размер, определен по реда на чл. 4а, ал. 3 във връзка с ал. 2, т. 1 от ЗСПД;

➤ В чл. 8е от ЗСПД е създадена нова алинея 11, в която е регламентирано правото на родителите и настойниците/попечителите на деца със или без право на наследствена пенсия от починал родител да получават месечни помощи за дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, при условията на чл. 7, ал. 1 независимо от дохода на семейството в размер, определен по реда на чл. 4а, ал. 3 във връзка с ал. 2, т. 1, т.е. в пълен размер.

Със ЗДБРБ за 2023 г., обнародван в Държавен вестник бр. 66 от 01.08.2023 г. е облекчена административната процедура по отпускане на еднократната помощ, като за учениците, записани във втори, трети и четвърти клас вече не се изисква да се представя удостоверителен документ от училище. За тях следва да се извършва служебна проверка в средата за междурегистров обмен RegiX в кой клас са били записани през предходната учебна година.

Размерите на семейните помощи и средномесечният доход на член от семейството по реда на чл. 4 и чл. 4а от ЗСПД се регламентират със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за съответната година.

Отчетените показатели за изпълнение на Програма „Подпомагане на семейства с деца“ през 2023 г., съпоставени с 2022 г. са, както следва:

1. Еднократна помощ при бременност (отпуска се по реда на чл. 5а от ЗСПД). Размерът на помощта през 2023 г. е **150 лева**.

През **2023** г. с еднократна помощ при бременност са подпомогнати **8 616** бременни жени, за което са изплатени **1 292 900** лева.

През **2022** г. помощта е отпусната на **9 114** бременни жени, за което са изплатени **1 365 814 лева**. През 2023 г. се отчита намаление на подпомаганите по това нормативно основание със 498 случая.

2. Еднократни помощи при раждане на живо дете (отпуска се по реда на чл. 6 от ЗСПД). Размерът на помощта през 2023 г., е диференциран съобразно поредността на детето и е, както следва:

- за първо дете е 250 лв.;
- за второ дете – 600 лв.;
- за трето дете – 300 лв.;
- за четвърто и всяко следващо – 200 лева.

През **2023** г. са изплатени **22 074 359 лв.** за **56 221 деца**.

През **2022** г. са отпуснати помощи за **59 581** деца, като изплатената сума е **23 728 211** лева.

При отпуснатите помощи за раждане на дете се наблюдава намаление със **3 360 деца** спрямо **2022 година**.

3. Еднократна помощ за осиновяване на дете по чл. 66, ал. 1 от ЗСПД (размерът през 2023 г. е 250 лв.)

През **2023** г. са изплатени еднократни помощи за **316 осиновени деца**, а изплатената сума е **84 490 лева**.

През **2022** г. са изплатени **83 400 лв.** еднократни помощи за **325** осиновени деца.

4. Еднократна помощ за отглеждане на близнаци по чл. 6а, ал. 1 от ЗСПД (размерът през 2023 г. е 1 200 лв.):

През **2023** г. са изплатени помощи по реда на чл. 6а от ЗСПД в размер на **2 219 900** лв. за **1 862 деца**.

През **2022** г. са изплатени помощи по реда на чл. 6а от ЗСПД в размер на **2 408 563** лв. за **2 015 деца**.

5. Еднократна парична помощ за отглеждане на дете от майка студентка, учаща в редовна форма на обучение по чл. 8в, ал. 1 от ЗСПД (размерът на помощта през 2023 г. е **2 880 лв.**, като сумата се изплаща на 2 транша по **1 440 лв.**).

През **2023** г. по реда на чл. 8в от ЗСПД са изплатени **390 274 лв.**, от които **156 бр. случаи за първо плащане** и **117 бр. случаи - второ плащане**.

През **2022** г. са изплатени **556 415 лв.**, от които **195 бр. случаи за първо плащане** и **183 бр. случаи - второ плащане**.

6. Еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл. 10а от ЗСПД (размер на помощта за учебната 2023/2024 г. - **300 лв.**):

Изплащането на еднократната помощ за ученици, записани в първи клас, се извършва на два пъти, като петдесет на сто от размера на помощта се изплаща след влизане в сила на заповедта за отпускането ѝ, а останалите петдесет на сто от размера на помощта се изплаща

в началото на втория учебен срок, ако детето продължава да учи. Считано от 01.01.2021 година помощта се предоставя независимо от дохода на семейството.

Към 31.12.2023 г. за учебната **2023/2024** от териториалните структури на АСП са обобщени данни за **53 481 бр. деца** в първи клас, **51 379 бр. деца** – втори клас, **51 897 деца** трети клас и **49 121 бр. деца** четвърти клас. **Изплатената сума е 30 856 586 лева.**

За учебната **2022/2023** към **31.12.2022 г.** са обобщени данни за **50 557 бр. деца**, от които с първо плащане са **49 487 бр. случаи**. **Изплатената сума е 7 490 282 лева.**

7. Еднократна помощ за ученици, записани в осми клас (размер на помощта за учебната 2023/2024 г. - 300 лв.).

Изплащането на еднократната помощ за ученици, записани в осми клас, се извършва на два пъти, като петдесет на сто от размера на помощта се изплаща след влизане в сила на заповедта за отпускането ѝ, а останалите петдесет на сто от нейния размер се изплаща в началото на втория учебен срок, ако детето продължава да учи. Считано от 01.01.2021 г. помощта се предоставя независимо от дохода на семейството.

Към 31.12.2023 г. за учебната **2022/2023** са обобщени данни за **47 763 бр. деца**. **Изплатената сума е 7 109 276 лева.**

За учебната **2023/2024** към **31.12.2023 г.** са обобщени данни за **52 426 бр. деца**. **Изплатената сума е 7 772 527 лева.**

През **2022 г.** за периода януари - декември бяха обобщени данни за **48 937 брой деца**. С първо плащане **48 068 бр. случая**. **Изплатената сума е в размер на 7 438 370 лева.**

8. Еднократна помощ за безплатно пътуване веднъж в годината с железопътния и автобусния транспорт в страната на многодетни майки, по реда на чл. 8г от ЗСПД:

През **2023 г.** на **5 602** многодетни майки е отпусната еднократна помощ по реда на чл. 8г от ЗСПД, като за тях са изплатени **349 051 лева**.

През **2022 г.** броят на многодетните майки, получили еднократна помощ на основание чл. 8г от ЗСПД, е **5 601**, за които изплатената сума е в размер на **341 246 лева**.

9. Месечна помощ за отглеждане на дете до една година по чл. 8 от ЗСПД (размер на помощта за 2023 г. – **200 лв.**):

През **2023 г.** с месечна помощ за отглеждане на дете до навършване на 1 година **средномесечно** са подпомогнати **11 516 майки**, като от тях **1 401 средномесечно** получават помощта си под формата на **ваучери**. **Изплатената сума е 24 300 644 лева.**

През **2022 г.** с месечни помощи за отглеждане на дете до навършване на 1 година **средномесечно** са подпомогнати **12 181** майки, като от тях **1 465** средномесечно получават помощта си под формата на **ваучери**. Изплатената сума е **25 691 668** лева.

Отчетено е **намаление с 665 средномесечен** брой случаи (*около 6%*).

10. Месечна помощ за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст по чл. 7 от ЗСПД.

Размерът на помощта, определен в Закона за държавния бюджет за 2023 г. е, както следва:

- за семейство с едно дете е 50 лв.;
- за семейство с две деца – 110 лв.;
- за семейство с три деца – 165 лв.;
- за семейство с четири деца – 175 лв.;
- за всяко следващо дете в семейството помощта нараства с 20 лева.

За **2023 г.** с месечни помощи за деца **средномесечно** са подпомогнати **285 453** семейства с **449 978 средномесечен** брой деца, в т.ч. **средномесечно 1 952** семейства с **2 162 деца** са получили помощта си под формата на **ваучери**. Изплатената сума за периода е **283 704 527 лева**.

През **2022 г.** с месечна помощ за деца **средномесечно** са подпомогнати **312 791** семейства с **456 491 средномесечен** брой деца, в т.ч. средномесечно **2 025** семейства с **245 деца** са получили помощта си под формата на ваучери. Изплатената сума за периода е **279 994 110 лева**.

Месечната помощ по чл. 7 от ЗСПД, изплатена в размер на 80% от пълния размер на помощта към **31.12.2023 г.**, е предоставена на **26 892** средномесечен брой семейства за **37 625** средномесечен брой деца.

Месечната помощ по чл. 7 от ЗСПД, изплатена в размер на 80% от пълния размер на помощта към **31.12.2022 г.**, е предоставена на **23 642** средномесечен брой семейства за **32 597** средномесечен брой деца.

11. Месечна помощ за дете с трайно увреждане по реда на чл. 8д от ЗСПД.

Месечната помощ, отпускана по реда на чл. 8д от ЗСПД през **2023 г.** е предоставена за **средномесечно 26 402 деца**. Изплатената сума е **182 478 391 лева**.

През **2022 г.** месечната помощ по реда на чл. 8д от ЗСПД е отпускана средномесечно за **26 669 деца**. Изплатената сума е **177 362 886 лева**.

Отчетено е **намаление** в средномесечния брой на подпомаганите деца с **267 деца**.

12. Месечна помощ за дете без право на наследствена пенсия от починал родител по реда на чл. 8е от ЗСПД.

Размерът на месечната помощ за дете без право на наследствена пенсия от починал родител по реда на чл. 8е от ЗСПД през **2023 г. е 150 лева.**

Отпусканата по реда на чл. 8е от ЗСПД през **2023 г.** помощ, е за **средномесечно 2 201 брой случаи.** Изплатената сума **е 5 601 930 лева.**

През **2022 г.** са подпомогнати средномесечно **2 027** брой случаи. Изплатената сума **е 4 855 324 лева.**

13. Средства, изплатени за помощи в натура по ЗСПД.

През 2023 г. са изплатени средства в размер **4 675 640 лв.** на семейства с деца, получили помощи по реда на ЗСПД под формата на ваучери.

През 2022 г. на семейства с деца, получили помощи по реда на ЗСПД под формата на ваучери, са изплатени средства в размер **4 733 184 лева.**

През 2023 г. представители и експерти от Главна дирекция „Социално подпомагане“ (ГДСП - Централна администрация на АСП) са участвали активно в заседанията на различни междуведомствени работни групи, провеждани във връзка с промени в нормативната уредба, в изготвянето на Национални планове и стратегии, както и на отчети за тяхното изпълнение, в дейности по интеграция на бежанците, разработване и актуализиране на вътрешни правила и процедури, дейности по обмен на информация между Агенцията за социално подпомагане и различни институции, конкурсни процедури, различни медийни изяви и други.

Експерти от отдел „Социални и семейни помощи“ са взели участие и в работна среща с експерти от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) в България относно извършване на техническия преглед от Комитета по заетост, труд и социални въпроси на ОИСР по темата „Миграция“. Неколкократно за нуждите на ОИСР са изготвяни и предоставяни и различни материали.

През 2023 г. служители на отдела, определени със заповеди на изпълнителния директор на АСП, са участвали в изпълнението на дейностите по проект BG05FMOP001-6.001-0001 „Предоставяне на ваучери за осигуряване на храни и стоки от първа необходимост за разселени лица от Украйна“ по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане (ОПХОМП) 2014 – 2020 г., съфинансирана от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица в България и проект BG05M9OP001-7.001 „Подкрепа за уязвими домакинства - SAFE“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 година. Оказвали са методическа помощ на териториалните структури на АСП по отношение прилагането на нормативната уредба в областта на социалното и семейното подпомагане, както и по изпълнението на проектните дейности по горесцитираните процедури. В тази връзка от отдела са изготвени 125 бр. указателни писма, становища и предложения за

изменения и допълнения в нормативната уредба в сферата на социалното и семейно подпомагане; осъществени са 21 бр. участия и изготвени материали за медиите и за електронната страница на АСП, касаещи реда и условията за предоставяне на социални и семейни помощи; изготвени са 27 бр. становища по извършени от Инспектората към изпълнителния директор на АСП тематични и комплексни проверки, и 2 становища във връзка с одитни доклади за извършен одитен ангажимент.

През 2023 г. служителите на отдел ССП са взели участие в множество работни групи, междуправителствени работни групи и форуми, като за всяко заседание и участие в тях са подготвяни информации, доклади, становища и отчети.

Ежемесечно са изготвяни отчети за изпълнение на Плана за действие, утвърден от министъра на труда и социалната политика относно пристигащите украински граждани на територията на Република България.

Проведени са 6 бр. обучения с цел повишаване квалификацията на служителите от отдел „Социална закрила“.

14. Помощи отпускани по реда на Закона за закрила на детето.

По реда и условията на Закона за закрила на детето (ЗЗД) и Правилника за неговото прилагане се оказва финансова подкрепа на семействата на деца в риск в съответствие и изпълнение на принципите на закрила, и по-конкретно – отглеждане на децата в семейна среда. Финансовата подкрепа е част от работата по случаи на превенция на изоставянето, реинтеграцията, настаняването на деца в семейства на роднини и близки и средствата за приемна грижа.

➤ От 1-ви юни 2023 г. са в сила промени в Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето, свързани с обвързване на отпусканите финансови помощи и средства (за превенция и реинтеграция, отглеждане на детето при роднини или близки и в приемни семейства) с линията на бедност като база за определяне на критериите за достъп и размера им и премахване на гарантирания минимален доход като такъв показател.

➤ Считано от 01.06.2023 г. за превенция на изоставянето и реинтеграция на детето в семейна среда, за отглеждане при близки и роднини и в приемни семейства може да се предоставя еднократна помощ до шест пъти в годината. Общият размер на еднократната помощ за годината е до 2-кратния размер на линията на бедност за съответната година.

➤ Отчитайки важността на подкрепата, оказвана на **децата с увреждания** и лицата, които полагат грижа за тях се предоставя допълнителна добавка за дете с увреждане, която се получава към месечните помощи/средства, отпускани на семействата на роднини или близки и приемните семейства в размер 30 на сто от линията на бедност за съответната година независимо от дохода на семейството.

С бюджета за **2023 г.** са утвърдени **7 845 000** лв. за осигуряване на финансова подкрепа за отглеждане на дете в семейна среда по реда на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето (ППЗЗД) и **27 500 000** лв., предвидени за заплати и осигурителни вноски на професионалните приемни родители. Изплатената сума за помощи по ЗЗД за периода **януари-декември 2023 г.** е в размер на **7 878 800 лв. за 1 957 средномесечен брой случаи и 1 419 019 лв.** за заплати и осигурителни вноски на **92 средномесечен брой** професионални приемни родители. **За 2023 г.,** за заплати и осигурителни вноски на **професионалните приемни семейства** и помощи по програмата за **децата**, настанени в приемни семейства (професионални и доброволни) - към доставчици общини партньори на АСП по проект „Приеми ме 2015“ е предоставен трансфер в размер на **18 084 281 лева.**

Изплатената сума за помощи по ЗЗД за периода **януари-декември 2022 г.** е в размер на **6 276 049 лв. за 2 229 средномесечен брой случаи и 1 301 063 лв.** за заплати и осигурителни вноски на **99 средномесечен брой** професионални приемни родители.

През 2022 г. е предоставен е и трансфер на средства към общините в размер **24 624 413 лв.** за: заплати и осигурителни вноски на **професионалните приемни семейства** и помощи по програмата за **децата**, настанени в приемни семейства (професионални и доброволни) - към доставчици общини партньори на АСП по проект „Приеми ме 2015“.

Приоритет № 2.2.: .: Финализиране процеса на деинституционализация в грижата за деца чрез:

- *Предоставяне на финансова подкрепа за превенция на изоставянето, реинтеграция, за отглеждане на деца в приемни семейства и в семейства на роднини и близки;*
- *Повишаване нивото на компетентост на работещите в сферата на социалната работа, за реализиране на дейностите по закрила на детето;*
- *Разширяване мрежата на социалните услуги в общността за деца и семейства с деца;*
- *Обвързване на резидентната грижа с предоставяне на съпътстващи социални услуги;*
- *Мониторинг на изпълнението на дейностите и мерките насочени към деца/младежите (16 – 18 г.) в резидентна грижа.*
- *Подготовка за разработване на Националната карта на социалните услуги.*

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА, ПРЕДОСТАВЯНИ В ОБЩНОСТТА

Съществена роля за подкрепа на децата и семействата, както и за реализиране на процеса на деинституционализация имат социалните услуги.

В изпълнение на Закона за социалните услуги и Правилника за неговото прилагане, по отношение даване на предварително одобрение за създаване, промяна на броя на потребителите и промяна на мястото на предоставяне на социалните услуги, които се

финансират от държавния бюджет през 2023 г. са изготвени **133 административни акта** (към **67** през 2022 г.):

През 2023 г. **откритите нови социални услуги за деца са 63, включително 6 социални услуги за резидентна грижа, с общ капацитет 60 места.**

- **12** Дневни центъра за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства, с капацитет **360** места;
- **1** Дневен център за деца с увреждания (с програма Ранна интервенция на уврежданията), капацитет **20** места;
- **2** Дневни центъра за деца с тежки множествени увреждания, с капацитет **60** места;
- **1** Дневен център за деца и младежи с увреждания, капацитет **30** места;
- **2** Дневни центъра за деца и/или пълнолетни лица с тежки множествени увреждания, с капацитет **60** места;
- **4** Дневни центъра за деца и/или пълнолетни лица с увреждания, с капацитет **110** места;
- **1** Център за социална рехабилитация и интеграция, с капацитет **50** места;
- **1** Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от 0-7 години с интелектуални затруднения, капацитет **30** места;
- **2** Центъра за социална рехабилитация и интеграция деца с увреждания (с програма Ранна интервенция на уврежданията), с капацитет **75** места;
- **1** Център за социална рехабилитация и интеграция деца (с програма Ранна интервенция на уврежданията), с капацитет **80** места;
- **1** Център за социална рехабилитация и интеграция за деца, капацитет **30** места;
- **1** Център за социална рехабилитация и интеграция деца с увреждания, с капацитет **60** места;
- **1** Център за социална рехабилитация и интеграция деца и лица, с капацитет **30** места;
- **4** Центъра за работа с деца на улицата, с капацитет **130** места;
- **15** Центъра за обществена подкрепа, с капацитет **1 315** места;
- **6** Общностни центъра за деца и семейства, с капацитет **358** места;
- **2** Центъра за обществена подкрепа/Общностен център за деца и семейства, капацитет **150** места
- **2** Центъра за настаняване от семеен тип за деца без увреждания, с капацитет **24** места;
- **1** Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, капацитет **12** места;
- **3** Преходни жилища за деца, с капацитет **24** места.

За сравнение през 2022 г. чрез предоставени решения на общинския съвет, предложени от кмета на съответната община, която ще отговаря за управлението и

предоставянето на услугата и подадено заявление са издадени **37 заповеди за предварително одобрение**.

Към края на отчетната 2023 г. е **увеличен капацитетът** на **4** социални услуги за деца общо с **54** места, **намален е капацитета** на **1** социална услуга с **2** места. **Промяна на адрес** има при **6** социални услуги за деца.

По отношение предоставените заповеди за отказ за даване на предварително одобрение, свързани със социалните услуги за деца са **издадени 9 заповеди**, от които:

- **Осем (8) заповеди** за отказ за даване на предварително одобрение **за създаване на социални услуги** за деца и семейства в общността, в т. ч. **една (1)** за резидентна грижа;

- **Една (1) заповед** за отказ за даване на предварително одобрение на **промяна на броя на потребителите на социални услуги** за деца в общността.

Към 31.12.2023 г. на територията на страната функционират **734** социални услуги за деца и семейства, делегирана от държавата дейност. Общият капацитет на социалните услуги е **18 989 места**, като заетостта е **18 267** потребители. Броят на социалните услуги от резидентен тип е **308**, с общ капацитет **3 667 места** и **3 002 потребители**.

- 22 Преходни жилища за деца, с общ капацитет 174 потребители;
- 20 Кризисни центрове за деца с общ капацитет 212 потребители;
- 266 Центрове за настаняване от семеен тип за деца/младежи, общ капацитет 3 281 места.

На територията на страната функционират и **426 социални услуги за деца и семейства в общността**, с общ капацитет **15 322 места** и заетост **15 265** потребители, от които:

- **162** Центъра за обществена подкрепа, с общ капацитет **7 446** места;
- **9** Центъра за обществена подкрепа/Общностен център за деца и семейства, с общ капацитет **538** места;
- **28** Центъра за работа с деца на улицата, с общ капацитет **624** места;
- **124** Дневни центъра за деца и младежи с увреждания, с общ капацитет **3 451** места;
- **13** Дневни центъра за деца и пълнолетни лица с увреждания; деца и/или пълнолетни лица с увреждания; деца и/или пълнолетни лица с тежки множествени увреждания, с общ капацитет **395** места;
- **57** Центъра за социална рехабилитация и интеграция за деца, с капацитет **2 003** места;
- **5** Центъра за социална рехабилитация и интеграция за деца с увреждания (програма Ранна интервенция на уврежданията); за деца (програма Ранна интервенция на уврежданията), с общ капацитет **265** места;
- **1** Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от 0 до 7 години с интелектуални затруднения, с капацитет **30** места;

- **1** Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи, с капацитет **25** места;
- **14** Центъра за социална рехабилитация и интеграция; за деца и лица, с капацитет **470** места;
- **12** Звена „Майка и бебе“, с общ с капацитет **75** места.

Инвестициите в ранната детска възраст са ключова предпоставка за осигуряване на добър старт в живота на всички деца, насърчаване на пълноценното им личностно развитие, преодоляване на детската бедност. В съответствие с провежданите политики за подкрепа на децата и семействата е изградена мрежа от социални услуги, които са пример за интегриран подход при предоставяне на услуги за ранно детско развитие, насочени към информиране и консултиране на родителите и за превенция на рисковете. В рамките на пилотния проект на Европейска гаранция за детето в България, в няколко региона в страната са пилотирани семейно-ориентирани модели за ранна детска интервенция. Ключов елемент от националната система за ранна детска интервенция е разгръщането на мрежа от услуги с национално покритие, които да предоставят навременна и качествена семейна подкрепа. В Министерството на труда и социалната политика е сформирана работна група, която има задача да разработи Национална програма „Социални услуги за ранна детска интервенция“. Представители на АСП са участници в работната група. В тази връзка АСП, чрез ДЗД, изготви Анализ на социални услуги за деца, реализиращи програми Ранно детско развитие и Ранна интервенция на уврежданията. АСП организира попълването на анкетни карти от социалните услуги, чрез които се анализира готовността им да предоставят услуги за ранна детска интервенция.

През календарната 2023 г. новоразкритите социални услуги като дейности делегирани от държавния бюджет, които са продължаващи по проекти за Ранна интервенция на уврежданията са **7 броя**, с общ капацитет **345 места**.

РЕФОРМА В ОБЛАСТТА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА ГРИЖА ЗА ДЕЦА

Агенцията за социално подпомагане продължава да изпълнява дейности и мерки, които са насочени към закрила, грижа и подкрепа на децата и младежите, чрез възможностите и ключовите механизми за интервенция, посредством различни по вид услуги. АСП участва активно в продължаващия процес по деинституционализация в грижата за децата, в изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ и Плана за действие за нейното изпълнение. След закриването на специализираните институции за деца, дейностите и мерките са насочени към повишаване на капацитета на системата за закрила на детето и развитието на социални услуги в общността.

През 2023 г. АСП приключи изпълнението на дейностите по проект „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“. Проектът бе със срок на изпълнение от 1 септември 2018 година до 30 юни 2023

година. Той е част от финалния етап на реформата за деинституционализация на децата в България и се реализира в партньорство с Министерство на труда и социалната политика, Министерство на здравеопазването, Министерство на образованието, Държавна агенция за закрила на детето, УНИЦЕФ и неправителствени организации. В рамките на проекта се осигури и възможността за професионална реализация на пазара на труда на децата и младежите на 17-18 годишна възраст.

Успешното партньорство между институциите доведе до изграждане на модел за пълноценната интеграция на децата в неравностойно положение и до реализирането на политиките в страната, насочени към деинституционализацията на децата и младежите. Това продължава да бъде приоритет и след приключването на проекта, тъй като предприемането на целенасочени и интегрирани мерки в посока осигуряване на подходящи условия за отглеждането на децата в семейна и близка до семейната среда е гаранция за осигуряване на правата и законните им интереси.

В допълнение трябва да се отбележи, че представител на АСП участва в междуинституционална работна група на Министерството на труда и социалната политика, която разработи План за действие с хоризонт до 2030 г. за изпълнение на Препоръката на Съвета на Европейския съюз по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси за създаване на Европейска гаранция за детето.

В контекста на изпълнение на Актуализирания план, АСП изпълни дейностите по Проект BG05M9OP001-2.012 „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите“, чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020 г. (ОП РЧР). Извършени са реоценки на всички настанени деца в ДМСГД, както и реализация на дейности, отнасящи се до професионалната интеграция и подготовка за самостоятелен живот на деца и младежи, които напускат системата на грижа. АСП стартира тази дейности, с цел подкрепа подготовка на децата, напускащи алтернативни форми на грижа, по отношение тяхното включване в обществения и икономическия живот.

ДИНАМИКА НА ОСЪЩЕСТВЯВАНИТЕ ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО И СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ ЗА ДЕЦА

През **2023** г. отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) в страната са работили по **34 027** постъпили **сигнали** за деца в риск. През **2022** г. общия брой на постъпилите сигнали за деца в риск е **33 374**. Сигналите постъпват от: деца, родители, граждани, други институции, както и от Националната телефонна линия за деца 116 111.

Социалните работници от ОЗД извършват проучване по всеки постъпил сигнал за нарушени права на дете и при установен риск, предприемат подходящи мерки за закрила.

Служителите от ОЗД/ДСП полагат целенасочени усилия в своята дейност, оказват социално-психологическа и финансова подкрепа на родителите и членовете на разширеното семейство. Финансовата подкрепа е част от работата по превенция на изоставянето, реинтеграция, настаняване на деца в семейства на роднини и близки и средства за приемна грижа. С оглед на това, настаняването на дете извън биологичното семейство е крайна мярка за закрила и се предприема, когато са изчерпани възможностите за закрила на детето в семейна среда - осигуряване на психологическа, педагогическа и правна помощ на родителите, както и финансова подкрепа. На национално ниво е изградена мрежа от социални услуги в общността, която е насочена към предотвратяване на раздялата на децата с техните семейства.

Мерките за закрила в семейна среда включват активна психо-социална работа, помощни интервенции, свързани със съдействие за подобряване на социално битовите условия и устройване на подходяща работа на нуждаещите се и финансово подпомагане.

За да бъдат по ефективен начин защитени правата и интересите на детето правилата и нормите, които изграждат системата за закрила на детето позволяват на органите за закрила на детето да действат съобразно индивидуалните потребности на детето и спецификите на конкретния случай. Именно това е водещ принцип при предприемането на мярка за закрила – осиновяване (чл. 4, ал. 1, т. 3 от Закона за закрила на детето).

Целта на превенцията е чрез информиране, съдействие, подпомагане и социални услуги да се предотврати изоставянето на дете. Както превенцията, така и реинтеграцията са дейности по закрила на детето, които изискват продължително време, ресурс и целенасочена социална работа.

▪ **Случаи на превенция на изоставянето:**

Новите случаи, по които е открита работа от началото на календарната година до **31.12.2023 г.**, са общо **3 570. Успешно приключилите** случаи по превенция на изоставянето през **2023 г.** са **2 706.**

За **2022 г.** са отворени 3 708 нови случая по превенция на изоставянето. Успешно приключилите случаи по превенция на изоставянето през *2022 г. са 3 103.*

▪ **Случаи по реинтеграция:**

Новите случаи, по които е открита работа от началото на календарната година до **31.12.2023 г.**, са **1 368. Успешно приключилите** случаи по реинтеграция през **2023 г.** са **492.**

Новите случаи по реинтеграция, открити през **2022 г.** са 1 414. Броят на успешно приключилите случаи по реинтеграция през 2022 г. е 581.

Голяма част от случаите по превенция и реинтеграция в биологичното семейство са успешно реализиран процес. За неуспешните случаи причините са комплексни: занижен родителски капацитет; многодетно семейство; липса на образование; нисък социален статус; нежелание да бъдат изпълнявани родителските функции и отговорности; липса на готовност за съдействие и сътрудничество с институциите; други. Служителите от отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) полагат целенасочени усилия в работата си по превенция на изоставянето и реинтеграция на деца, оказват социално-психологическа и финансова подкрепа на родителите и членовете на разширеното семейство.

▪ **Деца, настанени в семейство на роднини или близки:**

През **2023 г.** в семейство на роднини или близки са настанени **627** деца. Общият брой на децата, пребивавали в семейството на роднини или близки през месец декември **2023 г.** е **4 097**. През **2022 г.** в семействата на роднини и близки са настанени 593 деца, а през м. декември **2022 г.**, в семействата на роднини и близки са били настанени 4 157 деца.

Осиновяване:

Предвид, че осиновяването е една от основните алтернативи за осигуряване на постоянна семейна среда за деца, лишени от родителска грижа, усилията на АСП и териториалните ѝ поделения са насочени към предоставяне на комплексна подкрепа, съобразно специфичните потребности на децата. ОЗД към ДСП работи с кандидат-осиновители, като приема техните заявления, извършва проучване, насочва за обучение и дава мотивирано предложение за вписването им в Регистъра на кандидат-осиновители. При допускане на осиновяване на дете, ДСП извършва наблюдение на детето за срок от две години от датата на осиновяването. При необходимост, семейството и детето могат да бъдат насочени и към подходящи социални услуги за оказване на подкрепа и консултиране по въпроси, свързани с отглеждането или възпитанието на детето, осигуряване на негови специфични потребности. Насочването и ползването на социални услуги може да се осъществява не само в следосиновителния период на наблюдение, но и след това при изразена необходимост и/или заявено желание от семейството. Във всеки етап от осиновителната процедура, свързан с подготовка, кандидатстване, оценка, обучение, процедура по осиновяване, следосиновително наблюдение и др., семействата и децата получават подкрепа от различни специалисти.

За успешното реализиране на една осиновителна процедура, от особено значение е предварителната подготовка, както на кандидат-осиновителите, така и на децата, които предстои да бъдат осиновени. В ОЗД се прилага Методическо указание относно вписване на дете в регистъра на деца, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване, разработено в рамките на работна група, сформирана от Председателя на ДАЗД, с активното участие на експерти от АСП, ДАЗД, МП и акредитирани организации за посредничество при международно осиновяване беше разработено и утвърдено.

Броят на **кандидат-осиновителите, вписани в регистъра по постоянния си адрес** – общо за страната **към 31.12.2023 г. е 1 697**. Към края на 2022 г., в регистъра на осиновяващи са вписани 1 785 кандидат-осиновители.

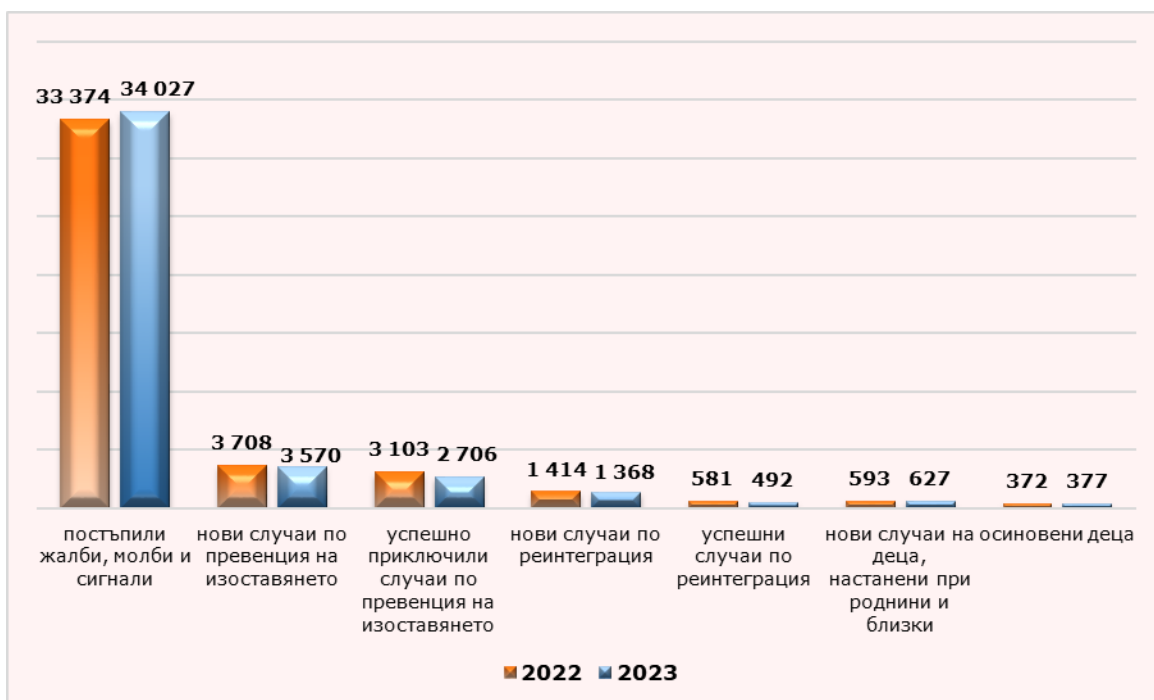
През 2023 г. Съветите по осиновяване към РДСП в страната са провели 1 381 заседания. Броят на взетите решения за определяне на подходящи осиновяващи за деца са 1 099.

Броят на **децата**, вписани в регистъра на деца, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване **към 31.12.2023 г. е 919** деца, от които **443** здрави и **476** деца с увреждане.

Броят на децата, вписани в регистъра на деца за пълно осиновяване *към края на 2022 г.* е 977 (от тях 431 здрави и 546 с увреждане).

Общият брой на **национално осиновените деца**, с влязло в сила съдебно решение, през **2023 г. е 377** (в т.ч. 363 здрави и 14 деца с увреждане). През **2022 г.** са осиновени 372 деца по реда на националното осиновяване.

В Наредба № РД-07-7/05.10.2010 г. за условията и реда за водене и съхраняване на регистрите за пълно осиновяване има раздел „Специални мерки за осиновяване на дете със здравословен проблем, специални нужди или на възраст над седем години“. С него се дава възможност да се предприемат необходимите действия спрямо деца, за които в 6-месечния срок от вписването им в регистъра за деца, Съветът по осиновяване (към всяко РДСП), не е определил подходящ осиновяващ или никой от определените, не по-малко от трима осиновяващи, не е подал молба за осиновяване на конкретното дете, или когато въпреки положените усилия не е възможно да бъде определен подходящ осиновяващ за детето.

▪ Приемна грижа:

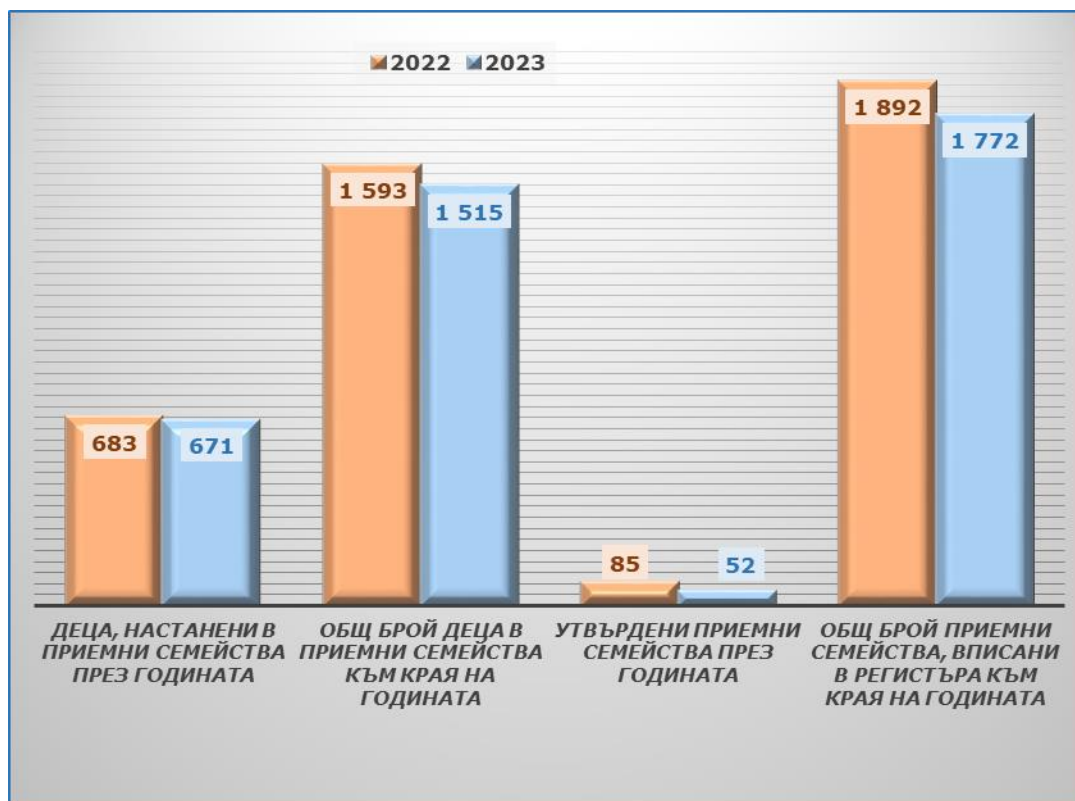
Приемната грижа е от изключително значение за децата в риск. В резултат от съвместните усилия на държавни институции, местната власт, в качеството им на доставчици и неправителствения сектор се отбелязва тенденция на напредък в развитието на приемната грижа в цялата страна. Това дава възможност все повече деца да се отглеждат в среда близка до семейната. С приоритет се настаняват деца от 0 до 3 г.; деца със специални потребности; деца, за които в хода на оценката на потребности е направен извод, че е подходящо да бъдат настанени в приемно семейство. Приемната грижа цели да осигури временна грижа за деца в риск, които да бъдат отглеждани в условията на сигурна, подкрепяща и стимулираща семейна среда. Целите на приемната грижа са: да осигури за определен период от време сигурна и безопасна семейна среда за дете в риск, която да допринесе за неговото пълноценно развитие; превенция на институционализацията и осигуряване на подкрепа за биологичните родители в кризисни ситуации; подготовка на деца за реинтеграция в биологичното им семейство или осиновяване.

През **2023 г. новите случаи** на деца, настанени в приемни семейства са **671**. **Към 31.12.2023 г.** децата, настанени в приемни семейства са **1 515** – в професионални приемни семейства. Пребивавалите в приемни семейства деца през месец декември 2023 г. са **1 587**.

През 2022 г. новите случаи на деца, настанени в приемни семейства бяха 683. *Към 31.12.2022 г.* децата, настанени в приемни семейства бяха **1 593** - в професионални приемни семейства. Децата, пребивавали в приемни семейства през месец декември 2022 г., са **1 674**.

Към 31.12.2023 г. в Регистъра на утвърдените приемни семейства са вписани **1 772** семейства, от които **6** доброволни и **1 766** професионални. Общия брой на утвърдените нови приемни семейства от началото на календарната година е **52** професионални приемни семейства.

През **2022 г.** бяха утвърдени **85** нови приемни семейства – 1 доброволно и 84 професионални. *Към 31.12.2022 г.*, вписани в Регистъра на утвърдените приемни семейства са 1 892 семейства, от които 9 доброволни и 1 883 професионални.

С цел оптимизиране работата на отделите „Закрила на детето“ по случаи на **деца, които извършват просия и деца на улицата**, от ОЗД се извършват *регулярни обходи* в териториалния обхват на всяка дирекция „Социално подпомагане“, с цел идентифициране на деца на улицата и деца, извършващи просия. В гр. София е създаден Отдел „Мобилна работа с деца в риск“, който функционира към ДСП-Оборище и е с 24-часов режим на работа.

По данни на териториалните структури на АСП, обобщената информация за периода 01.01.-31.12.2023 г. в страната са проведени общо **3 951** акции за установяване на просеци деца. По регистрираните случаи на деца, извършващи просия са предприети мерки за закрила.

Децата, жертва на трафик са деца в риск и спрямо тях се предприема мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето, с цел осигуряване правото на детето да живее в сигурна и защитена среда, предотвратяване на последиците от трафикирането и възможността от повторно въвличане в трафик. За всеки случай на дете, жертва на трафик се инициира социално проучване. Важен момент в работата на социалните работници е адекватната оценка на потребностите на детето, жертва на трафик или непридружено дете, както и оценката на риска и мерките за безопасност, които се предприемат спрямо него.

Случаите на **деца, жертви на трафик**, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година, с цел оказване на необходимата подкрепа и предотвратяване на ново въвличане на децата в трафик, както и предотвратяване на възможността други деца от семейството да бъдат въвличени в този процес. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

В АСП се администрират данни за наблюдаваните случаи на деца, жертва на трафик, съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. Случаите на деца, жертви на трафик, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

През **2023 г.** за наблюдаваните от ОЗД деца, жертви на трафик в АСП е налична следната информация:

- *първо тримесечие на 2023 г. - наблюдавани са 2 деца;*
- *второ тримесечие на 2023 г. – няма наблюдавани деца;*
- *трето тримесечие на 2023 г. – наблюдавано е 1 дете;*
- *четвърто тримесечие на 2023 г. – наблюдавано е 1 дете.*

Отчитайки потребностите на непридружените деца чужди граждани, в т.ч. деца бежанци през последните няколко години се реализираха редица промени в националното законодателство в областта на миграцията, убежището и бежанците, които гарантираха правото на непридружените деца, чужди граждани и деца бежанци на закрила, предприемане на мерки по реда и условията на ЗЗД и насочване към подкрепящи социални услуги за деца в общността.

През **2023 г.** (януари – декември) отделите „Закрила на детето“ в страната са работили по **120 случая** на непридружени деца, чужди граждани, в т.ч. деца бежанци, спрямо които са били предприети мерки за закрила по реда и условията на ЗЗД.

За настаняване на непридружени деца, чужди граждани, в т.ч. деца бежанци се използва изградения капацитет и ресурс на наличните социални услуги за деца в риск в страната.

Ползвани социални услуги: 88 деца са ползвали социални услуги за резидентна грижа (ЦНСТДБУ; Кризисен център, Център за интегрирани услуги) 32 деца са били настанени при близки и роднини.

Агенцията за социално подпомагане е институция - партньор в изпълнението на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и **предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици** в задължителна предучилищна и училищна възраст (заглавието му е изменено от 14.10.2019 г.).

Целта на Механизма е да се подобри междуинституционалното взаимодействие чрез определяне на функциите и задълженията на всички отговорни страни, за постигане на пълен обхват и включване в системата на образованието на децата и учениците, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Механизмът включва създаване и дейност на екипи за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (екипи за обхват), както и взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от мерки за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система. Съгласно Механизма съществува организиране на регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции по реда на Закона за закрила на детето, Закона за предучилищното и училищното образование и Закона за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на родители, чиито деца в задължителна предучилищна и училищна възраст не посещават училище. Екип за обхват се създава към всеки район на обхват, като екипите, координирано с директорите на съответната образователна институция, предприемат мерки за обхващане, реинтеграция и превенция в образователната система.

В АСП се администрира справка за изпълнението на Механизма (от страна на териториалните структури), данните по която са следните:

Към **31.12.2023 г.** - от стартирането на учебната **2023/2024 г.** (по информация, предоставена от регионалните дирекции за социално подпомагане), на територията на страната са сформирани **1 088** екипа за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст – т.нар. екипи за обхват. Броят на служители на ДСП, включени в екипите, е **1 090**. Общият брой на осъществени посещения от екипите на ДСП с натрупване е **4249**. Общият брой на случаите на деца, за които в рамките на изпълнение на Механизма, са констатирани рискове по смисъла на ЗЗД и са предприети мерки за закрила на детето от началото на учебната година, към 31.12.2023 г. е **95**, като **29** са насочени от ОЗД/ДСП към социални услуги (напр., Център за обществена подкрепа, Център за социална рехабилитация и интеграция и др.).

Проект „ПРИЕМИ МЕ 2015“ по ОП РЧР 2014-2020 г. процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.003 „Приеми ме 2015“

Проект „Приеми ме 2015“ (*Проекта*), се изпълняваше от прекия бенефициент АСП от 01.12.2015 г., като предоставянето на приемна грижа от приемни семейства към доставчик община стартира от 01.01.2016 г. в партньорство с 82 общини. След 01.11.2016 г. се включиха нови общини и приключи с общо **167** общини от 28-те области на страната.

Дейностите по Проекта бяха насочени към усъвършенстване и разширяване обхвата на приемната грижа и в периода на изпълнението му се създаде и утвърди иновативен елемент по отношение на подкрепата на областно ниво, както и мерки, насочени към повишаване на качеството на приемната грижа чрез осъществяване на текущ мониторинг за всяко дете.

Цялостният обхват по предоставянето на приемната грижа във всеки регион се осъществяваше от **областен екип по приемна грижа** (ОЕПГ).

В **Консултативния експертен съвет**, сформирани по Проекта през м. декември 2015 г., участваха представители на МТСП, ДАЗД, АСП, НСОРБ и трите НПО: УНИЦЕФ България, Национална мрежа за децата (НМД), Национална асоциация по приемна грижа (НАПГ) - номинирани от съответните институции/организации. Основна дейност на КЕС: подпомагане на планирането, изпълнението и наблюдението на проекта в съответствие с държавната политика в областта на приемната грижа и добрите европейски и международни практики.

През **2023 г.** КЕС проведе едно присъствено заседание – на 20.09.2023 г., по инициатива на ресорния зам.-министър на труда и социалната политика. Бяха обсъдени теми относно визията на МТСП за приемна грижа след приключването на Проекта. Освен членове на КЕС и на Националния екип по Проекта, участваха и представители на Политическия кабинет и експерти в МТСП, ресорния зам.-изпълнителен директор и експерти от АСП.

В хода на изпълнение на Проект „Приеми ме 2015“ и през 2023 г. на всички членове на КЕС са предоставяни изготвяните от Националния екип аналитични документи и обобщени данни по изпълняваните мониторингови задачи, прессъобщения и месечния медия-мониторинг.

Съгласно утвърдените в Проекта задачи по *Дейност 2* по отношение работата на Консултативния експертен съвет могат да се посочат като постигнати следните резултати:

- Създадена организация за реализиране на Проекта при прилагане на иновативна форма на междуинституционално взаимодействие, като неправителствени организации участват в изпълнението на социалната политика на национално ниво.
- Налице е ясна публична информация, тъй като НПО следят дали политиката се изпълнява според предвиденото.
- Приложен професионален подход за планиране, управление и организация по предоставянето на приемната грижа по областен модел, съобразено със специфичните потребности за отделните региони на страната.

И през 2023 г. бяха изпълнявани и утвърждавани въведените с Проекта добри практики, като с приключването могат да се посочат постигнати резултати по отношение на:

- **Концепцията** за управление и предоставяне на приемната грижа чрез екипи, сформирани на областен принцип, **приета от КЕС в края на 2016 г.** (след обстоен анализ на регионалните потребности от настаняване на деца в риск и свързаната с тях численост и локация на екипите по приемна грижа), **се утвърди като областен модел** на организация, управление и предоставяне на приемната грижа.

- Проектът постигна целите си, като чрез утвърждаването на областния модел се **повишиха** ефективността и качеството на приемната грижа като мярка за закрила, както и **успешно развитие** в посока професионализация на приемните семейства чрез осигуряване на подкрепа от страна на 28-те областни екипи.

- Проектът постигна ключови резултати, като затвърди организационен модел на приемната грижа с ангажиране на различни субекти по децентрализиран начин чрез ясно разпределение на отговорностите между АСП и общините. Основните участници във всеки регион: приемни родители, ОЗД/ДСП и РДСП, местни и регионални власти, доставчици на услуги – те изпълняваха самостоятелно и в добро взаимодействие помежду си конкретните си задачи за постигане целите на Проекта. С приключването на „Приеми ме 2015“ областният модел е така развит, че на регионално ниво да има достъпност за всички приемни семейства, в т.ч. и от общините, в които няма разкрити социални услуги, подкрепящи деца и семейства.

- Утвърди се **целово планиране на развитието на приемната грижа по места** - брой приемни семейства за съответния регион, съобразно идентифицирани потребности за конкретен профил деца, като регионалните дирекции за социално подпомагане (РДСП), чрез 28-те комисии по приемна грижа (КПГ) и съвместно с 28-те областни екипи по приемна грижа (ОЕПГ), да осъществяват периодичен преглед на актуалното състояние на регистъра на утвърдените приемни семейства с акцент незаетите приемни семейства, както и на децата - потенциални потребители приемна грижа. В заседанията си съответната Комисия по приемна грижа активно участваха началниците и социалните работници от екипите по приемна грижа, като: представяха годишните прегледи на приемните семейства; предложения за вписване на кандидати или за заличаване на приемни родители; обсъждания по конкретни казуси.

- **Утвърди се много добро взаимодействие** между партньорите в процеса на предоставяне на приемната грижа, в т.ч. подкрепата за приемните семейства с настанени деца - на местно и на национално ниво чрез провеждане на целеви срещи и указания за целесъобразното му осъществяване.

- По сключените от областните градове (в т.ч. Ботевград) договори с НПО или физическо лице се проведеха и планираните по Дейност 4 за отчетната година: **специализирани обучения** на ОЕПГ, както и **групова и индивидуална супервизия** на членовете на екипите, **професионална индивидуална супервизия на приемни семейства** с доставчик община. За област Варна от общинската администрация не е сключван договор по тази дейност и тя не е изпълняване в региона, а от общинска администрация Кърджали само за 2023 г. не беше договорено изпълнението на тази дейност. И през 2023 г., във взаимодействие с външните изпълнители по сключените договори, обучения и сесии за супервизия се организираха и провеждаха и в дистанционна форма.

- През **2023 г.** Националният екип организира **две информационни работни срещи** относно резултатите и очакванията за развитието на приемната грижа след

приключването на Проекта и осигуряването на устойчивост на утвърдения по Проекта областен модел с цел успешното финализиране на деинституционализацията на грижата за децата в България (действия и мерки, предприети от АСП/Проекта):

– На проведената информационна работна среща в гр. Пловдив (11-13.04.2023 г.) с администратори, началници и социални работници от ОЕПГ от 13 области на Южна България, представители на Националния екип и на УНИЦЕФ България, се дискутираха постигнатите резултати по Проекта. Но основен акцент на дискусиата беше нормативното обезпечаване за интегриране на разработените в Проекта добри практики, включително и утвърдения областен модел за изпълнение на дейностите, свързани с прилагането на приемната грижа по този проект. Обсъдиха се предвидените към момента промени в Наредбата за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях. Изтъкната беше необходимостта от ясно и точно разписване на задълженията и отговорностите на всеки участник в процеса на работа с приемните семейства и настанените деца, сроковете за изпълнението им и начините на отчитане и контрол, както и регламентиране линиите на взаимодействие между различните участници в процеса.

- Резултатите, постигнати с Проекта и бъдещите задачи и проблеми при предоставянето на приемната грижа бяха дискутирани и на информационната работна среща в гр. Велико Търново (02-04.05.2023 г.) - с администратори, началници и социални работници от ОЕПГ от Северна България и представители на Националния екип. В дискусиата се включиха и ресорния зам.-министър на труда и социалната политика, членове на Координационния експертен съвет от МТСП, от Националното сдружение на общините в България и от УНИЦЕФ България.

- И през 2023 г. от Националния екип се **наблюдаваше ефективността** от работата на областните екипи за приемна грижа – обобщен преглед на база попълнен от началниците на ОЕПГ въпросник „Обратна връзка“ (всяко тримесечие). С Обратната връзка всеки началник ОЕПГ периодично представяше своята професионална преценка за резултатите от работата на екипа, в т.ч. удовлетвореност.

- От Националния екип през 2023 г. е извършен **мониторинг** по изпълнението на следните конкретни дейности, ангажимент на общините партньори:

- За броя на децата с потребност от специализирана приемна грижа, пребиваващи в приемни семейства с доставчик община към края на предходната 2022 г.;

- За проведените от областните екипи по приемна грижа през 2022 г. допълнително/поддържащо обучение (специализирано/надграждащо обучение, в т.ч. темите на обученията), групова супервизия и организирани групи за подкрепа на приемните семейства с настанени деца - за приемните семейства от общините, включени в подкрепящите услуги по Проекта;

- За проведените през предходната година процедури за избор на нов служител в ОЕПГ (кадровото обезпечаване на екипа) - началник и/или социален работник;
- За постъпилите жалби, сигнали и предложения по Проекта през 2022 г., както и за извършените проверки по тях;
- По изпълнението на договорите по Дейност 4 през 2022 г. в частта за провеждане на регулярните специализирани обучения на екипите и с участието на експерти от РДСП и ОЗД с цел за повишаване професионалната компетентност. А чрез Въпросник за обратна връзка - оценката за степента на удовлетвореност от страна на ОЕПГ по отношение на проведените през 2022 г.: обучения на ОЕПГ; супервизията на ОЕПГ (индивидуална и групова); индивидуалната супервизия на приемните семейства.

○ **Предоставянето на приемна грижа** по проект „Приеми ме 2015“ **стартира** на 01.01.2016 г. за 1 489 деца, настанени в приемни семейства с местоживееене и доставчик 82 общини от 28-те области на страната. В края на предходната 2022 г. децата в приемни семейства към община бяха 1 493.

○ **Настаняване на деца** в приемни семейства през **2023 г.** участници в Проекта:

- През отчетната година **настанените деца** са общо 813 или средномесечно 67,75. От общия им брой 20,91% са случаите на пренастаняване. Налице е намаление с 2,28% на настанителните процедури в приемни семейства, извършени от съответните отдели „Закрила на детето“ за деца в риск (чл. 26 от ЗЗД) - спрямо 2022 година.
- От общия брой, т.нар. нови деца през **2023 г.:** *средномесечно 4,07%* идват от дом за медико-социални грижи за деца; *средномесечно 3,44%* - от социална услуга за резидентна грижа; *средномесечно 92,5%* - от общността (биологичното семейство, семейство на роднини или близки, както и случаите на пренастаняване в същото или в друго приемно семейство със заповед на териториалната ДСП).
- От посочения общ брой настанителни процедури през 2023 г. (813), случаите на **пренастаняване** (20,91%) са за **170 деца**, като от тях: **105** са случаите на деца, настанени отново в същото приемно семейство или 61,8% от общо пренастанявания през отчетната 2023 г. (средномесечно 8,7 бр.); **24** деца - 14,1% от общо пренастанявания (средномесечно 2 бр.), са в друго приемно семейство в същата община; **41** деца са настанени в ново ПС, но в друга община или 24,1% от общо пренастанявания през годината (средномесечно 3,4 бр.).
- В Насоките от 2015 г. на Управляващия орган за кандидатстване по процедурата на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Приеми ме 2015“ беше поставен фокус върху **приоритетно** настаняване в приемните семейства на **деца до 3-годишна възраст.**

- В Проекта с приоритет се наблюдаваше и целевата група на **децата с увреждания** в ПС. Общият преглед по години показва следните стойности за децата с увреждания, настанявани от дирекциите „Социално подпомагане“ в приемни семейства към общините:

Възрастова група	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Общо 2016-2023	Средномесечен брой случаи
0-3 г.	6	4	5	4	2	12	1	8	42	0,44
3-6 г.	12	4	6	5	2	8	4	4	45	0,47
6-14 г.	24	17	5	16	9	17	16	13	117	1,22
14-18 г.	11	3	1	4	2	4	4	2	31	0,32
Общо:	53	28	17	29	15	41	25	27	235	2,45

- **Прекратяване** на мярката за закрила за деца в приемни семейства през **2023 г.** участници в Проекта:
- През 2023 г. прекратяванията (в т.ч. и случаите на пренастаняване в същото или в друго ПС), са **887 бр.** или *средномесечно* 74 броя. От тях случаите на децата от 0 до 3 г. са 377 (в т.ч. 16 са деца с увреждания), а на децата с увреждания (от всички възрастови групи) – общо 74.
- Общият преглед на средномесечните стойности за **2023 г.** по показателя „място, където отива детето след прекратяване на настаняването му в ПС“ показва, че най-много са случаите на осиновените деца (**49,56%**), следвани в низходящ ред от: пренастанените в същото или в друго приемно семейство (**19,71%**); реинтегрирани в биологичното семейство (**16,99%**); насочени към социална услуга за резидентна грижа или към ДМСГД (**5,96%**); прекратени настанявания, поради навършване на пълнолетие или 20 г., ако учи (**4,89%**); след приемното семейство са настанени в семейство на роднини или близки **1,57%**; други случаи – **1,32 процента**. През 2023 г. няма починали деца, като за периода 2016-2023 г. по Проекта са отчетени общо 8 случая.

- Данни за **децата, пребивавали в приемните семейства през 2023 г.:**

- Над 7 години се наблюдаваше тенденция за **най-голям дял** на децата под приемна грижа от възрастова група **6-14 г.**, като през 2023 г. това се промени през месеците март, август и декември, в които това са децата от **0 до 3** години (приоритетна група за проект „Приеми ме 2015“).

- През периода **януари - декември** 2023 г. в приемните семейства към доставчик общините партньори **отглеждат деца** са **средномесечно 1 554**, от които 163 *средномесечно* са децата с увреждания. По възрастови групи средномесечните стойности са: 0-3 г. - 501; 3-6 г. - 309; 6-14 г. - 508; 14-18/20 г. - 237.

- По показателя **„средномесечен брой деца, пребивавали в приемни семейства“** в общините партньори за 2023 г. **с най-много деца**, отглеждани в „приемна грижа“ с доставчик община, са области *Варна* (111, в т.ч. 16 деца с увреждания – в 10 общини), *Плевен* (97, в т.ч. 9 деца с увреждания - в 7 общини), *Хасково* (95, в т.ч. 11 деца с увреждания – в 5 общини). А с най-ниските *средномесечни стойности* по наблюдавания показател за 12-те месеца са области *Ямбол* (12, в т.ч. 1 деца с увреждания – в 4 общини), *Силистра* (14, в т.ч. 6 деца с увреждания – в 3 общини), *София* област (16, в т.ч. 2 деца с увреждания - в 3 общини).

- От приоритетната възрастова група деца - **от 0 до 3 г.**, **най-много средномесечно** са пребивавали в области *Варна* (42 бр. или 37,8%, в т.ч. 4 деца с увреждания - от общо 111 деца средномесечно в ПС в 10 общини); *Смолян* (37 бр. или 67,2%, в т.ч. 1 с увреждане - от общо 55 деца средномесечно в ПС в 9 общини).

- Спрямо предходната 2022 г., в **средномесечния брой на децата, пребивавали в приемни семейства** с доставчик община през **2023 г.**, е налице **спад** в общата стойност – с 5,2%, като при здравите деца е с 4,3%, а при децата с увреждания - с 11,4 процента. Динамиката в показателя на участниците в проекта – децата с приложена мярка „настаняване в приемно семейство“, отразява потребността от тази мярка в съответния регион, както и работата на отделите „Закрила на детето“ по отношение прилагане ѝ по области и за страната като цяло. Проектът постигна значително намаляване броя на случаите на настаняване на деца в приемни семейства в други области, но все още от ДСП се настаняват бебета и в различни региони от този на месторождението им и/или местоживеенето на биологичното им семейство, най-често поради недостиг на приемни родители за тази възрастова група.

- **Към 31.12.2023 г. 1 418** деца са обгрижвани от **1 236** приемни семейства с местоживеене в 156 от общо 167 общини партньори.

- **Приемни семейства** участници в Проекта:

- **Към края на 2023 г.** приемните семейства **към доставчик** 167-те **общини** партньори са **1 655** (в т.ч. 3 са доброволни), което е **93,4%** от общо утвърдените приемни семейства в страната (към 93,5% в края на предходната 2022 г.). Съгласно данните от Регистъра на

утвърдените приемни семейства общият брой на приемните семейства в страната към края на 2023 г. е 1 772 бр. (1 766 професионални и 6 доброволни) – общо към доставчик Дирекция „Социално подпомагане“ и доставчик община.

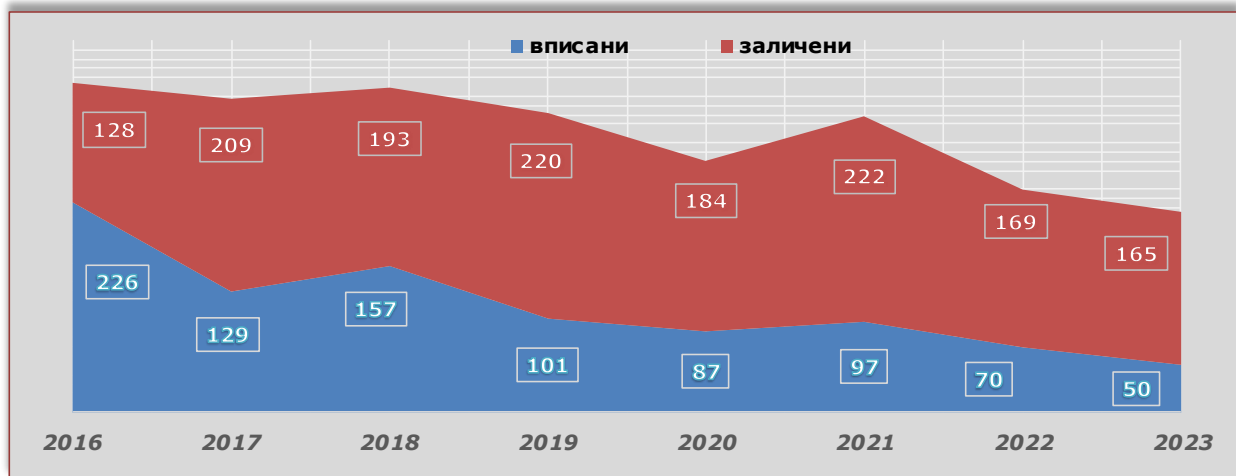
○ Областните екипи за приемна грижа, в сътрудничество с териториалните дирекции „Социално подпомагане“, имаха отговорности за набиране на кандидати за приемни семейства и организиране на информационни срещи за съответната област/община, което се планираше съвместно с РДСП, съобразно идентифицираните потребности от развиване на приемната грижа в областта, в т.ч. за конкретни общини. Чрез тримесечните отчети на РДСП в Централната администрация на АСП се наблюдават процесите по отношение организирането и резултатите от набирателните кампании по региони. Един от ангажиментите на всяка комисия по приемна грижа, сформирана към РДСП, е да обсъжда и планира развитието на приемната грижа в съответния регион.

○ През **2023 г.** в общините са подадени **83 заявления** от кандидати за приемни родители (*средномесечно 6,9*), в т.ч. 2 за доброволни приемни семейства.

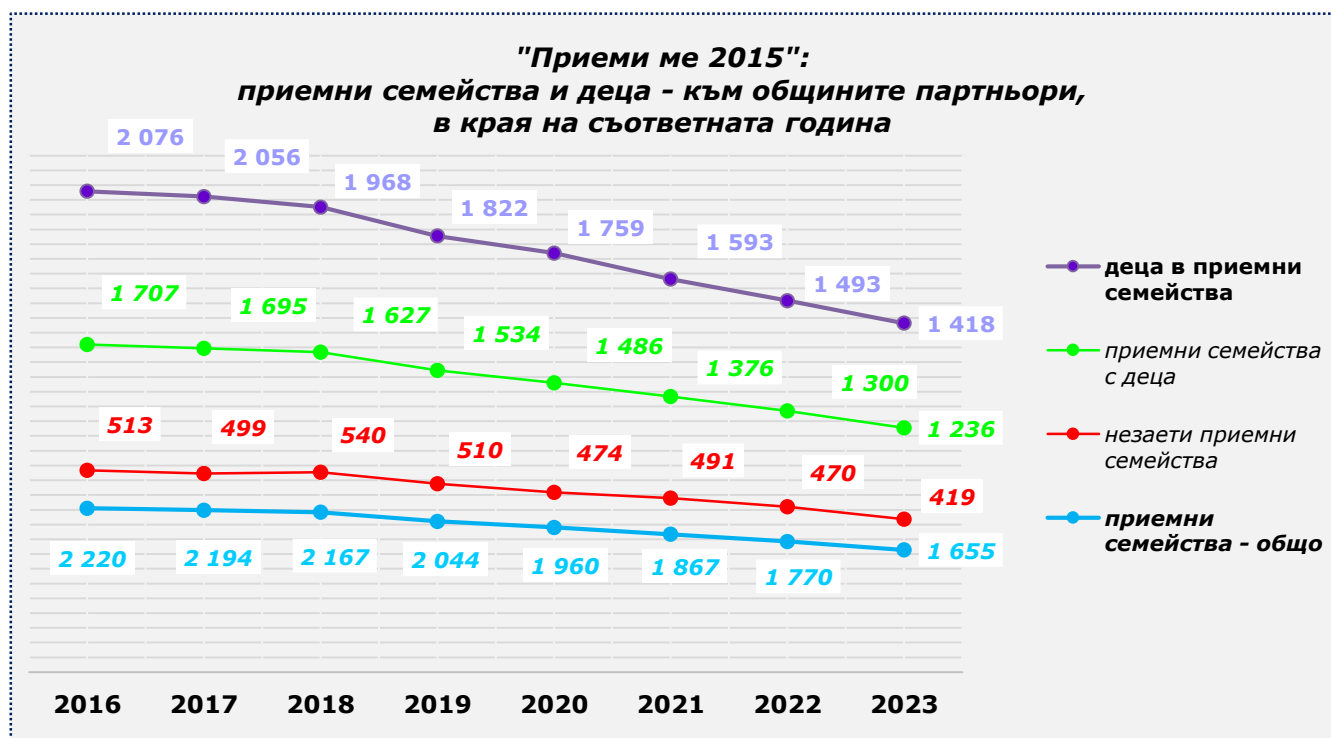
• От приемните семейства - с местоживееене и с доставчик общините партньори, през **2023 г.** вписаните в Регистъра **нови приемни семейства са 50, а заличените - 165.** *Средномесечно* за 2023 г. стойностите са за **4,17** вписани и **13,75** заличени.

• Общият преглед за 8-те години (периода 2016 – 2023 г., вкл.), по отношение „вписани“ и „заличени“ приемни семейства от съответния регистър отразява практическите резултати съобразно приоритетите в работата на Консултативния експертен съвет, който през 2016 г. възложи на Националния екип изследване и анализ на потребностите от развиването на приемна грижа на общинско, областно и национално ниво. С решение на КЕС беше приет План за развитие на приемната грижа (за периода 2016-2017 г.), както и дългосрочно планиране с цел прилагане и утвърждаване на областен модел на предоставяне на приемната грижа в страната на високо професионално равнище. Планът е обсъждан периодично в заседания на КЕС и на оперативно ниво, като от РДСП – чрез комисиите за приемна грижа и с участието на ОЕПГ, всяка година са обсъждани и планирани необходимия брой нови приемни семейства – за конкретен профил деца, съобразно идентифицирани потребности за региона към конкретния момент. В хода на изпълнението на Дейност 3 на проект „Приеми ме 2015“ се утвърди и практиката са съвместни действия от страна на РДСП/ДСП и ОЕПГ с цел промяна на профила на трайно незаети приемни семейства и редуциране на ПС в съответната област. Периодичното мониториране на потребността от родители за конкретен профил деца, в хода на проекта обуславяше планирането и провеждането на кампании за набиране на нови приемни семейства – за съответния регион, от страна на РДСП и ОЕПГ - във взаимодействие помежду им. Общият брой на **вписаните нови приемни родители** за периода **2016 – 2023 г.** към доставчик община е **917**, а на **заличените – 1 490.**

- Динамиката на **вписванията и заличаванията на приемни семейства** към доставчик община - по години, показва графиката.

- АСП наблюдава причините за заличаване на приемни семейства (и към доставчик община, и към доставчик ДСП), посочени от регионалните дирекции за социално подпомагане в тримесечните им отчети.
- Всяка година в срока на изпълнение на Проекта от Националния екип е мониториран показателя за незаетите приемни семейства към доставчик община. Обобщените стойности за 2023 г. показват, че при **1 703 средномесечен** брой ПС, незаетите са **средномесечно 402** бр. или **23,63** процента. Причините за незаетост на приемните семейства (и към доставчик община, и към доставчик ДСП), се наблюдават от АСП на база предоставяна от РДСП тримесечна справка. Всяко тримесечие най-голям процент от общия брой незаети ПС са тези, които са със заявено желание да се грижат за дете с различен профил от потребността в съответната област.
- В графика по-долу са посочени основните наблюдавани показатели/индикатори – децата и приемните семейства към Проекта, като данните са към края на съответната година.

▪ Изпълнението на индикаторите по Проекта и през **2023 г.** се наблюдаваше чрез: **месечен мониторинг** на постигнатите резултати и **изготвяне на анализи (12 бр.)**; преглед на постигнатото и методическа помощ по организацията и управлението на проектните дейности на областно ниво.

○ И през **2023 г.** продължи **ежемесечното мониториране на качеството** на предоставяната приемна грижа по подробната информация, предоставяна от ОЕПГ в Националния екип за всяко дете, настанено в приемно семейство в съответната община доставчик – обобщени в месечни и тримесечни доклади.

○ Координаторите с отговорности за съответните региони и ръководителят на проекта извършваха **наблюдение, методическа подкрепа и контрол** по отношение работата на общините партньори чрез различни информационни канали – както по изпълнение на проектните дейности, така и по конкретни казуси.

○ Националният екип и общините **информираха обществеността** за изпълнението на Проекта на национално и местно ниво, като от общини са публикувани съобщения и/или кратки информации в местните медии и на сайта на съответната администрация. Извършвана е методическа помощ и консултиране на областните екипи за управление на Проекта относно специфични дейности по публичност и информираност. Всеки месец се изготвяше бюлетин с публикации по Проекта на базата всекидневен мониторинг на над 600 информационни източника (медия-мониторинг); разпространение на бюлетина - до 167-те общини партньори и членовете на КЕС. Периодично са публикувани прессъобщения на интернет страницата на

АСП, като информацията/новината е отразявана от редица национални и регионални медии и сайтове.

- **Финансова информация:**

- Проект „Приеми ме 2015“ **стартира на 01.12.2015 г. с бюджет** в размер на **51 600 000.00 лв.** със срок на изпълнение 32 месеца и **приключи на 31.12.2023 г.** с утвърден бюджет в размер на **167 950 000.00 лв.** и срок на изпълнение 97 месеца.

- През 2021 г. и 2022 г. **средствата за възнаграждения и осигуровки на професионалните приемни семейства**, както и **месечната издръжка на настанените в приемни семейства деца**, в т.ч. добавка за децата с увреждания, бяха за сметка на бюджета (докато в периода 2016 – 2020 г., вкл., бяха включени и изплащани от бюджета на Проекта). Те се предоставяха на общините партньори по бюджетните им сметки след подадена месечна заявка, в изпълнение на сключено споразумение между АСП и съответната община за всяка конкретна година. През **2023 г.** допълнителните средства, с които беше увеличен бюджета на проекта (без промяна на срока на неговото изпълнение - до края на 2023 г.), бяха осигурени за този проект за разходи по изплащане на възнаграждения на професионалните приемни родители (ППС) и разходи за месечен бюджет за издръжка на деца, настанени в доброволни и в професионални приемни семейства, считано от 01.01.2023 г. (първоначално предвидени за изплащане с бюджетни средства) - до изчерпване на финансовия ресурс по процедурата за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.003 „Приеми ме 2015“, но не по-късно от 31.12.2023 година.

- **Полагащите се месечни възнаграждения** на професионалните приемни родители бяха **актуализирани** от 01.01.2023 г. с промяната на размера на минималната работна заплата (МРЗ), определена за страната за 2023 година. Бяха определени и нови по-високи месечните възнаграждения на началниците и на социалните работници от ОЕПГ (съобразени със стандартите за заплащане на труда на служителите, осъществяващи дейности по предоставяне на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет при определения за страната месечен размер на МРЗ - съгласно действащата Наредба).

- Средства за **месечен бюджет за издръжка на деца**, настанени в доброволни и професионални приемни семейства, съобразно възрастта, които **до 31.05.2023 г.**, се определяха спрямо гарантирания минимален доход (ГМД), след съответните законови промени (считано **от 01.06.2023 г.**), се определяха вече спрямо размера на линията на бедност (за съответната година).

- През **2023 г.** са **усвоени и включени** в междинни искания за плащане (**МИП**) **29 134 077.21 лв.**, като **изплатената сума на общините** партньори през годината е в размер на **31 971 240.10 лева**. През отчетната година Управляващият орган е **верифицирал 27 399 612.73 лева**.

- **От началото на проекта към края на 2023 г.** в Управляващия орган са **внесени** общо четиридесет и осем междинни искания за плащане – 48 МИП (за извършените разходи в периода от 01.12.2015 г. до 30.11.2023 г., вкл.), като **общо верифицираната сума** до края на 2023 г. за четиридесет и седем междинни искания за плащане е в размер на **161 367 760.89 лева**.
- С края на 2023 г. изпълнението на проекта приключи, като от утвърдения му бюджет в размер на 167 950 000 лв., **общо усвоени средства** по този проект са в размер на **167 357 774.28 лева**.

За 8-те години – от 01.01.2016 до 31.12.2023 г., вкл., **децата участници** в проект „Приеми ме 2015“, пребивавали в приемни семейства към доставчик община са **7 784**, а **участващите приемни семейства** – **2 950**.

Постигнатите резултати с изпълнението на проект „Приеми ме 2015“ (01.12.2015-31.12.2023 г.), са в посока **устойчиво развитие** на приемната грижа, съобразно периодично идентифициране и мониториране потребности на общинско, областно и национално ниво. **Гаранция за устойчивост дава заложеното в областния модел оперативно взаимодействие между изпълнителната, местната власт и гражданското общество.**

Приоритет № 2.3.: Да се създадат условия за повишаване на достъпа до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата и правото на всяко лице на подкрепа за независим и достоен живот в домашна среда и в общността, чрез:

- Разширяване на мрежа от социални услуги в общността и в домашна среда за осигуряване на независим и достоен живот за възрастните хора и хората с увреждания и тяхното пълноценно включване в живота на обществото.
- Осигуряване на достъп до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата и правото на всяко лице на подкрепа за живот в домашна среда и в общността;
- Закриване на функционално остарели и неотговарящи на стандартите за качество на грижа специализирани институции за възрастни хора и хора с увреждания.
- Подобряване на процеса на деинституционализация на грижата за възрастни хора и хора с увреждания и подготовка за извеждане на пълнолетните лица с увреждания от специализираните институции;
- Извършване на анализ на състоянието на социалните услуги;
- Разработване на Националната карта на социалните услуги;
- Повишаване нивото на компетентност на специалистите, ангажирани със социалните услуги;

- *Разработване на вътрешни актове, подпомагащи дейностите по предоставянето на социалните услуги.*

Към 31.12.2023 г. на територията на страната функционират **1 106 социални услуги за пълнолетни лица**, като държавно делегирана дейност.

През **2023 г.** са издадени **89** бр. заповеди за предварително одобрение за откриване на социални услуги в общността, в т. ч. и от резидентен тип, както следва:

А. Социални услуги от резидентен тип – 69 бр., с общ капацитет 953 места:

- **13** Центъра за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост, с общ капацитет **189** места;
- **22** Центъра за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства, с общ капацитет **330** места;
- **5** Центъра за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с деменция, с общ капацитет **75** места;
- **5** Центъра за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с физически увреждания, с общ капацитет **75** места;
- **3** Центъра за настаняване от семеен тип за стари хора, с общ капацитет **45** места;
- **6** Наблюдавани жилища, с общ капацитет **30** места;
- **4** Защитени жилища за лица с психични разстройства, с общ капацитет **28** потребители;
- **3** Защитени жилища за лица с умствена изостаналост, с общ капацитет **24** места;
- **4** Приюти, с общ капацитет **105** места;
- **3** Кризисни центрове, общ с капацитет **42** места;
- **1** Център за временно настаняване, с капацитет **10** места.

В. Социални услуги в общността - 20 броя, с общ капацитет 660 места:

- **7** Центрове за социална рехабилитация и интеграция, с общ капацитет **270** места;
- **13** Дневни центрове за пълнолетни лица с увреждания, с общ капацитет **390** места.

През 2023 г. е **увеличен** капацитета на **22** социални услуги в общността, както следва:

- 20 за предварително одобрение за промяна броя на потребителите на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ с 1 460 субсидирани потребители;
- 1 Дневен център за пълнолетни лица с увреждания с 4 места;

- 1 Център за социална рехабилитация и интеграция с 25 места.

За същият период е издадена **1 заповед за намаляване на капацитета** на 1 специализирана институция за пълнолетни лица:

- **1** Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост (ДПЛУИ) с 55 места.

Закрити са 3 специализирани институции. Изготвени са планове и всички потребители са изведени:

- 2 ДПЛУИ;
- 1 ДПЛПР.

През 2023 г. са издадени общо **61** бр. заповеди, от които:

- 4 бр. за предварително одобрение промяна на мястото на предоставяне на социални услуги;
- 4 бр. откази за даване на предварително одобрение за създаване на социална услуга;
- 7 бр. за откази за даване на предварително одобрение за увеличаване на капацитета на социалните услуги за пълнолетни лица;
- 5 бр. за прекратяване на финансирането на социални услуги, делегирани от държавата дейности;
- 21 бр. за спиране на административното производство по чл. 78 от ППЗСУ;
- 17 бр. за възобновяване на административното производство по издаване на заповед за предварително одобрение за създаване на социални услуги;
- 2 бр. за промяна на фактическа грешка в съдържателната част на издадена заповед;
- 1 бр. за прекратяване на административното производство по чл. 78 от ППЗСУ.

През **2023** г. са **изготвени 705 писма** до организации и граждани и **224 информации** до различни институции и граждани.

През отчетната година служители от ГДСП са участвали в **100 работни групи и срещи**. Голяма част от визираните събития са провеждани във връзка с функционирането на социални услуги и представяне на добри практики; с изготвяне и изпълнение на национални планове и стратегии; дейности, свързани с организацията и предоставянето на социални услуги за пълнолетни лица; дейности по закриване на специализирани институции за възрастни хора и хора с увреждания, включително извеждането и включването им в обществото; взаимодействие със заинтересовани институции, които имат отношение към цялостното функциониране на социалните услуги; в изготвяне на Координационен механизъм по Закона за защита от домашното насилие и Методически указания за работа на полицейските служители по цитирания документ; както и в разработване на Националната

карта на социалните услуги и в актуализиране на Наредба за качеството на социалните услуги.

Експертите от ГДСП активно са участвали в различни дейности на АСП, част от които са:

- актуализиране на Наредба за качеството на социалните услуги;
- разработване на предложения за финансови стандарти за социалните услуги държавно делегирана дейност;
- Участие в разработване на Модул „Социални услуги“ към Интегрираната информационна система;
- Срещи, касаещи борбата с трафика на хора, с домашното насилие и насилието, основано на пола;
- конкурси за държавни служители;
- работни срещи с кметове, заместник кметове и директори на дирекции в общините, свързани със социалните услуги;
- национални срещи;
- медийни изяви.

Консултирани са служители в регионалните дирекции за социално подпомагане, дирекциите „Социално подпомагане“, общински администрации и граждани, относно прилагането на Закона за социалните услуги (ЗСУ) и Правилника за прилагането му.

Националната карта на социалните услуги (НКСУ)

▪ Изготвени документи, свързани с планирането на социални услуги - 2 бр. докладни записки, относно препоръчителна структура на предложение за планиране на социалните услуги на общинско и областно ниво, както и 3 бр. приложения към нея, указателно писмо, 2 бр. презентации;

▪ Изготвяне и публикуване на сайта на АСП отговори, във връзка с постъпили въпроси от областни и общински администрации, касаещи разработването на НКСУ;

▪ Систематизиране на данните, получени във връзка с анализите на потребностите и предложенията за планирането в общините на социалните услуги и процес на въвеждането им;

▪ Изготвени проекти, последвали корекции и финализирани варианти на НКСУ и Анализ на потребностите;

▪ Проведено обсъждане на общинско и областно ниво на Анализа на потребностите от социални услуги на национално ниво и предложението за НКСУ;

- Получени предложения и становища от обсъждането, обобщаване на информацията за резултатите от тях и извършването на корекции в Анализа, където е допустимо;
- Финализирано предложение на НКСУ;
- Финализиран Анализ на потребностите на национално ниво от социални услуги.

Указания и методически насоки по предоставянето на социални услуги

През 2023 г. са изготвени **6 бр.** методически насоки във връзка с прилагането на социалното законодателство по отношение на организиране и управление на действащи социални услуги, такси в социалните услуги, възнаграждения на персонала, трансформиране на социална услуга и оказване на подкрепа на бежанците от Украйна.

Становища/обосновки, касаещи функционирането на социалните услуги

Изразени са **143** експертни **становища/обосновки**, от които 112 броя обосновки за предварително одобрение за откриване, закриване, промяна на вида, наименованието, местоположението и капацитета на социални услуги държавно делегирана дейност.

Изготвени са 31 становища, свързани с функционирането, предоставянето и управлението на социалните услуги, включително във връзка с проекти на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, предоставени становища до Националния център по общественото здраве и анализи, БЧК, Министерство на здравеопазването, МТСП, както и касаещи спешно настаняване, преустановяване настаняването, извеждане на пълнолетни лица от социални услуги, проверки в социални услуги и други.

Стратегическа цел № 3: Гарантиране упражняване на правата на хората с увреждания и недопускане на дискриминация.

Приоритет № 3.1.: Да се създадат условия за социално приобщаване на хората с увреждания.

- Финансова подкрепа – отпускане на месечна финансова подкрепа и целеви помощи;
- Предоставяне на механизма лична помощ;
- Предоставяне на безвъзмездна преводаческа услуга на глухи и сляпо-глухи лица по реда на Закона за българския жестов език (ЗБЖЕ);
- Мониторинг на отпусканите месечна финансова подкрепа и целеви помощи по реда на Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания.
- Подобряване на междуинституционалната координация;
- Повишаване нивото на компетентост на социалните работници, по отношение работата с лица с увреждания;
- Изготвяне на становища и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, относно интеграцията на хората с увреждания.

ПРОГРАМА „ПОДКРЕПА НА И ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ”

Законът за хората с увреждания (ЗХУ), както и Правилникът за неговото прилагане (ППЗХУ), гарантират правата на хората с увреждания, като осигурява зачитане на човешкото им достойнство и равното им третиране в личния и обществения живот, като се прилага индивидуален подход при изготвянето на индивидуална оценка на потребностите. Законът очертава параметрите на социално-икономическата защита за хората с увреждания.

Месечна финансова подкрепа

Право на месечна финансова подкрепа имат хората с трайни увреждания над 18-годишна възраст, както следва:

→ от 50 до 70,99 на сто степен на увреждане - в размер 7 на сто от линията на бедност – 35,28 лв.;

→ от 71 до 90 на сто степен на увреждане - в размер 15 на сто от линията на бедност – 75,60 лв.;

→ над 90 на сто степен на увреждане - в размер 25 на сто от линията на бедност – 126,00 лв.;

→ над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават пенсия за инвалидност поради общо заболяване или поради трудова злополука или професионална болест - в размер 30 на сто от линията на бедност – 151,20 лв.;

→ над 90 на сто степен на увреждане с определена чужда помощ, които получават социална пенсия за инвалидност - в размер 57 на сто от линията на бедност – 287,28 лева.

С Постановление № 286 на Министерския съвет от 21.09.2022 г. г. е определен размер на линията на бедност за страната (ЛБ) - **504 лв.** за **2023 г.**, което е предпоставка за увеличение на отпускните средства през годината спрямо предходната.

В Държавен вестник, бр. 27 от 02.04.2019 г. е обнародван и влезе в сила Правилника за прилагане ЗХУ (ППЗХУ) и Методиката за изготвяне на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа за хората с увреждания, считано от 01.04.2019 година.

С методиката се урежда начинът за изготвянето на индивидуална оценка на потребностите на хората с увреждания, включително оценката за потребността от предоставяне на социални услуги, лична помощ или друг вид подкрепа при условия и по ред, определени със закон.

През **2023 г.** по реда на ЗХУ е отпускната месечна финансова подкрепа на **665 742 средномесечен** брой лица и са отпускати целеви помощи. За отпускнатата месечна финансова подкрепа са изплатени **617 546 282** лева.

Съобразно вида месечна финансова подкрепа за хора с увреждания през **2023 г.** са подпомогнати следния брой лица:

Месечна финансова подкрепа	Средномесечен брой лица за 2023 г.
Средномесечен брой лица	665 742
1. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 1 от ЗХУ	240 017
2. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 2 от ЗХУ	265 427
3. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 3 от ЗХУ	121 177
4. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 4 от ЗХУ	23 399
5. Месечна финансова подкрепа по чл. 70, т. 5 от ЗХУ	15 722

Целеви помощи съобразно вида на увреждането:

От **01.07.2022 г.** дейностите по предписване, отпускане, заплащане и контрол на помощните средства, приспособления, съоръжения и медицински изделия (ПСПСМИ) за хората с увреждания преминаха в компетентността на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) и Регионалните здравноосигурителни каси (РЗОК).

За периода **януари-декември 2023 г.** са изплатени средства в размер на **3 673 200 лева.**

Разпределението по вида на целеви помощи е, както следва:

Целеви помощи по ЗХУ	януари-декември 2023 г.	Изплатена сума
1. Покупка на лично моторно превозно средство (брой лица)	7	3 673 200 лв.
2. Приспособяване на жилище (брой лица)	3	
3. Балнеолечение и/или рехабилитационни услуги (брой лица)	4 188	
3.1. Балнеолечение и/или рехабилитационни услуги по чл.76, ал.6 от ЗХУ (брой лица)	1 209	
4. Наем на общинско жилище (средномесечен брой лица)	1 136	

Съгласно разпоредбата на § 24 (изм. - ДВ, бр. 8 от 2022 г., в сила от 01.01.2022 г., изм. - ДВ, бр. 18 от 2022 г., в сила от 01.04.2022 г.) от Закона за изменение и допълнение на Закона за хората с увреждания, започналите и неприключили до 30 юни 2022 г. производства за предоставяне на целеви помощи по чл. 72, т. 1, включително плащанията, се довършват при досегашните условия и ред от ДСП на АСП. В тази връзка през **2023 г.** за ПСПСМИ е отпусната целева помощ на 13 бр. лица и са начислени 9 098 лв.

С направените нормативни изменения в чл. 71, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания (ППЗХУ), в сила от (01.07.2022 г.) е регламентирано, че хората с увреждания имат право на парична компенсация за пътни разходи в страната, когато индивидуално определените им с медицинския документ по чл. 73, ал. 1 от ЗХУ ПСПСМИ не могат да бъдат предоставени, изработени или ремонтирани по настоящ адрес и присъствието на лицата е необходимо.

Помощта се отпуска въз основа на заявление-декларация по образец, подадено в ДСП по настоящия адрес на лицето с увреждане.

За периода **януари-декември 2023** г. на **286** брой лица са начислени средства в размер **на 21 130** лв.

НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЛИЦА С ТРАЙНИ УВРЕЖДЕНИЯ ОТ ВИНЕТНИ ТАКСИ ПРИ ПОЛЗВАНЕ НА РЕПУБЛИКАНСКИТЕ ПЪТИЩА

В съответствие с разпоредбата на чл. 10в от Закона за пътищата, лицата с 50 и над 50 на сто намалена работоспособност или вид и степен на увреждане и лицата или семействата, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средното образование, но не по-късно от 20-годишна възраст, се освобождават от заплащане на винетна такса за един лек автомобил – тяхна собственост или съпружеска имуществена общност, с обем на двигателя до 2 000 куб. см и мощност до 117,64 kW (160 к.с.) по ред, определен с Наредба на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на труда и социалната политика.

През **2023** г. чрез дирекциите „Социално подпомагане“ са предоставени **224 067** безплатни годишни електронни винетки.

С цел уеднаквяване на практиката през **2023** г. в областта на осигуряване правата на хората с увреждания са изготвени 9 указателни писма по прилагане на нормативната уредба, регламентиращи правата на хората с увреждания и **51** методически указания по конкретни въпроси до териториалните структури и общини/райони. Изготвени са **1 068** преписки, свързани с осигуряване правата на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; **12** становища, доклади и предложения за усъвършенстване на нормативната уредба, касаеща правата на хората с увреждания, военноинвалидите и военнопострадалите; изпълнени са **23** други поставени задачи; извършена е **1** консултация в Приемната на МТСП и **1 037** консултации по телефон на граждани и институции по ЗХУ, ППЗХУ и ЗЛП; изготвени са **20** становища по Констативни протоколи и доклади от извършени проверки в РДСП и ДСП от Инспектората на АСП и МТСП.

ЗАКОН ЗА ЛИЧНАТА ПОМОЩ

От 01.01.2019 г. е в сила Закона за личната помощ (ЗЛП), който урежда условията и реда за предоставянето и ползването на лична помощ от хора с увреждания. Законът има за

цел чрез осигуряване на лична помощ да подпомогне хора с увреждания да упражняват основните си права, да имат възможности за избор, независим живот, активно включване и участие в обществото и достъп до услуги и дейности.

Съгласно регламента на чл. 12 от ЗЛП, личната помощ се предоставя въз основа на изготвена индивидуална оценка на потребностите (ИОП) и издадено направление по реда на Глава трета от ЗХУ.

За да се унифицира редът и начина за прилагане на механизма за лична помощ в страната през **2023** г. са изготвени 3 указателни писма до кметове на общини/райони по прилагане на нормативната уредба, регламентираща предоставянето на механизма.

В Наредба №РД-07-7 от 28.06.2019 г., обнародвана в ДВ, бр. 53 от 05.07.2019 г., е посочен реда и начина за включване в механизъм лична помощ.

В изпълнение на Закона за хората с увреждания, за периода от **01.01.2023 г. до 31.12.2023 г.** са издадени **28 265** направления за включване в механизма лична помощ.

На общините/районите за **2023** г. са преведени **597 431 738** лв. за предоставяне на механизъм лична помощ и е осигурена подкрепа на **51 855** *средномесечен* брой ползватели.

Във връзка с предоставяне на механизъм лична помощ през 2023 г., съгласно заповед на изпълнителния директор, служители от ГДСП (както и от ДААО), имаха отговорността да организират и подпомагат изпълнението на дейностите, съобразно времевия график; да изискват, приемат и анализират информация за изпълнение на дейностите от общините; да оказват методическа помощ по отчитане на индикаторите за изпълнение на дейностите.

ЗАКОН ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЖЕСТОВ ЕЗИК

Съгласно чл. 20 глухите и сляпо-глухите лица имат право на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език до 120 часа годишен лимит. Глухите и сляпо-глухите студенти и докторанти в процеса на обучението си за придобиване на висше образование освен осигурения лимит по ал. 1 имат право на допълнително ползване на преводачески услуги на български жестов език до 60 часа на семестър.

В Държавен вестник, бр. 10 от 31.01.2023 г. е обнародван Закон за изменение и допълнение на Закона за българския жестов език (ЗИД на ЗБЖЕ), с който се променя размера на средствата за заплащане на един час безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език, предоставена на глухите и сляпо-глухите лица и става в размер на 5 на сто от минималната работна заплата, установена за страната за съответната година.

За 2023 г. един час предоставена преводаческа услуга на глухо и сляпо-глухо лице от преводач на български жестов език размерът е променен от 10 лв на 39 лв., което е предпоставка за увеличение на изплатените финансови средства през настоящата година.

Стойността за предоставена на безвъзмездна преводаческа услуга на глухи и сляпо-глухи лица се изплаща на преводачи от и на български жестов език, включени в Списъка на преводачите на български жестов език, поддържан от Агенцията за хората с увреждания и след подадено искане за плащане до дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на глухото или сляпо-глухото лице, придружено с документи, доказващи предоставянето на услугата.

За периода **януари-декември 2023 г.** по реда и условията на ЗБЖЕ **са издадени 169 заповеди** за осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език на глухи и сляпо-глухи лица. В ДСП са постъпили **203** искания от **преводачи** на български жестов език за плащане на реализирана преводаческа услуга от глухи и сляпо-глухи лица. Изплатени са средства в **размер на 25 164 лева**.

Предоставяне на административни услуги, координация на териториалните поделения и други дейности

През **2023 г.** в ЦУ са разгледани **3 039** жалби, сигнали и запитвания от граждани и институции.

През **2023 г.** е утвърдена Утвърдена нова номенклатура на делата и са разработени и утвърдени редица нови вътрешни правила, както следва:

- Вътрешни правила за организация на хартиения и електронен документооборот в Агенция за социално подпомагане;
- Вътрешни правила на дирекция Анализ и административно обслужване;
- Вътрешни правила за работа със СЕОС;
- Вътрешни правила за работа със ССЕМ.

През **2023 г.** е изготвен и проект на актуализирани Вътрешни правила за организация на административното обслужване.

През **2023 г.** във връзка с промени в Закона за социално подпомагане са създадени две нови административни услуги, като същите са организирани и като електронни услуги. Към момента се предоставят **34** броя електронни административни услуги. За всички тези услуги е осигурена възможност и за подаване на заявления чрез лицензиран пощенски оператор, както и на място в Центровете за административно обслужване.

За подобряване на административното обслужване и разширяване на каналите на достъп, услуги могат да се заявяват и чрез услугата електронна препоръчана поща, предоставяна от Български пощи ЕАД във връзка със сключено споразумение.

В териториалните структури на АСП през 2023 г. са обработени 1 596 582 броя заявление за административни услуги, като 85 271 са получени по електронен път.

За улеснение на потребителите през 2023 г. е актуализирана и електронната страница, като в меню *административно обслужване* е обособена секция Електронни административни услуги, които осигуряват лесен достъп до портала за достъп до електронни административни услуги.

Стратегическа цел № 4: Ефективно управление на миграционните процеси, вкл. свободното движение на работници в ЕС, в съответствие с достиженията на правото на ЕС.

Приоритет № 4.1. и 4.2.:

- *Да се повиши ефективността при осъществяваната дейност по реализиране обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в Република България /АСП, НОИ, НЗОК и НАП/ в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС.*
- *Да се повиши ефективността при осъществяваната дейност по реализиране обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в Република България /АСП, НОИ, НЗОК и НАП/ в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС.*
- *Да се създадат условия за повишаване нивото на компетентност на служителите от Агенцията за социално подпомагане във връзка със структурираните електронни документи за обмен на данни и информирание на гражданите за техните соц. права в рамките на ЕС.*

Дейностите, осъществявани през **2023** г. във връзка с реализирането на обмена на данни между отделните компетентни институции в ЕС и в Р България (АСП, НОИ, НЗОК и НАП), в качеството им на точки за достъп с цел реализиране социалните права на гражданите в рамките на ЕС и повишаване качеството на административното обслужване са следните:

Осъществяване на **сътрудничество и обмен на информация** с компетентните органи на страните членки на Европейския съюз чрез обработка и водене на текущата кореспонденция във връзка с обмена на информация за семейни обезщетения и дългосрочна грижа, съгласно действащите регламенти за социална сигурност. В тази връзка, общият брой на **обработените и изпратени** по надлежен ред **структурирани електронни документа** за отчетната година е **19 049 и 219 формуляра**.

Координиране на дейността на дирекциите „Социално подпомагане“ относно обмена на информация за получавани от лицата семейни обезщетения и разрешаване на възникналите във връзка с нея казуси.

Осъществяване на **методическа дейност** по прилагане на регламентите за социална сигурност и изготвяне на **становища** по възникнали казуси и въпроси, повдигнати от граждани и от дирекции „Социално подпомагане“ относно приложимото законодателство на

определена държава членка, когато отделните членове на семейството са свързани с правопорядъка на повече от една страна и при възникнали въпроси от страна на служители от дирекциите „Социално подпомагане“ - в случаи на предоставяне от гражданите на преносими документи, както и относно попълване съдържанието на конкретните формуляри.

Провеждане на **консултации** и **обмяна на сведения** с териториалните поделения на АСП, посредством различни канали за достъп до информация и с всички заинтересовани.

Във връзка с горните три дейности, през **2023 г.** са обработени **84** писма по системата ARCHIMED.

Стратегическа цел № 5: Ефективно управление на средствата от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и Европейски социален фонд + в подкрепа на политиките за преодоляване на бедността и социално включване.

Приоритет № 5.1.: Осигуряване на приемственост и разширяване на мерките за подкрепа със средствата от Европейския социален фонд + за периода 2021-2027 г. за справяне с материалните лишения на най-нуждаещите се лица.

➤ **Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020.**

През 2023 г. по **Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020** се реализира единствено операция **„Предоставяне на ваучери за осигуряване на храни и стоки от първа необходимост за разселени лица от Украйна“**, с бенефициент Агенция за социално подпомагане, чрез нейните структури по места. Срещу предоставените ваучери можеха да бъдат закупувани хранителни продукти, дрехи, обувки, детски храни, детски дрехи, училищни пособия, хигиенни материали и други продукти от първа необходимост от магазинната мрежа в страната. Бюджета е в размер на 4 400 000 лв., като е предвидено да бъдат раздадени 40 000 ваучера. Раздадени са **39 923 ваучера** на стойност 100 лв. за закупуване на храни и стоки от първа необходимост на **35 566 лица и деца**.

Всички дейности по Оперативната програма приключиха изпълнението си като за програмен период 2014-2020 са подкрепени общо 3 265 520 лица и членове на техните семейства с 105 711.69 тона хранителни продукти. Средногодишно повече от 50 000 нуждаещи се лица получаваха топъл обяд, а през периода на кризата предизвикана от COVID-19 броят им достигна до 70 000.

По Оперативна програма за храни и основно материално подпомагане 2014-2020 не се идентифицира риск от загуба на средства, а финансовото ѝ изпълнение е най-добро в сравнение с идентични програми в ЕС.

➤ **Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027.**

През 2023 г. продължава изпълнението на **Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027**, съфинансирана от Европейски социален фонд плюс (ПХОМП, ЕСФ+), на която съгласно Решение на МС № 712 от 06.10.2020 година Дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“ на Агенция за социално подпомагане е определена за Управляващ орган.

Всички процедури, предвидени за реализация по Програмата, са обявени и стартираха дейностите по двата приоритета, а именно:

Приоритет 1: Подпомагане с храни и предоставяне на материална помощ

- **Вид помощ 1: Подпомагане с хранителни продукти и с пакети хигиенни материали**

Този вид помощ се осъществява чрез две взаимнообвързани операции - за закупуване на хранителни продукти и продукти за хигиенни нужди и за раздаването на формираните пакети.

Помощта е насочена към лица и семейства, които са обект на социално подпомагане, както и към лица, които имат отказ от социално подпомагане, доходът им не надвишава линията на бедност, определена за страната и за тях органите по социално подпомагане са установили висок риск от бедност и социално изключване. Очаква се средно годишно да бъде осигурена подкрепа на най-малко 300 000 лица и членове на техните семейства.

1. През 2023 г. АСП като конкретен бенефициент по **процедура „Закупуване на хранителни продукти и продукти за хигиенни нужди“** обяви три открити процедури за възлагане на обществени поръчки с предмет, както следва:

- „Закупуване на хранителни продукти по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR003-1.002 „Закупуване на хранителни продукти и продукти за хигиенни нужди“ по Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, съфинансирана от Европейския социален фонд плюс по 17 обособени позиции“

- „Закупуване на продукти за хигиенни нужди по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR003-1.002 „Закупуване на хранителни продукти и продукти за хигиенни нужди“ по ПХОМП 2021-2027, съфинансирана от ЕСФ+ по 5 обособени позиции“

- „Закупуване на продукти за хигиенни нужди, включени в Списъка по чл. 12, ал. 1, т. 1 от ЗОП, по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR003-1.002 „Закупуване на хранителни продукти и продукти за хигиенни нужди“ по ПХОМП 2021-2027, съфинансирана от ЕСФ+ по 4 обособени позиции“

Работата на комисиите за извършване на подбор на участниците, разглеждане и оценка на подадените оферти по горепосочените обществени поръчки е приключила.

Издадени са решения за избор на изпълнители. По обществената поръчка за закупуване на хранителни продукти до края на 2023 г. общият брой на сключените договори за доставка е 7 бр., а по двете обществени поръчки за закупуване продукти за хигиенни нужди – 5 бр. По сключените договори се реализират доставки в складовете на БЧК, съгласно утвърдения График за доставка.

2. Чрез процедура за подбор на проектни предложения **„Подкрепа“** е избран бенефициент - Сдружение „Български червен кръст“, който да раздава закупените от АСП хранителни продукти и хигиенни материали на лицата от целевите групи определени в Наредба № РД-06-53 от 17 септември 2021 г. за реда и условията за определяне на целевите групи и насочване на помощта по ПХОМП. Договорът с избрания бенефициент е за тригодишен период. Очаква се раздаването да стартира след приключване на всички доставки на хранителни продукти и хигиенни материали.

▪ Вид помощ 2: „Топъл обяд“

Реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като конкретни бенефициенти са общини и райони на общини на територията на цялата страна.

Като една от мерките, придобили широка подкрепа сред обществеността, подкрепата с топъл обяд се реализира от 01.10.2022 г. до 30.09.2025 г. като се осигури непрекъсваемост между двата програмни периода. По **процедура „Топъл обяд“** са сключени са общо 244 договора с общини и райони на общини. Общия размер на бюджета на безвъзмездната финансова помощ е 181 329 054,12 лв., като към края на 2023 г. се изпълняват 232 административни договора, в рамките на които подкрепа с топла храна и съпътстващи мерки в работните дни получават почти 70 000 лица.

Паралелно с предоставянето на топъл обяд на потребителите, конкретните бенефициенти са оказали подкрепа на участниците в проектните дейности чрез предоставяне на съпътстващи мерки, целящи осигуряване на възможност за бъдеща интеграция с цел преодоляване на социалното изключване и намаляване на бедността.

През **2023** г. са извършени общо **216** планирани проверки „на място“, при които не са констатирани съществени пропуски и негативни констатации със системен характер. През годината са осъществени и **11** извънредни проверки „на място“, във връзка с възникнали обстоятелства изискващи осъществяване на допълнителен контрол от страна на УО на ПХОМП.

▪ Вид помощ 3: „Пакети за новородени деца“

Този вид помощ се осъществява чрез две взаимнообвързани операции - за закупуване на стоки за новородени деца и за раздаването на формираните пакети.

Предвидено е в рамките на този приоритет да попадат новородени деца от бедни семейства, които са обект на социално подпомагане, както и семейства, при които е установен риск от изоставяне на децата, майки, жертви на насилие и други.

1. През 2023 г. по процедура **„Закупуване на пакети за новородени деца“** конкретния бенефициент Агенция за социално подпомагане обяви две открити процедури за възлагане на обществена поръчка с предмет, както следва:

- „Закупуване на стоки за новородени деца по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR003-1.003 „Закупуване на стоки за новородени деца“ по ПХОМП 2021-2027, съфинансирана от ЕСФ+ по 12 обособени позиции“

- „Закупуване на стоки за новородени деца, включени в Списъка по чл. 12, ал. 1, т. 1 от ЗОП, по процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR003-1.003 „Закупуване на стоки за новородени деца“ по ПХОМП 2021-2027, съфинансирана от ЕСФ+ с по 7 обособени позиции“

В определения срок не са постъпили оферти в ЦАИС ЕОП, както и не са получени молби в деловодството на възложителя, поради което срокът за подаване на оферти и по двете открити процедури е удължен до 15.01.2024 година.

2. Обявена е и процедура за подбор на проектни предложения **„За по-добро бъдеще“**, която има за цел да избере бенефициент, който да раздава закупените от АСП пакети за новородени деца. Крайния срок за кандидатстване е 12.01.2024 година.

• Вид помощ 4: „Детска кухня“

Реализира чрез процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, с конкретен бенефициент – Агенция за социално подпомагане.

Подкрепата е насочена към деца от 10 месеца до тригодишна възраст от семейства, обект на социално подпомагане, с оглед насърчаване на рационален и здравословен хранителен режим. Фокусът е поставен върху децата от домакинства с ниски доходи, децата с увреждания, децата, които са лишени от родителски грижи, децата, които живеят в лоши жилищни условия, деца в риск от изоставяне и други. От 10.03.2023 г. стартира изпълнението на операцията с 53 общини партньори, а предвид отворената възможност за включване, до края на 2023 година общия брой на общините партньори нарасна на 57. Операцията е с тригодишен период на реализация до 30.11.2025 г., като се очаква **5 000 деца** да получат здравословна храна чрез ваучери.

По информация от бенефициента подкрепата с ваучери за детска кухня стартира поетапно от месец октомври 2023 г. за 17 деца от 2 общини като в края на годината достигна до 337 деца от 16 общини. До края на 2023 г. не са постъпвали искания за плащане, а от тях се определя броя на реално подкрепените деца от допустимите целеви групи и предоставените ваучери за детска кухня.

Паралелно с материалната помощ представителите на целевите групи получават и съпътстваща подкрепа, която да им помогне да преодолеят в дългосрочен план социалната изолация и бедността, в която живеят. Съпътстващите мерки са допълнени с насочване към мерки и дейности за заетост и обучения, финансирани от ЕСФ+.

През 2023 г. са извършени общо 9 планирани проверки „на място“, при които не са констатирани съществени пропуски и негативни констатации със системен характер. През годината не са осъществени извънредни проверки „на място“, във връзка с възникнали обстоятелства изискващи осъществяване на допълнителен контрол от страна на УО на ПХ ОМП.

Приоритет 2 „Техническа помощ“

Приоритет 2 „Техническа помощ“ се реализира посредством процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (БФП) чрез бюджетни линии. Бенефициент е АСП (Централна администрация) чрез отдел „Техническа помощ“ в дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“ (МСПЕИ). Осъществяват се дейности, свързани с осигуряване на материално-техническо и административно обезпечаване на качествено управление и изпълнение на Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, чрез подпомагане планирането, изпълнението, мониторинга, контрола и оценката на програмата, популяризирането и, включително приноса на фондовете, повишаване на административния капацитет на Управляващия орган (УО) и бенефициентите, и осигуряване на експертен и мотивиран човешки ресурс.

Утвърден е един финансов план с продължителност 34 месеца до 31.12.2024 година. Общата стойност на предоставената безвъзмездна финансова помощ към 31.12.2022 г. е в размер на 12 315 382.78 лева.

Приоритет № 5.2.: Да се поддържат оптимални темпове на изпълнение на програмите на всички етапи от програмния цикъл, без да се допуска загуба на средства на средствата по програмите.

➤ **Към 31.12.2023 г. данните за финансовото изпълнение на Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020 са, както следва:**

Бюджет на Оперативната програма: 316 603 248.00 лв.

- Програмиран е целия финансов ресурс на Оперативната програма.
- Договорените средства са 316 536 714.72 лв. (99.98% общия финансов план на Оперативната програма).
- Верифицирани средства – 316 536 714,72 лв. (99,98% спрямо размера на бюджета на Оперативната програма).

- Реално изплатени средства – 316 535 425.93 лв. (99.98%% спрямо размера на бюджета на Оперативната програма).

- Сертифицирани разходи – 316 536 714,72 лв. (99,98% спрямо размера на бюджета на Оперативната програма).

По Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020 не се идентифицира риск от загуба на средства, а финансовото ѝ изпълнение е най-добро в сравнение с идентични програми в ЕС.

➤ **Към 31.12.2023 г. данните за финансовото изпълнение на Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 са, както следва:**

Бюджет на програмата: 411 702 215.00 лв.

- Програмирани са 318 821 061.12 лв. (77,44% от общия бюджет).

- Договорените средства са 290 579 823.85 лв. (70.58% общия финансов план на Програмата)

- Верифицирани средства – 44 236 454,24 лв. (10,74%% спрямо размера на бюджета на Програмата).

- Реално изплатени средства – 89 685 578.45 лв. (21.78%% спрямо размера на бюджета на Програмата).

- Сертифицирани разходи – 27 897 073,09 лв. (6,78%% спрямо размера на бюджета на Програмата)

Сключени са общо 249 договора/заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Приоритет № 5.3.: Да се постигне максимален обхват на нуждаещи се лица, на които да се осигури материална подкрепа и подпомагане с храни.

➤ **Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане 2014-2020.**

При реализиране на операция „Предоставяне на ваучери за осигуряване на храни и стоки от първа необходимост за разселени лица от Украйна“ по ОПХ ФЕПНЛ са раздадени **39 923 ваучера** всеки един на стойност 100 лв. за закупуване на храни и стоки от първа необходимост, на общо **35 566 лица и деца**. Помощта е допълнена и със съпътстваща подкрепа за социално приобщаване, съобразно нуждите на хората от целевата група.

➤ **Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027.**

Целевите групи за получаване на подкрепа по Програмата са определени в Наредба № РД-06-53 от 17.09.2021 г. за реда и условията за определяне на целевите групи и насочване

на помощта по Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, съфинансирана от Европейски социален фонд плюс, беше утвърдена от министъра на труда и социалната политика и публикувана в Държавен вестник бр. 81 от 28.09.2021 година.

Напредък по Операция „Топъл обяд“

На база реално верифицирани и изплатени искания за плащания по договори за БФП по операция „Топъл обяд“ до края на 2023 г. подкрепа са получили повече от 74 000 лица от допустимите целеви групи. Паралелно с предоставянето на топъл обяд на крайните получатели са предоставени съпътстващи мерки, целящи оказване на допълнителна подкрепа с оглед намиране на възможност за бъдеща интеграция чрез дейности за преодоляване на социалното изключване и намаляване на бедността.

Напредък по Операция „Детска кухня“

По информация от бенефициента подкрепата с ваучери за детска кухня стартира поетапно от месец октомври 2023 г. за 17 деца от 2 общини като в края на годината достигна до 337 деца от 16 общини - партньори. Паралелно с материалната помощ представителите на целевите групи получават и съпътстваща подкрепа, която да им помогне да преодолеят в дългосрочен план социалната изолация и бедността, в която живеят. Съпътстващите мерки са допълнени с насочване към мерки и дейности за заетост и обучения, финансирани от ЕСФ+.

Стратегическа цел № 6: Да се създадат условия за повишаване ефективността и качеството на работа в АСП, в интерес на обществото, при спазване на принципите на чл. 2 от Закона за администрацията.

Приоритет № 6.1.: Да се осигури реализирането на основните права на гражданите, в съответствие с българското и европейското законодателство, чрез поддържане на своевременно и ефективно административно обслужване:

- *Предприемане на мерки за техническо обезпечаване на високо съвременно равнище;*
- *Актуализиране на административната информационна система;*
- *Разработване на вътрешни актове, регламентиращи процеса по съставяне, оформяне и обработване на преписки.*

През **2023** г. в Централната администрация на АСП са обработени общо **75 695 документа** като:

▪ Входящи документи, постъпили за завеждане в деловодната система за документооборот и насочване към съответния ръководител – 23 081, в т.ч.: 3 039 молби, сигнали и предложения на граждани; 219 формуляра по Регламент 883/2004 и 19 823 писма от различни правителствени и неправителствени организации, физически и юридически лица, институции;

- Изходящи документи, регистрирани в деловодната система, окомплектовани и изпратени до съответния кореспондент - общо 16 580;

- Вътрешни документи, включително и документи, обменяни между Централната администрация и териториалните структури (изготвени в ЦУ, насочени към ЦУ от териториалните структури) – 36 034.

ОБСЛУЖЕНИ КЛИЕНТИ ЧРЕЗ РАЗКРИТИТЕ КАНАЛИ ЗА ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ

През **2023** г. чрез разкритите канали за достъп до информации и консултации са потърсили съдействие общо **10 813** лица, в т.ч.:

- Обслужени клиенти в Центъра за административно обслужване на АСП – 1 513;
- Физически и юридически лица, потърсили съдействие чрез „Гореща телефонна линия“ – 6 261;
- Обслужени клиенти чрез електронната поща на АСП и Системата за сигурна електронно връчване – 1 462;
- Постъпили заявления за предоставяне на консултация или предоставяне на услуги чрез лицензиран пощенски оператор – 1 577.

ОКАЗВАНЕ НА МЕТОДИЧЕСКА ПОМОЩ И КОНТРОЛ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА АСП, ОТНОСНО АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ И СИСТЕМАТА ЗА ДОКУМЕНТООБОРОТ

През **2023** г. е оказана методическа помощ и е осъществен контрол на териториалните подразделения на АСП, по отношение на:

- Оказване съдействие и методическа помощ, свързани с работата на интегрирана информационна система за документооборота;
- Оказване на съдействие и администриране на интегрираната информационна система за документооборота;
- Оказване на методическа помощ във връзка с прилагане на комплексно административно обслужване.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С РЕГЛАМЕНТИРАНЕ НА ПРОЦЕСА ПО СЪСТАВЯНЕ, ОФОРМЯНЕ И ОБРАБОТВАНЕ НА ПРЕПИСКИ

Във връзка с регламентиране на процесите по съставяне и обработване на документи през **2023** г. е утвърдена Утвърдена нова номенклатура на делата и са разработени и утвърдени редица нови вътрешни правила, както следва:

- Вътрешни правила за организация на хартиения и електронен документооборот в агенция за социално подпомагане;

- Вътрешни правила на дирекция Анализ и административно обслужване;
- Вътрешни правила за работа със СЕОС;
- Вътрешни правила за работа със ССЕМ.

Във връзка с изпълнение на дейностите по архивирането и съхранението на документите на АСП, са изготвени описи на документите на структурните звена за предаване в учредения архив.

Оказана е методическа помощ по прилагане на Закона за Националния архивен фонд на териториалните поделения на АСП.

Приоритет № 6.2.: Да се гарантират условия за развитие на административния капацитет на АСП чрез:

- *Управление и развитие на човешките ресурси на основата на ефективен подбор, оценка, стимулиране и обучение на персонала.*

Дирекция „Човешки ресурси и връзки с обществеността“ е част от общата администрация на АСП, изпълняваща функции и дейности по управление на човешките ресурси за създаване на условия за повишаване ефективността и качеството на работа. Осъществява дейности в рамките на своята компетентност, регламентирани в чл. 10 от Устройствения правилник на АСП.

Отдел „Управление на човешките ресурси“ (УЧР) и отдел „Кариерно развитие и възнаграждения“ (КРВ) организират работата си в съответствие със Закона за държавния служител, Кодекса на труда и всички нормативни актове, уреждащи въпроси, свързани с управлението на човешките ресурси.

Служителите в отдел УЧР изпълняват задачи, свързани с **подбора, назначаване, преназначаване и освобождаване на персонала**, образуването, воденето и съхраняването на служебните и трудови досиета. Изготвя се длъжностното и поименното разписание на администрацията. Отдел КРВ организира, разработва и актуализира длъжностните характеристики и участва при оценяването на изпълнението на служителите в администрацията на агенцията. През отчетния период стриктно са спазвани изискванията на: Вътрешните правила организацията и дейността на дирекция „Човешки ресурси и връзки с обществеността“ в АСП; Вътрешните правила за подбор по реда на чл.81а от Закона за държавния служител в АСП; Вътрешни правила за управление на човешките ресурси в АСП. Основната цел на тези правила е законосъобразното и справедливо прилагане на действащото трудово законодателство.

Важна задача на отдел УЧР е цялостната организация по провеждане на **конкурсите за държавни служители** - изготвяне на заповеди, обявяване на конкурси в специализиран сайт или портал за търсене на работа, на интернет страницата на АСП и вписване в

интегрираната информационна система на държавната администрация, съгласно чл. 10а, ал. 2 от Закона за държавния служител; приемане и обработване на документите, изготвяне на протоколи, списъци на допуснатите и недопуснатите кандидати, както и уведомителни писма до лицата.

През **2023 г.** са обявени 113 конкурса за незаети длъжности по служебно правоотношение.

На основание чл.22а от Закона за насърчаване на заетостта и чл.5 от Вътрешните правила за управление на човешките ресурси в АСП, утвърдени със заповед № РД01-2282/24.10.2023 г., свободните работни места по трудово правоотношение се обявяват за заемане чрез процедура по външен подбор на интернет страницата на АСП, в Агенция по заетостта чрез Дирекция „Бюро по труда“ и на информационното табло на съответната териториална структура. Подборът се извършва по документи и чрез събеседване по утвърдени критерии от процедурата.

Извършена е организация и провеждане на процедурата по **оценяването**, съгласно Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация. С Наредбата са определени условията и редът за оценяване на служителите за изпълнението на заеманите от тях длъжности, както и за повишаване в държавна служба на държавните служители. Основната цел на оценяването на служителите е оценяване приноса на отделния служител за изпълнението на целите на съответните административни звена и административна структура. През отчетният период е създадена организация и са предприети действия за провеждане в законоустановения срок на междинна и заключителна среща между оценяващият ръководител и оценяваният служител. За периодът на оценяване 01.01.-31.12.2023 г. общо 4 376 служители са получили годишна оценка на изпълнението на длъжността, от които 577 са получили оценка „изключително изпълнение“, 3 194 - „изпълнението надвишава изискванията“, 583 - „изпълнението напълно отговаря на изискванията“, 23 - „изпълнението отговаря не напълно на изискванията“, 2 - „неприемливо изпълнение“.

През **2023 г.** четири пъти са изплащани допълнителни възнаграждения за постигнати резултати на служителите в съответствие с изискванията на Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация и Вътрешните правила за заплатите в АСП.

След инициатива от преките ръководители, отдел КРВ ежесечно обобщава и предоставя справка за служителите с изтекъл срок на изпитване и съобразно наличните финансови ресурси се увеличават индивидуалните основни месечни заплати на тези служители. Своевременно се актуализират заплатите и на служителите, които се завръщат след ползване на отпуск по майчинство.

Повишаването в държавна служба се осъществява чрез последователно **преминаване** в по-висок ранг или по-висока длъжност и е обвързано с оценката от изпълнението. През 2023

г. **473** държавни служители са повишени в ранг, като **86 от тях** са повишени предсрочно. Рангът е израз на професионалната квалификация на държавния служител като съвкупност от знания и умения, необходими за качествено изпълнение на длъжността.

Повишаване на капацитета на служителите, чрез обучения за развитие на специфични умения, знания и компетентности. Специализирани обучения и обучителни програми

Обучението на служителите е от изключително значение за осъществяването на служебните им задължения, за поддържане и повишаване на нивото на квалификацията им. Обучението има за цел усъвършенстване на знанията и уменията им и се осъществява чрез:

- участие в семинари, лекции, курсове и др.;
- самообучение.

Обучението създава възможности за усъвършенстване на индивидуалното изпълнение, за повишаване удовлетвореността от работата, за кариерното развитие и засилва мотивацията на служителите.

Отдел КРВ разработва основни насоки, проучва, анализира и обобщава потребностите от обучение, организира провеждането на обученията, осигурява условия за професионално и служебно развитие на персонала.

Обучаващи институции, в които служителите са преминали обучение през 2023 г.:

Обучаваща организация	Тема на обучение	Брой обучения	Брой обучени служители
Фондация "Асоциация Анимус" в партньорство с УНИЦЕФ	Многостепенен подход към повишаване капацитета на професионалисти, работещи с жени и деца	1	1
БЧК	Превенция на воден травматизъм, "Работа с тийнейджъри с девиантно поведение"	1	1
АСП	Актуални акценти в нормативната уредба по предоставяне на социални помощи	1	35
СНЦ ЕКВИЛИБРИУМ	Актуално проучване на приемната грижа за деца с увреждане в България на Сара Тодоров, докторант към Бирмингамския университет	1	4
Асоциация на прокурорите в България, в сътрудничество с Фондация "Развитие на Северозападна България", проект "Детска пътека"	Детска пътека (подготовка и въвеждане на детска услуга при случаи на деца - свидетели или в риск от насилие)	1	8

Фондация "За нашите деца"	Добри практики при оценка на най-добрия интерес на детето	1	17
Фондация "Тръст за социална алтернатива"	Заедно в пъстър свят	1	5
Фондация "Асоциация Анимус"	Защита на правата на жените и младите момичета от полово базирани престъпления - домашно насилие и промени в ЗЗДН	2	26
Сдружение "Малки стъпки"	Идентификация и психосоциална подкрепа на жертви на трафик на хора с цел сексуална експлоатация	1	10
УНИЦЕФ	Интегриране на нови подходи в изграждането на цялостна подкрепа за родителството в България	1	6
Фондация "Асоциация Анимус"	Насилие над деца и домашно насилие-разпознаване, интервенция и междуведомствено сътрудничество	1	12
Държавна агенция за бежанците	Насилие, основано на пола – идентификация и последващи действия	1	2
Европейски институт	Насърчаване на многообразието и преодоляване на нагласи и негативни стереотипи към младежи от уязвими социални групи	1	8
АСП	Нова дългосрочна грижа за възрастните и хората с увреждания	1	4
Фондация "Право на детство"	Обучение "Подкрепа на бежанци и мигранти"	1	5
Асоциация на прокурорите в България, в сътрудничество с Фондация "Развитие на Северозападна България", проект "Детска пътека"	Обучение за работа по случаи, свързани деца в досег с наказателното производство, свидетели или в риск от насилие	1	1
Технологика ЕАД	Обучение и презентирание на оптимизиране работата на ниво РДСП за работа с ПП Хермес	1	7
АСП	Обучение на професионалисти за работа по случаи, свързани с деца в досег с наказателното производство, свидетели или в риск от насилие	1	2
АСП	Обучение по проект "Приеми ме 2015" на Комисията по приемна грижа	1	1
Шанс и закрила	Обучение по проект "Децата за правата на децата"	1	2
АСП	Осигуряване на правата на хората с увреждане	1	2
РЦПППО	Относно прилагане на карта за функционална оценка, базирана на МКФУЗ-ДЮ(ICF-CY)	1	2
Държавна агенция за	Отчитане на пола, възрастта, социо-	1	2

бежанците	културни и образователни особености, етническата и религиозната принадлежност на лицата, търсеци закрила		
БЧК ЯМБОЛ	Повишаване знанията и капацитета на представители на компетентните органи и власти , свързани с предоставяне на социални, образователни, медицински и други услуги на граждани на трети страни, с предоставена временна закрила	1	1
Държавна агенция за бежанците	Повишаване на административния капацитет на компетентните органи в областта на убежището и миграцията	3	21
АСП	Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрила на детето, социалните услуги и социалното подпомагане	25	674
САС Подкрепа	Повишаване на осведомеността за достоен труд за по-добре функционираща администрация	1	1
РЦПППО-София	Подкрепа за придобиващо образование по ОП "Наука и образование за интелигентен растеж"	1	18
Надежда и домове за децата - клон България	Подкрепа на деца и семейства	1	1
Главна дирекция "Национална полиция" - МВР	Подобряване ефективността на полицейската дейност в областта на домашното насилие и насилието, основано на пола	1	8
Фондация "Европейски институт"	Подобряване на капацитета и взаимодействие на институциите при работа с непридружени малолетни и непълнолетни лица	2	30
Фондация "Кера"	Покана за интервю по проект за изследване на достъпа до свързано по между си програми и услуги за жени и деца с увреждания	1	1
ФОНДАЦИЯ "ОБЩЕСТВЕН ДАРИТЕЛСКИ ФОНД - СТАРА ЗАГОРА" И ФОНДАЦИЯ "МИСИЯ КРИЛЕ"	ПРАВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В РАБОТАТА С ХОРА, ТЪРСЕЩИ ЗАКРИЛА	1	1
МОН	Предотвратяване на отпадане от образование обучение с ИСРМ	1	10
РЗИ - Пазарджик	Премахване на стигмата и дискриминацията спрямо хора живеещи с ХИВ, провеждане на образователни кампании и работа на терен с рискови групи	1	5
АСП и УНИЦЕФ	Провеждане на съвместна работна среща с УНИЦЕФ, свързана с	1	1

	изпълнението на пилотния проект „Европейска гаранция за детето“ в България по фаза III на Подготвителното действие, иницирано от Европейската комисия		
АСП	Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г., съфинансирана от Европейския социален фонд плюс (ПХОМП)	1	12
Държавна агенция за бежанците	Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите	1	27
Фондация "Право на детство" в партньорство със Сдружение "Стартъп фактори" и Неформална гражданска група Русе	Проект за подобряване капацитета на гражданския сектор при хуманитарни кризи и подкрепа на бежанци и мигранти - онлайн	1	2
АСП	Промени в ЗСП и ППСЗП, фонд Социална закрила, ЗСПД и наредба РД-07-5/16.05.2008	1	2
АСП	Развитие на специфични умения за провеждане на интервю с лица увреждания. Необходими за изготвяне на индивидуална оценка на потребностите	1	1
Фондация "За нашите деца"	Разпознаване на насилието в контекста на ЦНСТ	1	7
Сдружение "Еквилибриум" - Русе	Родителството на деца с травма на развитието, физически увреждания, когнитивни забавяния и объркващо поведение	1	2
Фондация "Фонд за превенция на престъпността - ИГА"	Специализирани услуги за деца от ромски общности в конфликт или контакт със закона	1	2
Проект "Повишаване на капацитета на служителите в сферата на закрилата на детето, социалните услуги и социалното подпомагане"	Специализирано обучение отдел „Закрила на детето“ на Дирекции „Социално подпомагане“	1	2
ФОНДАЦИЯ „ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУТ“	Специализирано обучение по Оперативна програма " Развитие на човешките ресурси" 2014-2020	1	1
АСП	Уеднаквяване практиката на социалните услуги	1	2
Национален институт на Правосъдието, съвместно с Окръжна прокуратура - Видин	Участие в обучение на тема "Интегриран подход в защита на децата жертви. Възможност за прилагане на относимите международни стандарти и Директива 2012/29/ЕС"	1	1
Проект "BRACE&PROTECT"	Участие в обучителен по проект "BRACE&PROTECT" Изграждане на	1	6

	капацитет и препоръки за политики относно уязвими граждани на трети страни		
Институт по социални дейности и практики	Участие в провеждане на обучение на членовете на комисията по приемна грижа от Община Видин по въпроси, свързани с осиновяване на дете от приемна грижа и след осиновително наблюдение	1	1
АСП	Участие в работна среща в рамките на проект „Детска кухня“, с цел изграждане на устойчиви механизми за оказване на социална и психологическа подкрепа	1	4
Институт по социални дейности и практики	Участие в специализирано обучение по Проект Приеми ме 2015г Програма за продължаващо обучение на членовете на Комисиите по приемна грижа	1	44
Български съвет за бежанци и мигранти	Участие по проект "Застъпничество за интеграция на бежанците в България"	1	11
Център за професионално обучение и ориентиране	Форум за подкрепящи професионалисти	1	2
Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование - София-град	Функционална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности и с хронични заболявания	1	19
Глобална мрежа за телефонни линии за деца	Чуване на гласовете на украинските деца и млади хора, телефонни линии за деца в отговор на криза в Украйна	1	15
АСП-проект	Специализирано обучение на служители изпълняващи длъжността "Информационно обслужване"	1	1
АСП проект	Работа с интегрирана информационна система	1	3
дигитална платформа за обучение "CYBEREX LEARNING CENTRE"	Предоставяне на достъп до дигитална платформа за обучение "CYBEREX LEARNING CENTRE"	5	29
АСП проект	Повишаване на вниманието по отношение на мрежова и информационна сигурност	1	5
Фирма „Фирма Сайбърекс“ ЕООД	Повишаване квалификацията на служителите по отношение на мрежовата и информационна сигурност	20	2557
РУО-Шумен	Онлайн обучение за работа с Информационната система за реализация на механизма- област Шумен	1	4
Дирекция ДИС, АСП	Онлайн обучение за прилагане на класификация на информацията	1	4

АСП	Обучение по киберсигурност	1	1
РУО-Шумен	Обучение за работа с информационната система за реализиране на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включена и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	1	11
ДКСИ	Курс за първоначално обучение за завеждащ регистратура, съдържаща класифицирана информация	1	1
Проект " Разработване и внедряване на системата за е-архивиране"	Въвеждащо обучение за функционирането на Системата за електронно архивиране /CEA/	3	25
"Лирекс БГ" ООД	Въвеждане в експлоатация на модул "Социални услуги" от ИИС на АСП	1	35

През **2023 г.** в **Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи** 220 служители са участвали в обученията на следните теми:

1. Развитие на специфични умения за провеждане на интервю с лица с трайни увреждания, необходими за изготвяне на индивидуална оценка на потребностите от подкрепа – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 28;

2. Осъществяване на интервю за работа и подбор на кадри за държавна администрация, съгласно предстоящите нормативни уредби – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 3;

3. Работа по случай на дете в риск. Изготвяне на доклад, касаещ интереса на дете - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 9;

4. Защита на личните данни – актуални въпроси на нормативната уредба - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 17;

5. Изменения и допълнения на Закона за административните наказания и нарушения и на административно-процесуалния кодекс - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 11;

6. Ангажименти на дирекциите „Социално подпомагане“ при прилагането на механизма на лична помощ – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 20;

7. Предотвратяване на конфликт на интереси в държавната администрация - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 3;

8. Предоставяне на месечна помощ за отглеждане на дете с трайни увреждания по реда на чл.8д от Закона за семейните помощи за деца, когато детето е ползвател на механизма на личната помощ – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 20;

9. Методически указания за уеднаквяване на практиката и координация на работата при прилагане на Закона за социални услуги и Правилника за неговото прилагане- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 18;

10. Среща- дискусия за обмен на опит и добри практики с държави членки на ЕС при предоставяне на качествени социални услуги- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 3;

11. Изменения и допълнения в нормативни актове, уреждащи отпускането на семейни помощи за деца и Правилника за неговото прилагане- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 19;

12. Насоки за прилагане на Координационния механизъм за насилие над деца и оказване на услуги за тяхната рехабилитация ресоциализация - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 14;

13. Социална работа с дете в риск от родителско отчуждение и въввлечено в родителско отчуждение и въввлечено в родителски конфликти. Превенция на риска.- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 18;

14. Приложима нормативна уредба и новите моменти в ЗОП- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 3;

15. Защита на личните данни в дигитална среда- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 3;

16. Изменения и допълнения в нормативни актове, уреждащи отпускането на социални помощи по реда на Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители - 19;

17. Надграждане на умения за ефективна работа с електронни таблици Microsoft Excel- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 2.

В Института по публична администрация през 2023 г. са обучени общо 337 служители по следните теми:

1. Кризи и управление на промяната. Стратегическо лидерство и умения за справяне – брой обучения – 2, брой обучени служители – 4;

2. Управление на задачи. Добри практики и процеси – брой обучения – 1, брой обучени служители – 1;

3. Стратегии и политики за противодействие на рисковете в държавната администрация – брой обучения – 2, брой обучени служители – 7;

4. Интервюто като метод за оценяване при подбор на служители – брой обучения – 2, брой обучени служители – 5;

5. Добри практики и решения в УЧР –брой проведени служители – 1, брой обучени служители – 5;

6. Работа с jobs.government.bg- портал за работа в държавната администрация – брой обучения – 2, брой обучени служители – 4;

7. Обща рамка за оценка (CAF) – инструмент за управление на качеството в публичната администрация – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 3;

8. Дигитална трансформация – брой проведени обучения – 2, брой обучени служители – 7;
9. Електронно управление – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;
10. Оперативна съвместимост и информационна сигурност – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;
11. Правна рамка на електронното управление брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;
12. Приложение на системите за електронно управление - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 2;
13. Електронен документ и електронен подпис - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 6;
14. Анализ и визуализация на бази данни – базов – брой проведени обучения – 2, брой обучени служители – 4;
15. Анализ и визуализация на бази данни за напреднали – брой проведени обучения – 3, брой обучени служители – 7;
16. Въведение в цифровите права – брой проведени обучения – 4, брой обучени служители – 5;
17. Въведение в киберсигурността. Базова оценка на риска в работна среда - брой проведени обучения – 2, брой обучени служители – 2;
18. Цифрова Европа – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;
19. Интерактивно видео и онлайн презентации – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;
20. Защита на личните данни в дигитална среда– брой проведени обучения – 3, брой обучени служители – 7;
21. Социални мрежи в публичния сектор-създаване и управление-- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;
22. Източници на данни. Събиране и анализиране на данни и информация при разработване и мониторинг на политики - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;
23. Работа с хора с увреждания -- брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;
24. Цели за устойчиво развитие на ООН - – брой проведени обучения – 2, брой обучени служители – 2;
25. Принципи на кръговата икономика– брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 2;
26. Устойчиви финанси – брой проведени обучения – 3, брой обучени служители – 4;
27. Социални иновации - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 4;

28. Нови технологии в управлението – брой проведени обучения – 4, брой обучени служители – 12;

29. Извършване на предварителна оценка на въздействието на нормативни актове – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;

30. Обща рамка на регулаторната политика в България – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;

31. Методи за колаборативна работа със заинтересовани лица – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 3;

32. Статистическа грамотност-лесен достъп до качествени данни – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 4;

33. Превенции и противодействие на корупцията в държавната администрация – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 3;

34. Кодекс за поведение на служителите – брой проведени обучения – 2, брой обучени служители – 3;

35. Форум Стратегическо прогнозиране в публичния сектор – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;

36. Практическо нормотворчество – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1;

37. Административно обслужване – брой проведени обучения – 2, брой обучени служители – 2;

38. Организация на документооборота – брой проведени обучения – 2, брой обучени служители – 3;

39. Прогнозиране на потребностите и планиране на обществените поръчки – брой проведени обучения – 3, брой обучени служители – 5;

40. Доказателствена стойност на електронния документ – брой проведени обучения – 2, брой обучени служители – 7;

41. Политики и практики за киберсигурност в организациите – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 70;

42. Киберсигурност : Троянски кон и социален инженеринг – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 127;

43. Управление на риска в организациите от публичния сектор – брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 2;

44. Обща рамка за финансиране 2021-2027 - нови моменти в европейските програми - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 2;

45. Зимна академия за френскоговорящи - брой проведени обучения – 1, брой обучени служители – 1.

Законът за държавния служител поставя изискване за задължително обучение на: служителите, постъпили за първи път на държавна служба; служителите, назначени за първи

път на ръководна длъжност; и задължително обучение на висшите държавни служители веднъж годишно. Това изискване е свързано със запознаване на новопостъпилите с нормативните документи, с принципите на организацията, структурата, основните функции и съвременните тенденции в развитието на администрацията.

Обученията за служебно развитие, съгласно чл. 356 от Закона за държавния служител, се провеждат в Института по публична администрация. През **2023 г.** са обучени **54** новоназначени държавни служители.

Приоритет № 6.3.: Да се осъществява вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси, в съответствие с чл. 13 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор чрез:

- *Извършване на одитни ангажменти за увереност;*
- *Извършване на одитни ангажменти за консултиране.*

На база полученото разбиране за целите, приоритетите, дейността и нивото на контрол в Агенция за социално подпомагане през **2023 г.**, основните цели, заложи в Стратегическия и Годишния план на дирекция „Вътрешен одит“ са:

- Подпомагане на ръководството за постигане целите на агенцията чрез оценяване и подобряване на ефективността на процесите по управление на риска, контрол и управление;
- Предоставяне на независима и обективна оценка относно законосъобразност, ефективност и ефикасност на процесите, протичащи в АСП с фокус върху основните бизнес процеси.

През отчетната година, след актуализация на Годишния план за дейността на ДВО, са планирани 15 (петнадесет) одитни ангажменти за даване на увереност (ОАУ), в т.ч. 1 (един) за проследяване изпълнението на препоръките и 2 (два) одитни ангажменти за консултиране.

Към 31.12.2023 г. са извършени 17 (седемнадесет) одитни ангажмента в Агенцията за социално подпомагане и териториалните ѝ структури, докладвани своевременно на изпълнителния директор, в т.ч. 15 (петнадесет) одитни ангажмента за даване на увереност, от които 1 (един) за проследяване изпълнението на дадените препоръки през 2022 г. и 2023 г., и 2 (два) одитен ангажмент за консултиране (ОАК).

Постигнати са желаните резултати за отстраняване на допуснатите слабости и недостатъци, в зависимост от риска, който носят за постигане целите на одитираните процеси.

Извършени одитни ангажменти са обобщени по предмет на одита, както следва:

1. Одитен ангажмент за увереност на процеса по осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност.

Целта на одитния ангажимент за увереност беше анализ и оценка на ефективността на разпределението на конкретните задължения и отговорности по отношение на предварителния контрол за законосъобразност в отделните структури, дейности и процеси, в т. ч.:

- Оценка за надеждността на извършвания предварителен контрол;
- Оценка на разбирането сред служителите в РДСП-Шумен, включително ДСП от областта, за смисъла и ползата от предварителния контрол;
- Оценка на процеса по създаване и прилагане на контролни дейности за разделяне на отговорностите по вземане на решение, изпълнение и осъществяване на контрол (чл. 7, ал. 1, т. 8 от ЗФУКПС);
- Оценка на въведените и извършваните проверки за осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност и тяхната адекватност и ефективност. Оценка на документирането на проверките за осъществения предварителен контрол;
- Оценка на оперативната самостоятелност на лицето, извършващо предварителен контрол за законосъобразност.

Обхвата на одита включва проверка на процеса по осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност в РДСП-Шумен и териториалните ѝ поделения от областта, а именно ДСП-Велики Преслав, ДСП-Венец, ДСП-Каолиново, ДСП-Нови пазар и ДСП-Шумен, за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 година.

Резултатите от одита са отразени в одитен доклад:

- № ДВО-001/21.03.2023 г.

2. Одитни ангажименти за даване на увереност с предмет „Съответствие на извършените инвентаризация, брак и преоценка на активите, със законодателната и вътрешната нормативна уредба“.

Цел на одитните ангажименти за увереност беше установяване на:

- Съответствие на извършената инвентаризация с Процедурата за извършване на инвентаризация в МТСП, неразделна част от Актуализираната единна счетоводна политика на МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика;
- Съответствието на резултатите от извършената годишна инвентаризация на активите, пасивите и разчетите с контрагентите, с извършените счетоводни записвания в ПП „Кonto – 66“;
- Бракуване на активи и отразяването на резултатите;
- Достоверното представяне на имущественото състояние в ГФО.

В обхвата на одитните ангажименти беше процеса по провеждане, документиране и осчетоводяване на резултатите от годишната инвентаризация в РДСП-Кърджали и ДСП от областта, и РДСП-Смолян и ДСП от областта, и достоверността на представеното в ГФО имуществено състояние.

Резултатите от одитите са отразени в одитни доклади:

- № ДВО – 002/21.03.2023 г.
- № ДВО – 005/30.05.2023 г.

3. Одитни ангажменти за даване на увереност на процеса по прилагане на процедурата за възстановяване на недобросъвестно получени социални плащания.

Цел на одитния ангажимент:

- да се установи размерът на недобросъвестно получените социални плащания (вкл. неизползвани по предназначение целеви помощи за ПСПСМИ);
- да се оцени съответствието на предприетите действия за събиране на вземанията с нормативната уредба и вътрешните актове на АСП;
- да се оцени съответствието на извършените счетоводни операции за счетоводно отразяване на недобросъвестно получените социални плащания със счетоводното законодателство и вътрешните актове на АСП.

Обхват: В обхвата на одитните ангажменти за постигане на одитните цели, бяха включени проверки на документация, съгласно предоставените от одитираните дирекции справки за възстановяване на неправомерно получените социални плащания и неизползвани по предназначение ПСПСМИ.

Одитите обхванаха **ДСП-Русе и ДСП-Бяла за периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. и ДСП-Добрич и ДСП-Търговище за периода от 01.07.2022 г. до 30.06.2023 година.**

Резултатите от одитите са отразени в одитни доклади:

- № ДВО – 003/29.03.2023 г.
- № ДВО – 011/17.10.2023 г.

4. Одитен ангажимент за консултиране, относно спазването на действащото законодателство от служителите на Териториалните поделения на АСП, избрани за председатели на общински съвет или общински съветници, при изпълнението на тези им задължения за периода от 01.01.2021 г. до 31.12.2022 г.

Целите на одита бяха да се оцени как се документира отсъствието на служителите при изпълнението на задълженията им като председатели на общински съвети или общински съветници. За постигане на целта се извърши проверка и анализ на:

- издадените заповеди за ползване на отпуск;
- видът отпуск, който е разрешен;
- информация от ПП „Хермес“;
- информация от общините, относно датите на които са проведени заседания общинските съвети и постоянните комисии към тях;

- присъствие на служители от ТП на АСП на заседания на комисии и сесии на общински съвети;

- друга документация, свързана с одитирания процес.

В обхвата на одита се включиха всички действия по спазване на относимото законодателство, при отсъствието от работа на служители на ТП на АСП, във връзка с изпълнение на задълженията им като председатели на общински съвети или общински съветници.

Резултатите от одита са отразени в одитен доклад:

- № ДВО–ОАК 001/18.05.2023 г.

5. Одитни ангажименти за даване на увереност на процеса по отпускане, начисляване, изплащане и отчитане на социалните плащания и адекватността на прилаганите СФУК.

Целите на одитните ангажименти за увереност бяха да се оцени:

- Дали процесът по отпускане, начисляване и изплащане на социалните плащания, чрез ИИС, функционира в съответствие с приложимото законодателство;
- Съответствието на счетоводното отразяване на одитирания процес в ПП „КОНТО–66“ с приложимото законодателство;
- Адекватността и ефективността на СФУК, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства.

Обхвата на одитите беше процеса на управление и контрол на бюджетните средства при отпускане, начисляване и изплащане на социалните плащания и адекватността на прилаганите СФУК в ДСП-Ихтиман и ДСП-Стара Загора.

Резултатите от одитите са отразени в одитни доклади:

- № ДВО – 006/15.06.2023 г.
- № ДВО – 009/23.08.2023 г.

6. Одитни ангажименти за увереност, относно законосъобразността на процеса по планиране, възлагане и изпълнение на договорите за обществените поръчки.

Целта на одитите беше да се оцени дали процесът по планиране, възлагане и изпълнение на договорите за обществените поръчки в две РДСП, съответства със законодателната и вътрешната нормативна уредба.

Обхват на одитите: за постигане на одитните цели, одиторите извършиха проверки на документацията, касаеща планирането и провеждането на обществени поръчки, изпълнението на сключените договори и счетоводното отразяване на извършените доставки/услуги или строителство по договори и други документи, свързани с процедурите за възлагане на обществени поръчки по ЗОП в РДСП-Разград и РДСП-Монтана.

Резултатите от одитите са отразени в одитни доклади:

- № ДВО – 007/11.08.2023 г.
- № ДВО – 008/14.08.2023 г.

7. Одитни ангажменти за даване на увереност, относно съответствието на извършените и отразени в ПП „Кonto“ финансово-счетоводни операции и доколко същите осигуряват законосъобразност, достоверност и редовност на финансовите отчети.

Целта на одитите беше:

- да се оцени ефективността на вътрешния контрол, по отношение осигуряване на съответствие с действащото законодателство, на извършените и отразени в отчетите финансови и счетоводни операции;
- да се оцени дали документирането на финансовите и счетоводни операции, осигурява проследяване на всички решения и действие на ръководството, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства.

В обхвата на одитите, са включени проследяване и анализ на съставените финансово-счетоводни операции, осигуряващи законосъобразност, достоверност и редовност на финансовите отчети в РДСП-София-град, включително и ДСП-Сердика, и РДСП-Кюстендил, включително и ДСП-Дупница.

Резултатите от одитите са отразени в одитни доклади:

- № ДВО-010/05.09.2023 г.
- № ДВО-014/01.11.2023 г.

8. Одитен ангажимент за даване на увереност, относно извършените дейности и разходи по Бюджетна линия BG05SFPR003-2.001 „Техническа помощ“ по Програма за храни и основно материално подпомагане за периода 2021 г. - 2027 г.

Целта на одита беше да се оцени адекватността на дейностите по управление и изпълнение по Бюджетна линия BG05SFPR003-2.001 „Техническа помощ“ по Програма за храни и основно материално подпомагане за периода 2021-2027 г. и съответствието с критериите и изискванията, приложими за оперативната програма и националното законодателство.

В обхвата за изпълнение на одитните цели, одиторите извършиха проверки, които включват преглед на организацията на дейността по управлението, изпълнението и извършените разходи по Бюджетна линия BG05SFPR003-2.001 „Техническа помощ“ по Програма за храни и основно материално подпомагане за периода 2021-2027 година.

Одитът е извършен в дирекция „Международно сътрудничество, програми и европейска интеграция“ към Агенцията за социално подпомагане, определена за Управляващ орган на Програма за храни и основно материално подпомагане.

Резултатите от одита са отразени в одитен доклад

- № ДВО–012/24.10.2023 г.

9. Одитен ангажимент за даване на увереност, относно законосъобразността и счетоводното отразяване на извършените разходи за възнаграждения на служителите.

Целта на одитния ангажимент беше, да се извърши анализ и оценка на:

- Прилагането на законовите разпоредби и вътрешните правила и процедури по отношение възнагражденията на служителите;
- Счетоводно отразяване на начислените и изплатени средства за възнаграждения на служителите, включително дължимите осигурителни вноски към тях;
- Адекватността и ефективността на контролните дейности.

Обхватът включи документацията, относно начисляването и изплащането на възнагражденията на служителите в РДСП-Пазарджик, ДСП-Батак, ДСП-Велинград, ДСП-Панагюрище, ДСП-Пещера и ДСП-Ракитово.

Резултатите от одита са отразени в одитен доклад:

- № ДВО – 013/27.10.2023 г.

10. Одитен ангажимент за консултиране, относно установяване всички сключени граждански договори, както с бюджетни средства, така и със средства по Оперативна програма за храни и/или основно материално стимулиране и други проекти.

Целта на одитния ангажимент беше преглед на сключените граждански договори, както с бюджетни средства, така и със средства по Оперативна програма за храни и/или основно материално стимулиране и други проекти. Установяване на броя договори, дати на сключване, изпълнители, предмет и срок на договорите, сключени анекси и извършени плащания.

Обхвата на одита включва проверка и анализ на сключените граждански договори през периода 01.01.2022 г. – 31.10.2023 г. и анекси към тях, издадените контролни листове за извършен предварителен контрол от финансовия контролор и осчетоводяването на разходите по сключените договори и изготвените разходооправдателни документи.

Одитът е извършен в Централно управление на АСП.

Резултатите от одита са отразени в одитен доклад:

- № ДВО–ОАК 002/12.12.2023 г.

11. Одитен ангажимент за даване на увереност, относно осъществяването от РДСП-София област координиране, методическа помощ и контрол на дейността на

Целта на одита беше оценка на осъществената организационно-методическа помощ и контрол върху дейността на ДСП:

- Оценка на извършените проверки и отговори по постъпили предложения, жалби, сигнали и молби;
- Оценка на изготвените доклади за дейността на РДСП.

В **Обхвата се включиха** проверки на документацията по координация, методическа помощ и контрол, изготвените отговори на постъпили предложения, жалби и сигнали, както и доклади за отчитане на дейността на РДСП-София област.

Резултатите от одита са отразени в одитен доклад:

- **№ ДВО - 016/21.12.2023 г.**

12. Одитен ангажимент за даване на увереност, относно проследяване изпълнението на препоръките, дадени при извършените одитни ангажменти през 2022 г. и 2023 г.

Целта на одита беше да се установи:

- Предприети ли са коригиращи действия;
- Постигнати ли са желаните резултати;
- Ръководителят на одитираната структура поел ли е риска от непредприемане на коригиращи действия.

В **обхвата** на одита бяха одобрените Планове за действие, предприетите ответни действия, сроковете и отговорните лица в РДСП-Хасково и ДСП от областта, РДСП-Благоевград, ДСП-Ямбол, РДСП-Перник, ДСП-Перник, ДСП-Видин, дирекция ФСДУС, РДСП-Шумен и ДСП от областта, ДСП-Русе, ДСП-Бяла, дирекция ЧРВО и ДСП-Ихтиман.

Резултатите от одита са отразени в одитен доклад:

- **№ ДВО – 017/22.12.2023 г.**

ПРОСЛЕДЯВАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРЕПОРЪКИТЕ

С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ ПРОЦЕСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА И КОНТРОЛА

В резултат на осъществената одитна дейност през **2023 г.** са дадени общо 110 (сто и десет) бр. препоръки, в т.ч. 4 (четири) при извършените ОАК, като всички бяха приети от ръководителите на одитираните структури.

Дирекция „Вътрешен одит“ извърши проследяване на изпълнението на дадените в 10 (десет) одитни ангажмента 62 (шестдесет и два) бр. препоръки, от които 6 (шест) одитни ангажмента извършени през 2022 г. и 4 (четири) одитни ангажмента през 2023 година, тъй като в тези структури са разполагали с необходимото време за предприемане на ответни

действия и изпълнение на дадените препоръки. Изпълнени са 57 (петдесет и седем) броя препоръки и 5 (пет) броя са частично изпълнени.

При проследяване на изпълнението на дадените в 6 (шест) одитни ангажимента, извършени през 2022 г., 32 (тридесет и две) бр. препоръки, 29 (двадесет и девет) броя са изпълнени и 3 (три) броя са частично изпълнени.

Предприемането на действия за отстраняване на констатирани пропуски и несъответствия в останалите 12 (дванадесет) ще бъде проследено през 2024 г.

ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА СИСТЕМИТЕ ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

Основните изводи за функционирането на системите за финансово управление и контрол в Агенция за социално подпомагане, направени в резултат на изпълнените одитни ангажименти, са следните:

- ✓ В РДСП/ДСП е създадена адекватна система за контрол върху дейностите, свързани с отчитането и контрола на бюджетните средства при начисляване и изплащане на социални плащания, трудови възнаграждения, обществени поръчки, командировки и др.;
- ✓ Адекватно са прилагани разписаните правила и процедури за функциониране на предварителния контрол в АСП;
- ✓ Със Заповед № РД01-2752/12.12.2023 г. на изпълнителният директор на АСП е утвърден Наръчник на Агенцията за социално подпомагане по Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор;
- ✓ Със Заповед № РД01-1043/24.06.2021 г. на изпълнителният директор на АСП е утвърдено и Методическо ръководство при осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност преди вземане на решения/извършване на действия в АСП. Разработени са приложения към методическото ръководство при осъществяване на предварителен контрол;
- ✓ Финансовите контрольори (ОДЛОПК) в дирекциите (РДСП и ДСП) извършват предварителен контрол за законосъобразност и издават „Контролен лист за извършен предварителен контрол за законосъобразност“. В Регистрите, водени от ОДЛОПК са описани всички издадени контролни листи, видовете разходи, контрагент, дата на получаване на документите, дата на произнасяне, начин на произнасяне на финансовия контрольор, окончателно решение, прикачени документи и други. Всички Контролни листи са издадени преди вземане на решение за поемане на задължение/извършване на разход и са с мнение за законосъобразност;
- ✓ Предоставена е възможност на ОДЛОПК в РДСП и ДСП да могат самостоятелно да преценят своите действия, без ограничения в рамките на закона;

- ✓ След направена положителна резолюция от страна на финансовия контролор (ОДЛОПК), задължението се поема и разхода се извършва, посредством прилагане системата на двоен подпис;
- ✓ Системата на двойния подпис е задължителна процедура, при която поемането на всяко финансово задължение и извършването на всеки разход се осъществява след полагането на подписите на лицето, отговорно за счетоводните записвания – главен/старши счетоводител и лицето, оторизирано да извършва плащания от името на АСП;
- ✓ Системата на двоен подпис се прилага при поемането на всяко финансово задължение или извършването на разход.

Приоритет № 6.4.:

- *Да се гарантира законосъобразност на административните актове и процедури;*
- *Осигуряване на квалифицирана правна помощ - сключени договори за услуга, увеличаване щатния брой на юриконсултите;*
- *Осигуряване на ефективна защита на интересите на АСП по съдебни и административни производства.*
- *Обезпечаване на своевременни и законосъобразни процеси по планиране, организиране и координация на всички дейности във връзка с планирането, подготовката и провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки за нуждите на АСП.*

През **2023** г. Дирекция „Правна и обществени поръчки“ (ДПОП) е осъществила многоаспектно правно осигуряване на дейността на АСП в рамките на функционалната си компетентност, регламентирани в чл. 10 от Устройствения правилник на агенцията.

През **2023** г. Дирекция „Правна и обществени поръчки“:

- е изготвила **1 057** становища по конкретни юридически казуси, касаещи дейността на АСП;
- участвала е в редица работни групи и експертни екипи;
- участвала е в изготвянето на методически указания, чрез които е подпомогната дейността на териториалните структури на АСП;
- изготвила е и/или е извършила юридическо съгласуване общо на **2 239** броя индивидуални административни актове;
- е обезпечила и администрирала провеждането на **2** производства по ангажиране на дисциплинарната отговорност на служители от АСП, съгласно Кодекса на труда и Закона за държавния служител, от които **2** дисциплинарни производства са завършили с налагане на дисциплинарно наказание (1 дисциплинарно наказание по КТ и 1 дисциплинарно наказание по ЗДСл);

▪ осъществила е последващ контрол при оспорване по АПК на общо **8** индивидуални административни актове, като е изготвила **6** решения касаещи вписване/отказ за вписване в регистъра по осиновяване и 2 решения, касаещи отказ от вписване/заличаване в регистъра на приемни семейства;

▪ участвала е в **66** административни производства по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ);

▪ обезпечила е изготвянето, сключването или съгласуването на общо на **310** броя договори на различни правни основания (договори по: ЗОП, ЗЗД, ЗДС, ЗОС и др.);

▪ обезпечила е методическа помощ и организиране на процесуалното представителство на АСП по различни видове съдебни дела с общ брой **64**;

▪ обезпечила планирането, организирането, осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност и провеждането на **34** бр. централизирани обществени поръчки по Закона за обществените поръчки (ЗОП) финансирани с бюджетни средства, от които **17** процедури по ЗОП, **4** броя възлагания чрез събиране на оферти с обява по чл. 20, ал. 3 от ЗОП, **3** броя договаряне без предварително обявление по реда на чл. 79, ал. 1, т. 3, б. „в“ от ЗОП, **11** броя вътрешен конкурентен подбор по реда на чл. 82, ал. 3 и 4 от ЗОП въз основа на Рамково споразумение и възлагания по реда по чл. 20, ал. 4 от ЗОП;

▪ обезпечила осъществяването на предварителен контрол за законосъобразност на **275** броя децентрализирани обществени поръчки, програмирани от териториални структури на АСП, и е осъществила предварителен контрол на **61** проекти на договори за безвъзмездно управление и стопанисване на недвижими имоти;

▪ обезпечила е коректното водене на Регистъра на договорите и Регистъра на обществените поръчки.

Приоритет № 6.5.: Процесът на планиране, мониторинг, оценка и бюджетиране да е базиран на резултатите от дейността на АСП чрез:

- Изготвяне на обективни отчети за изпълнение дейността на АСП и конструктивни анализи.
- Съставяне на обективен проектен формат на бюджета на АСП.

За Агенцията за социално подпомагане със Закона за държавния бюджет за 2023 г. и коригираният бюджет към м. декември са утвърдени общо средства в размер 1 538 709 248 лева., от които капиталови разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт в размер на 2 050 000 лева.

Към 31.12.2023 г. са направени администрирани разходи в размер на 1 453 881 007 лева по утвърдените програми, а общо направените разходи са в размер на 1 608 279 332 лева. По отчетни данни към 31.12.2023 г. за капиталови разходи за придобиване на

дълготрайни активи и основен ремонт са отчетени 1 321 275 лева. През м. декември се извършиха довършителни ремонтни работи в ДСП, съгласно сключени договори с предмет извършване на строително-монтажни работи в адм. сгради ползвани от териториалните структури на АСП.

Дирекция „ФСДУС“ е изготвила анализи на обектите на агенцията, изпълнявани по реда на капиталните вложения и е съставила поименните списъци на инвестиционната програма за капиталовите разходи на администрацията на агенцията за 2023 г. и отчет за 2022 година.

Осигурява поддръжката на собствеността на агенцията, организира извършването на текущи ремонти, поправка на инвентар и съоръжения.

Осигурява цялостното техническо обслужване на администрацията на агенцията с транспорт, регистрация на моторни превозни средства, застраховане, поддръжка и ремонт, годишни прегледи.

Поддържа регистъра на недвижимите имоти, предоставени за ползване на агенцията и регистъра на МПС собственост на агенцията. За 2023 г. има сключени договори за наем и безвъзмездно управление на имоти ползвани от териториалните структури.

Осъществява материално-техническото обслужване на дейността на агенцията и на териториалните ѝ подразделения и е отговаря за съхраняването, стопанисването и използването на стоково-материалните ценности.

Изготвени са над 60 технически задания, инициирала е докладни за провеждане на обществени поръчки относно материално-техническото снабдяване на агенцията.

Изготвени са справки и разчети за лимита във връзка с вземане на управленски решения за максимално ефективно насочване на бюджетните средства.

Оптимизирана и повишена е ефективността на социалните разходи до края на 2023 година.

- Управлява бюджетния процес чрез изготвяне на периодични (тримесечни) анализи с натурални и стойностни показатели по видове помощи и закони. Текущо през годината са изготвени анализи за очакваното изпълнение на бюджета по елементи от ЕБК и в програмен формат на АСП, периодични прогнози за очакваното изпълнение на натуралните и стойностните показатели за 2022 г.

- Бюджетната прогноза за периода 2024-2026 г. за бюджетната процедура за 2023 г. (предоставят се на МФ чрез МТСП).

Участва в управлението на бюджетният процес на делегираните от държавата дейности по отношение на дългосрочното и краткосрочно планиране на натуралните и стойностни показатели в системата на социалните услуги, чрез навременно предоставяне на необходимата информация на МТСП и МФ в съответствие с разпоредбите на решенията на МС

за бюджетната процедура, като е дала над 80 бр. становища по финансовата обезпеченост при откриване, промяна на вида и/или промяна на капацитета и закриване на социални услуги, когато са делегирани от държавата дейности.

В изпълнение на горното са изготвени справки и разчети за необходимото нарастване на единните стандарти във връзка с нарастване на разходите за минимална работна заплата и индекса на нарастване на другите разходи, бюджет за 2023 г. и прогноза 2024-2026 година.

Организира финансирането на общините по предоставяне на лична помощ в съответствие с установеното в ЗЛП. Осъществява мониторинг и контрол по разходване на средствата, отпуснати за включване в механизма лична помощ.

Организира финансирането на общините във връзка с ПМС № 306/09.11.2020 г., направени промени в Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето и съгласно чл. 50, ал. 4 от него, средствата за деца, настанени за отглеждане в приемно семейство, които предоставя общината по сключен договор с приемното семейство, от началото на 2021 г. се осигуряват от държавния бюджет по програма „Подкрепа на децата и семействата“, съгласно сключено споразумение между изпълнителния директор на АСП и кмета на съответната община.

ИЗГОТВЕНИ АНАЛИЗИ, ИНФОРМАЦИИ, ПЛАНОВЕ И ПРОГНОЗИ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА, ОСЪЩЕСТВЯВАНА ОТ АСП

През **2023** г. дейността на отдел „Анализ, планиране, прогнозиране“ беше насочена към изготвянето на обективни анализи, информации, планове и прогнози, отнасящи се до реализираните от териториалните поделения мерки и задачи в изпълнение на политиките, свързани с дейностите по социално подпомагане, социалните услуги и закрила на детето, в т.ч. и от звената в Централната администрация.

В рамките на календарната година от отдел „Анализ, планиране и прогнозиране“ (АПП) при дирекция „Анализ и административно обслужване“ (ДАО) са изготвени следните **10 анализа**, отчитащи прилаганата от дирекциите практика по реализиране на дейностите в изпълнението на социалните политики и програми, както и ефекта от настъпили изменения в нормативната уредба.

▪ Въз основа на анализирани статистическите данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на децата за предходната година, е изготвен **годишния Анализ на изпълнението на натуралните и стойностните показатели на политиките в областта на социалната закрила и равните възможности, социално включване и интеграцията на хора с увреждания за 2022 г.;**

▪ За конкретни периоди на **2023 г.:** първо тримесечие, първо полугодие и към 30.09.2023 г., са изготвени 3-те анализа за текущото изпълнение на натуралните и стойностните показатели през годината;

▪ **3 тримесечни анализа за дейността на РДСП**, на база предоставени от регионалните дирекции отчети, които показват конкретни добри практики при изпълнението на социалните политики, в т.ч. динамика и наблюдавани тенденции - по области и обобщено за страната (за **IV-о тримесечие на 2022 г.**; за **I-о и II-о тримесечие на 2023 г.**).

▪ Анализ на изпълнението на Закона за личната помощ за периода 01.01.-31.12.2022 г.;

▪ Анализ на развитието и динамиката на социалните услуги за пълнолетни лица, делегирани от държавата дейности за периода 2018-2022 г.;

▪ Анализ на дейностите и мерките, предприети от отделите „Закрила на детето“ за периода 2018-2022 година;

Ежедневно бе предоставяна информация на ръководството по отношение на оказването на финансова подкрепа чрез предоставяне на помощ по реда на чл. 16.

Ежемесечно е осъществяван **мониторинг на отчетните данни** по социално подпомагане, семейните помощи за деца и дейностите по закрила на детето (чрез ИИС).

Обобщена информация за натуралните и стойностните показатели се предоставя **на МТСП: ежеседмично** на министъра и ресорните зам.-министри; **ежемесечно** на Дирекция „Социално включване“ за ефективното изпълнение на възложените функции.

Изготвяна и е предоставяна оперативна информация във връзка с пандемията от COVID-19; по механизма лична помощ; във връзка с разселените лица от Украйна; от месец юли – за отпускането на еднократна помощ за ученици по реда и условията на чл. 10а и 10б от ЗСПД – изплащана в два транша.

Ежеседмично до месец юни 2023 г. бе събирана и обобщавана информация от социалните услуги в общността – специализирани институции за пълнолетни лица и услуги за резидентна грижа за деца и за лица, във връзка с разпространението на COVID-19 в системата на социалните услуги, делегирана от държавата дейност (данни за персонал и потребители). Информацията е предоставяна на Агенция за качество на социалните услуги (АКСУ), на ръководството и отговорните дирекции в АСП.

Ежеседмично бе събирана и обобщавана информация, отнасяща се до разселените вследствие на военните действия в Украйна лица, пребиваващи на територията на Република България.

Ежеседмично и ежемесечно се изготвяше и изпращаше обобщена информация до МТСП за напредъка по годишните приоритети на МТСП и управленската програма.

От месец август 2023 г. **ежеседмично** се събира и обобщава информация за предприетите действия от АСП, свързани с активности по превенция и защита от домашно насилие.

От месец юли до края на годината бе извършван **мониторинг** и е изготвяна оперативна **информация** за страната по: отпусната еднократна помощ за ученици по реда и условията на чл. 10а и 10б от ЗСПД; отпусната целева помощ за отопление за новия отоплителен сезон. Информацията е предоставяна ежеседмично, в последствие ежемесечно

на ръководството на АСП, отдел „Връзки с обществеността“ и на отговорните дирекции в МТСП.

Всеки месец е актуализирана информацията за **функциониращите социални услуги**, делегирани от държавата дейности, публикувана на интернет страницата на АСП. **Ежемесечно** е актуализирана и информацията за **капацитет и заетост** в специализираните институции и социални услуги в общността – делегирана от държавата дейност, както и обобщената информация за специализираните институции и социалните услуги в общността (**по вид**). Ползватели на тези данни са Агенцията за качество на социалните услуги, специализираните дирекции в Централната администрация и териториалните структури на АСП.

От месец август 2023 г., **ежемесечно** се събира и обобщава информация за напредъка по действащите проекти на Агенцията за социално подпомагане.

На всеки три месеца е събирана и обобщавана: справка за лицата, идентифицирани като жертва на трафик; информация за броя на идентифицираните жертви на домашно насилие; справка за движението на потребителите в социалните услуги в общността за резидентна грижа за деца и пълнолетни лица; информация за лицата, настанени в специализирани институции и социални услуги за резидентна грижа, поставени под ограничено или пълно запрещение.

Служители от отдел АПП (5) са **координатори** по организация и управление на национално ниво на проект „Приеми ме 2015“ - за предоставянето на „приемна грижа“ за съответните общини партньори на АСП по този проект.

Служители от отдел АПП имат ежегодно участие в междуведомствени работни групи по планиране и отчитане на политиките по определени социални области, както и във ведомствени щабове/работни групи/дежурни екипи и др., съгласно заповеди на изпълнителния директор, в изпълнение на Устройствения правилник на агенцията.

През отчетната година са изготвени **информации, предложения и прогнози**, съдържащи аналитични данни за социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето – във връзка с конкретни преписки по искане на МТСП, в т.ч. УО на ОП РЧР; МС, чрез МТСП; НСИ; ДАЗД; АКСУ; НЗОК; други институции, НПО и медии. **Например:**

- Периодични прогнози за очакваното изпълнение на натуралните и стойностните показатели за 2023 г.;

- Бюджетната прогноза за периода 2023-2025 г. за бюджетната процедура за 2023 г. (предоставят се на МФ чрез МТСП);

- Периодични отчетни данни за работата на служебните и редовно правителство;

- По бюджетна процедура за 2024 г. - прогнозни данни за НЗОК (прогноза за трансферите за здравно осигуряване на лицата, които се осигуряват за сметка на държавния бюджет); актуализирана информация за лицата, които отговарят на условията за месечно и целево подпомагане; средносрочна бюджетна прогноза за периода 2023-2025 г., относно здравно неосигурените лица, отговарящи на условията да получават месечни социални

помощи и цели за отопление, настанените в СИ, ЦВН, ПЗ, ЗЖ, НЖ, КЦ; за полагащите грижи за инвалиди над 50 на сто трайна намалена работоспособност (предоставят се на НЗОК);

- Информации за ръководството на АСП за работни срещи относно приоритетните задачи пред агенцията за 2023 г. и по хода на тяхното изпълнение;

- Изготвяне и обобщаване на документи по демографското развитие, от компетентността на АСП: Отчет за 2022 г. и План за 2023 г. за изпълнение на Актуализираната Национална стратегия за демографско развитие на населението в Р България (2012-2030); участие в Междуведомствената работна група по демографските въпроси, доходи и жизнено равнище;

Всяка седмица бе изготвяна и представяна на ръководството оперативна информация, включваща: данни от ИИС за броя на подадените заявления по различните законови основания; информация от специализираните дирекции за участие в работни групи и други срещи в изпълнение на социалните политики, от дирекция МСПЕИ - по изпълнението на проекти/схеми, по които АСП е Управляващ орган или пряк бенефициент; оперативна информация за проект „Приеми ме 2015“.

Отдел АПП има ангажимент и изготвя информации и по конкретни питання от Пресцентъра на МТСП, във връзка с посещения в страната на политическия кабинет; за участия в медии и др. от страна на министър, зам.-министри, изпълнителен директор на АСП; по преписки с питання от депутати.

Изготвена е Справка за **натовареността** на служителите през 2022 г. от отделите „Закрила на детето“ към дирекции „Социално подпомагане“.

Ежемесечно се обобщават **отчетите и работните програми на дирекциите** в Централната администрация, като обобщените документи (**по 12**), се публикуват на вътрешната интернет страница на АСП и се предоставят на МТСП.

През 2023 г. е извършена актуализация на Система за управление на риска, като са изготвени и нови форми на приложения, утвърдени и публикувани на официалната страница на АСП.

В изпълнение на чл. 33а от Закона за администрацията са изготвени и публикувани на страницата на АСП **Отчет за изпълнение на Целите по чл. 33а от Закона за администрацията (за 2022 г.)** и **Цели по чл. 33а от Закона за администрацията (за 2023 г.)**.

Публикувани са и изготвените **Актуализиран Стратегически план на АСП, Отчет за дейността на Агенцията за социално подпомагане за 2022 година**.

Приоритет № 6.6.: Да се осигури ефективна координация между всички нива, чиито дейности, имат задължения по спазването на законодателството и финансовата дисциплина в АСП чрез:

- *Своевременното, точно и обективно отразяване на първичните документи в програмата за счетоводно отчитане, при пълно съответствие с законовите и методологическите указания, както и вътрешните правила на АСП.*
- *Координация на дейността по изготвяне и отчитане на касовото изпълнение за АСП – ежемесечни, тримесечни и годишни отчети.*
- *Координация на дейността по изготвяне и отчитане степента на изпълнение на утвърдените политики и програми по бюджета, по които АСП е отговорна институция.*
- *Засилване ролята на обратната връзка при възникването на различни казуси и проблеми, свързани с текущата работа и своевременно им отстраняване.*

Осъществява се ежемесечен контрол за правилното счетоводно отчитане на приходите и разходите по пълна бюджетна класификация по счетоводни сметки от Сметкоплана на бюджетните предприятия и обобщава данните по счетоводните сметки – изготвени общи оборотните ведомости за представяне на първостепенния разпоредител с бюджет.

Осъществява се ежемесечен контрол за ефективното и законосъобразното изразходване на бюджетните и извънбюджетните средства по ОП РЧР при спазването на финансовата дисциплина.

На основание чл. 5, ал. 1, т. 6 от Устройствения правилник на Агенцията за социално подпомагане (АСП), Заповед № РД 01-161/01.03.2019 г. на министъра на труда и социалната политика за утвърждаване на изменение на Актуализираната счетоводна политика на администрацията на МТСП и ВРБ към министъра на труда и социалната политика. Счетоводната политика е разработена с изискванията на българското законодателство - Закона за счетоводството и Закона за публичните финанси, съобразена с методическите указания на министъра на финансите, издадени на основание чл. 164, ал. 1о т ЗПФ, съответно ДДС №14/2013 г. относно сметкоплана на бюджетните организации, ДДС №20/14.12.2004 г. за прилагане на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия, ДДС №1/2015 г., както и всички нормативни документи и указания, отнасящи се до дейността на бюджетните организации при спазване на основните принципи на счетоводството.

Всички указания на АСП във връзка с осчетоводените разходи с ЕБК са сведени до знанието на териториалните структури в съответствие с установения ред.

Предприети са необходимите мерки за отстраняване на констатираните от одитния екип пропуски, относно начина на комуникация с териториалните поделения на АСП.

Приоритет № 6.7:

- *Осъществяване на специализиран контрол по законосъобразното прилагане на нормативните актове в областта на социалното подпомагане, правата на хората с увреждания, закрилата на детето и дейността по насочване към социални услуги.*

И през 2023 г. основните цели в дейността на Инспектората са били:

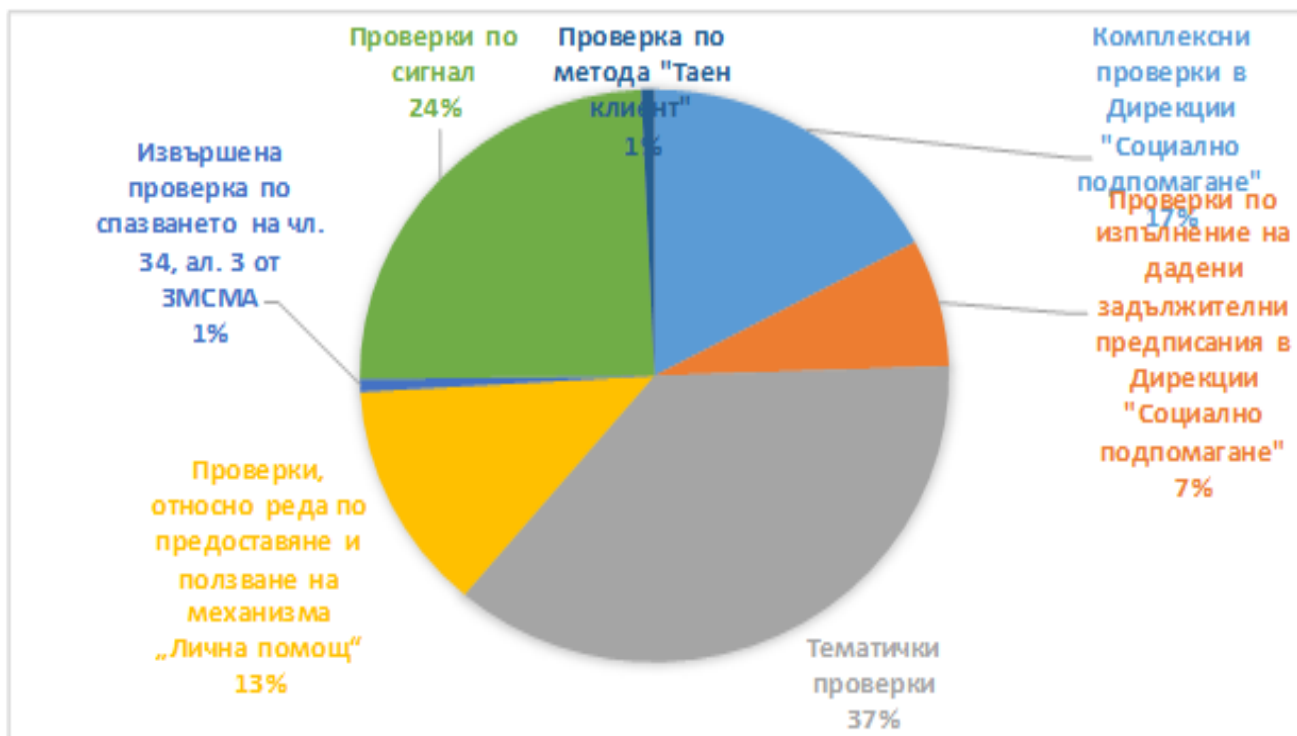
- Повишаване на ефективността и ефикасността, чрез прилагане на контролни механизми за спазване на нормативната уредба в областта на социалното подпомагане, потребностите на хората с увреждания и закрила на детето;

- Осъществяване на засилен контрол по превенция и противодействие на корупцията.

В Годишния план на Инспектората през 2023 г. е заложено извършването на **93** проверки, а са реализирани общо **149** проверки.

Разпределението на извършените проверки по видове е както следва:

- Комплексни проверки в териториални поделения на АСП – 24 бр.
- Проверки по изпълнение на задължителни предписания – 10 бр.
- Тематични проверки – 51 бр., по четири теми, в т.ч.:
 - По законосъобразното прилагане на чл. 16 от Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане, в Дирекции „Социално подпомагане“;
 - По спазване на изискванията на Наредба № РД-07-7/05.10.2010 г. за условията и реда за водене и съхранение на регистрите за пълно осиновяване при оценка на кандидат-осиновителите и чл. 26 от ППЗЗД при провеждане на следосиновителни наблюдения;
 - в качеството им на доставчици, съгласно чл. 18 от Закона за личната помощ, относно създадената организация по включването, предоставянето и ползването на лична помощ. Резултатите от проверките са отразени в доклади.
- Проверки по сигнал – 34 бр.
- Проверки в Централно управление на АСП – 10 бр.
- Проверки, относно реда по предоставяне и ползване на механизма „Лична помощ“, във връзка с докладна записка на Зам.-изпълнителния директор на АСП – 18 бр.
- Извършена проверка по спазването на чл. 34, ал. 3 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, във връзка със заповед на Изпълнителния директор на АСП – 1 бр.
- Проверка по метода „Таен клиент“ – 1 бр.

В резултат на извършените проверки през 2023 г. са дадени общо **716 бр.** задължителни предписания, като **494 бр.** от тях са в териториалните поделения на Агенцията и **222 бр.** предписания на Общинска администрация. Предписанията са конструктивни и в пряка връзка с фактическите констатации и са насочени към рисковите зони в дейността на съответната структура, с цел предприемане на действия за подобряване на дейността.

През отчетния период са съставени два акта за административно нарушение по ЗАНН за допуснати нарушения по Закона за личната помощ. Издадени са две наказателни постановления по реда на ЗАНН.

Във връзка с констатирани нарушения, през 2023 г. са направени предложения за търсене на дисциплинарна отговорност по Закона за държавния служител и Кодекса на труда, за 13 бр. служители в териториалните поделения на АСП.

За отчитане на извършената работа от Инспектората са изготвени месечни отчети, които са предоставени на Ръководителя на Инспектората в Министерството на труда и социалната политика.

При извършените комплексни проверки в 24 Дирекции „Социално подпомагане“ е констатирано, че в 13 от тях е създадена добра, а в 10 необходимата организация във връзка със законосъобразното прилагане на нормативната уредба и на указанията, дадени от АСП, в областта на социалното подпомагане, хората с увреждания и дейностите по закрила на детето. В една от проверените Дирекции „Социално подпомагане“ създадената организация на работа не е достатъчно ефективна, поради което са налице пропуски и нарушения по прилагането на нормативната уредба.

Резултатите от извършените проверки по изпълнение на задължителни предписания, дадени при извършени проверки през 2023 г. показаха, че изпълнението на дадените предписания се запазва високо – 79 процента. Не са изпълнени 6,9% от дадените предписания, 11,5% са изпълнени частично за 1,5% са предприети мерки. За 1,1% от дадените задължителни предписания не може да се прецени изпълнението, най-често поради направени промени в нормативната уредба.

Запазва се тенденцията, по-голямата част от подадените сигнали да касаят деца в риск и действията на социалните работници, работещи с тях, както и сигналите от граждани и общини, които касаят Механизма лична помощ, както по отношение на определяне правото за включване в него, така и относно работата на назначените лични асистенти.

При извършените 34 проверки по сигнал през 2023 г. е констатирано, че в 12 случая изнесеното в сигналите не се потвърждава, в 5 случая изнесеното в сигналите се потвърждава, в 4 случая изнесената информация частично се потвърждава и в 13 случаи са констатирани слабости и пропуски в работата на служителите от териториалните поделения и общински администрации. При констатирани сериозни пропуски в работата на служителите, в част от случаите са дадени задължителни предписания за отстраняването им или предложения за търсене на дисциплинарна отговорност на отговорните лица.

Извършените тематични проверки в 15 Дирекции „Социално подпомагане“ по спазване на изискванията на Наредба № РД-07-7/05.10.2010 г. за условията и реда за водене и съхранение на регистрите за пълно осиновяване при оценка на кандидат-осиновителите и чл. 26 от ППЗЗД при провеждане на следосиновителни наблюдения показват, че служителите на проверените дирекции като цяло правилно прилагат нормативните разпоредби, касаещи проучване на кандидат-осиновители и следосиновително наблюдение, както и указанията на АСП, дадени в тази връзка. Във всички проверени дирекции е създадена организация и се спазват изискванията на чл. 68, ал. 1 и 2 от *Правилата за администриране на дейностите по отпускане, начисляване, изплащане и/или възстановяване на социални плащания, предоставяне на социални услуги и предприемане на мерки и дейности по закрила на детето*, утвърдени със Заповед на ИД на АСП, относно реда за разпределение и обработване на регистрирани в ИИС документи за допуснато пълно осиновяване на дете.

В резултат на извършените тематични проверки по законосъобразното прилагане на чл. 16 от ППЗСП, в 21 Дирекции „Социално подпомагане“ е констатирано, че във всички е създадена организация на работа във връзка с приемането и обработването на заявленията-декларации, както и с отпускането и изплащането на еднократни помощи по реда на чл. 16 от ППЗСП.

При извършените тематични проверки в 15 общински администрации, в качеството им на доставчици, съгласно чл. 18 от Закона за личната помощ, относно създадената организация по включването, предоставянето и ползването на лична помощ, както и при

извършените 18 проверки в общините, във връзка с докладна записка на Зам.-изпълнителния директор на АСП в качеството им на доставчик, съгласно чл. 18 от Закона за личната помощ, е установено, че в повечето общини е създадена организация на работа във връзка с реда по предоставяне и ползване на механизма „Лична помощ“.

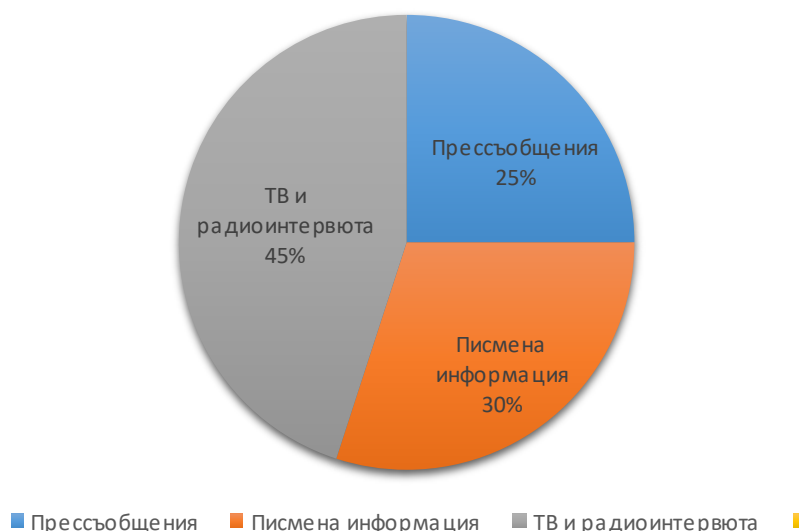
Проверките на декларациите за несъвместимост по чл. 35, ал. 1, т. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество, (отм. ДВ, бр. 84 от 2023 г., в сила от 06.10.2023 г.) подадени от 227 назначени служители в АСП за периода ноември 2022 г. – юли 2023 г., вкл. показват, че данните от регистрите, проверени в Средата за междурегистров обмен „RegiX“ към Държавна агенция „Електронно управление“ и Агенция по вписванията - Търговски регистър съответстват на декларираните факти. За двеста двадесет и шест от назначените служители липсва несъвместимост, в съответствие с изискванията на нормативните актове. За един е установена евентуална несъвместимост със статута на служител в държавната администрация и са предприети действия по установяване на неговия статут.

Приоритет № 6.8.: Да се осигурят условия по осъществяване на дейности за информираност на обществото чрез медиите във връзка с изпълнението на държавната политика в областта на социалното подпомагане и социалните услуги, дейностите по закрила на детето, дейностите по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане по Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица 2019-2021 (ОПХ ФЕПНЛ), Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, финансирана от Европейски социален фонд+ (ПХ ЕСФ+) и други, чрез организирането на:

- Пресконференции;
- Кампании;
- Семинари;
- Публикации в пресата;
- Интервюта;
- Участия в ТВ и радио предавания.

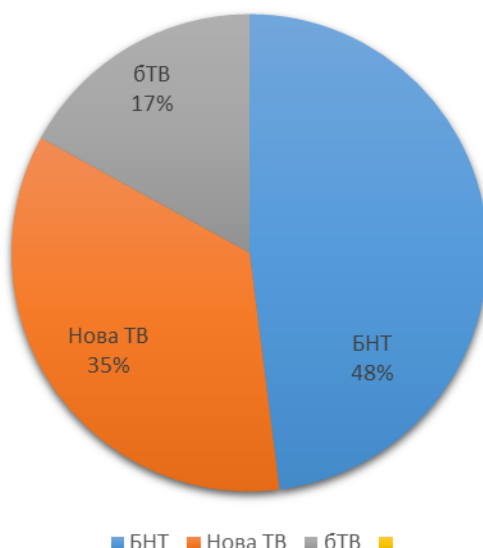
И през **2023 г.** целта на дейностите за информираност чрез медиите за изпълняваните от АСП политики бе обществото да бъде запознато с резултатите от реализирането на приоритетите в областта на социалното подпомагане, социалните услуги и дейностите по закрила на детето. За постигане на целта през 2023 г. екипът на отдел „Връзки с обществеността“ реализира за различни медии общо 200 тематични участия, от които 90 интервюта на ръководители и експерти, 61 бр. предоставени писмени информации и статистически справки, както и 49 бр. прессъобщения по различни теми, публикувани на интернет страницата на АСП и в новосъздадения от отдела профил на АСП в социалната мрежа META. Общо 208 са пресконференциите, писмените информации и статистически данни, които териториалните структури на АСП са подготвили за регионални медии.

Информация по вид

По-голямата част от предоставената информация и участия бяха предназначени за национални медии: Нова телевизия – 21 бр., БТВ – 10 бр., БНТ – 29 бр., БНР – 18 бр., Дарик радио – 1 бр., БТА – 4 бр., в. „24 часа“ – 5 бр., в. „Телеграф“ – 4 бр., в. „Сега“ – 2 бр, в. „Трета възраст“ – 3 бр., както и за други новинарски, специализирани медии, информационни агенции и сайтове като: телевизия България Он Еър, телевизия Евронюз, Агенция Франс прес, ТВ Дартс – Благоевград, Римекс ТВ – Враца, ТВ ТЕЛЕМЕДИА-Пазарджик, ЕТВ – Хасково, Телевизия ТВВ – Видин, ТВ САТКОМ – Асеновград, в. „Дневник“, в. „Марица“, в. Труд, в. Капитал, в. „Публико“-Португалия, <https://pronewsdobrich.bg/>, <https://offnews.bg/>, <https://izvestnik.info>, <https://trafficnews.bg/>, <https://zapadno.com> и др.

Участия в телевизии

Писмена информация за меди

Преобладаващите теми в участията през годината са: отпускане на социални и семейни помощи за лица и семейства; еднократни помощи за пострадалите от наводненията през 2023 г.; конкретни казуси с деца, обект на насилие; осиновявания и осиновени деца с увреждания; социални помощи и финансова подкрепа на хора с увреждания; помощи за ученици от първи, втори, трети, четвърти и осми клас; услугата „приемна грижа“; целева помощ за отопление за отоплителен сезон 2023/2024 г.; изпълнение на „Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 г.“, в частност предоставянето на услугата „Топъл обяд“; законово уредената процедура за осиновяване на дете, както и последващите механизми за контрол; информация за конкретни случаи на деца в риск, предизвикващи сериозен обществен и медиен интерес, бездомни хора и работа с тях и други.

През годината на официалната интернет страница на АСП са публикувани общо 49 прессъобщения, подготвени от отдел „Връзки с обществеността“, включително в профила на АСП в социалните мрежи. Всеки път информацията от меню „Новини“, както и друга информация, подготвена специално за медиите, достига средно до отразяване в повече от 30 печатни и електронни медии, както и до новинарски, информационни агенции и сайтове. Интересът е значително по-голям, когато информацията е за: стартиране, плащания и крайни резултати от кампаниите на АСП за целева помощ за отопление, еднократни помощи за ученици; еднократни помощи и подкрепа за пострадали от природни бедствия; изплащането на социални помощи и финансова подкрепа за хора с трайни увреждания с изтекъл срок на решения на ТЕЛК; развитието на приемната грижа и действията на службите по казуси от сферата на закрила на детето и други проекти, изпълнявани от АСП.

Друга основна дейност е непрекъснатият медиамониторинг на над 1000 източника, който позволява не само ежедневна пълноценна представа за информационния поток, но и своевременна реакция при идентифициране и огласяване на проблеми, изискващи спешни

действия или разяснения към регионалните и териториалните структури на АСП. Основните теми в изготвените и предоставени ежедневно по два бюлетина с новини са:

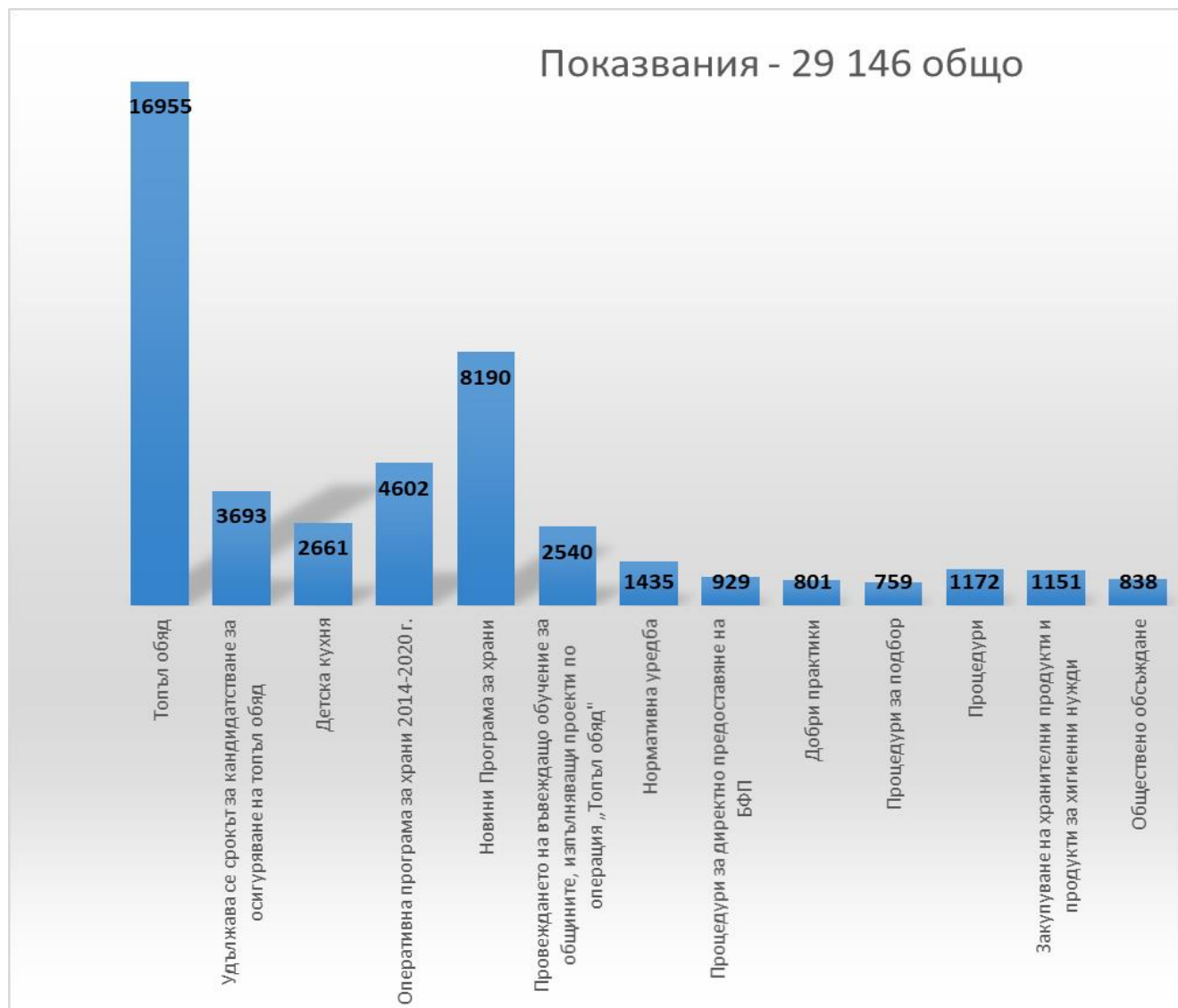
Друго направление в дейността на отдел „Връзки с обществеността“ е обработването на заявления за достъп до обществена информация, постъпили по реда на Закона за достъп до обществена информация, както и организирането на предоставянето на исканата с тях информация. През 2023 г. по този ред в отдела са постъпили общо 66 заявления за достъп до обществена информация, като 4 от тях са били на хартиен носител, а 62 са постъпили по електронен път. Издадени са 60 решения за достъп до обществена информация информация и са изпратени 6 уведомителни писма.

Преобладаващите теми в исканата информация се отнасят до: дейности и мерки по закрила на детето, статистика за социални услуги за възрастни, брой свободни места и брой настанени; данни за социални услуги за деца и приемни семейства; данни за младежи, настанени в резидентен тип услуги; сигнали за непридружени пълнолетни и мерки за закрила; данни за социално подпомагане на лица с временна закрила; данни за изразходвани средства за изплащане на помощи; брой осиновени деца и кандидат осиновители, данни за брой изоставени деца с увреждания в домовете за медико-социални грижи; данни за еднократна помощ по чл. 16; образувани съдебни дела срещу териториалните структури на АСП за периода 2012-2022 г. и суми на изплатените от АСП обезщетения по такива дела; социални услуги, ползвани от деца от Украйна от 0 до 7 години; статистика за издадени направления за включване в механизма „Лична помощ“; случаи и мерки при конфликт на интереси в АСП; трудови възнаграждения в структури и органи на изпълнителната власт; направени разходи за бежанци от Украйна; статистика изоставени деца и много други.

През 2023 г. по Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021-2027 се реализираха всички заложиени комуникационни цели и мерки по видимост, прозрачност и комуникация. В графиките се вижда посещаемостта на страницата на УО:

1. Брой показвания на страниците на ден (до дата 08.09.2023 г.) - ясно личи колко търсена и разпознаваема е програмата след одобрението ѝ на 08.08.2022 от ЕК и обявяването на новите процедури. Процедурата „Топъл обяд“ е първата стартирала операция именно с цел непрекъсваемост на услугата и следователно най-посещавана в сайта.

2. Дял на посещенията по подстраници – особено присъствие има около новината за обявяването на двете процедури за подбор „Подкрепа“ и „За по-добро бъдеще“ и разяснителната кампания – 29.06.2023 и 30.06.2023 година.

С цел популяризиране мерките по програмата и осигуряване на видимост, прозрачност и комуникация за по-широката общественост УО създаде и администрира Фейсбук страница на програмата като част от широко достъпните социални медии. Страницата спазва изискванията за защита на личните данни и съдържа актуална информация за реализираните по програмата мерки, добри практики, видео, информация и покани за предстоящи събития – обучения, регионални срещи, информационни кампании и други. В момента има 361 последователи.

УО обогати и своите канали като създаде YouTube канал на ПХОМП 2021-2027.

В медиамониторинга има над 1 600 публикации с информации, касаещи Програмата за храни и основно материално подпомагане/Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане.

Над 29 000 показвания на новини и информации, публикувани в страницата на Програмата за храни и основно материално подпомагане/подпомагане/Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане.

Чрез споделяне на информацията от Областните информационни центрове (ОИЦ) в страната, премина разяснителната кампания за двете процедури за подбор на проекти „За по-добро бъдеще“ и „Подкрепа“ на Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027. В последната седмица на юли, в рамките на 4 информационни дни, Управляващият орган на Програмата проведе онлайн информационна кампания за разяснения за начина на кандидатстване, специфичните цели на двете процедури, условията за допустимост на кандидатите и проектните дейности и допустимите разходи за тях. Участие взеха 195 души и бяха обсъдени над 20 дискуссионни въпроса.

Проведени до момента са 6 въвеждащи онлайн обучения за бенефициенти след сключването на договорите по операция „Топъл обяд“ – обучения за управление и техническо и финансово изпълнение на проекти и едно по процедура „Детска кухня“. Реализирани са и поддържащи обучения по двете процедури.

През 2023 г. с финансиране по Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 е създаден 3 минутен филм по темата „ваучери за разселени лица от Украйна“ и конкретно за украинска майка с две деца, ползвател на проекта. Филмът **представя резултатите от Операция тип 5 „Предоставяне на ваучери за осигуряване на храни и стоки от първа необходимост за разселени лица от Украйна“**. Информация за проекта, както и самият филм, са публикувани на уебсайта на Европейския социален фонд <https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en/videos/helping-hand-refugees-ukraine-bulgaria> и на сайта на представителството на Европейската комисия в България https://bulgaria.representation.ec.europa.eu/strategiya-i-prioriteti/primeri-za-uspekhi/protegnata-rka-km-bezhancite-ot-ukrayna-v-blgariya_bg

Агенцията за социално подпомагане, в качеството ѝ на бенефициент на операция „Подпомагане с пакети хранителни продукти и хигиенни материали“ организира комуникационно събитие, **съгласно регламент ЕС 2021/1060, чл. 50**. На ученици от професионална гимназия по туризъм „Алеко Константинов“ в гр. Баня бяха осигурени част от продуктите, които обичайно се включват в пакетите за храни и в момента са в списъка, за който е обявена обществената поръчка. Целта беше те да приготвят бързи (с цел енергоспестяване) и питателни ястия за цялото семейство, като използват предоставените продукти за основа. С проявата се даде възможност на бъдещите кулини да проявят своите умения и креативност в Европейската година на уменията. Самата проява се организира на 16 октомври – Световния ден на прехраната, като целта беше да се обърне специално внимание върху проблемите с изхранването на населението и подкрепата, която най-застрашените от недохранване у нас получават чрез Програмата за храни.

Една от най-популярните български медии – 24 часа, отрази събитието чрез видеоклип <https://www.youtube.com/watch?v=ZLEHqpJU6JY&t=197s>

Приоритет № 6.9.: Да се осигурят условия за прилагане и развитие на електронното управление и информационно-комуникационните технологии в системата на АСП.

ИНТЕГРИРАНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА СОЦИАЛНОТО ПОДПОМАГАНЕ

За реализиране на основните си функции и задачи, Агенция за социално подпомагане използва Интегрирана информационна система на Агенцията за социално подпомагане (**ИИС на АСП**), включваща три функционално обособени модула:

- Модул (подсистема) – „Социално подпомагане“;

- Модул (подсистема) – „Социални услуги и социално включване“;
- Модул (подсистема) – „Закрила на детето“.

Разработен и внедрен модул, обслужващ дейностите, свързани със Закона за лична помощ. Осигурен е защитен достъп на 293 общини за въвеждане на данни в информационната системата чрез КЕП и реализирана възможност за попълване и подаване на отчети.

Изцяло се използват електронни входящи дневници с цел намаляване времето за обслужване на клиентите на АСП и въвеждане на принципа „За обслужване на едно гише“.

Голяма част от натуралните и финансови индикаторите, свързани с дейностите по социално подпомагане и закрила на детето се генерират на централно ниво чрез ИИС.

С цел прилагане на електронното управление с АСП в Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ), са включени всички териториални структури на АСП – 28 РДСП и 147 ДСП. Към края на 2023 г. АСП предоставя възможност за заявяване на 33 електронни административни услуги (ЕАУ) по електронен път чрез единния портал за заявяване на ЕАУ, поддържан от Министерство на електронното управление.

За обработка на цялостната кореспонденция на АСП и териториалните структури се използва централизирана автоматизирана информационна система за документооборота **„Архимед“** (Archimed eProcess), където е въведен изцяло електронен документооборот в ЦУ на АСП и всички териториални поделения.

Друго направление е поддръжката и администриране на изградената централизирана, инфраструктура с Активна Директория (АД) в ЦУ на АСП и териториалните дирекции. Интегриране на други системи и услуги в ЦУ на АСП за работа с АД. Поддръжка и администриране на над 4 600 електронни пощи на всички служителите в агенцията.

Предприети дейности за модернизиране на сайта на АСП, както следва:

- Промяна по структурата и основния облик на началната страница на сайта на АСП;
- Разработка на падащи менюта на основната навигационна лента на сайта на АСП с цел по-лесно търсене и достъпност;
- Създаване на рубрика „Подаване на предложения, жалби, запитвания и сигнали“.

С цел гарантиране на безпроблемна и надеждна работа на информационните системи на агенцията, е сключен Договор № № ФС01-0287 от 12.10.2023 г. с „БТК“ ЕАД за изграждане на VPN комуникационна свързаност на АСП, осигуряваща симетрична връзка, обмен на данни - всеки с всеки, резервираност и Интернет за Централната администрация на АСП, 28 регионални дирекции за социално подпомагане, 147 дирекции „Социално подпомагане“, както и за 201 изнесени работни места (ИРМ).

Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на ЦУ на АСП със скорост 2000 Mbps;

Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 9 точки със скорост 50 Mbps;

Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 37 точки със скорост 20 Mbps;

Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 65 точки със скорост 10 Mbps;

Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 107 точки със скорост 8 Mbps;

Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 60 точки със скорост 4 Mbps;

Осигурена VPN комуникационна свързаност за обмен на данни в реално време на 97 точки със скорост 2 Mbps.

Едновременно с това, в изпълнение на изискванията на Наредбата за административно обслужване за спазване на задължителен стандарт за качество, е осигурена и безплатна интернет връзка в териториалните звена за административно обслужване - осигурени WIFI зони в 147 ДСП.

С цел подобряване комуникацията на АСП и териториалните поделения активно се поддържа и актуализира **вътрешна интернет страница** за служителите на териториалните поделения на АСП. На вътрешната страница се публикуват всички вътрешни документи, както и всички указателни писма до РДСП и ДСП.

Подобряване на информационния обмен на данни в АСП и териториалните поделения

Осигурен е **Електронен обмен на данни** в областта на социалната сигурност по Регламент 883/2004 година. Инсталирана е мрежова система за регулиране на интернет трафика на потребителите и контрол на използваните от тях приложения.

Реализиран и осигурен **достъп** до Национална база данни „Население“ и Агенция по вписванията. Осигурен електронен обмен на данни между НАП, НОИ, МОН, Агенция по заетостта и Агенция за хора с увреждания - на база на подписани споразумения с държавните институции за предоставяне на информация по електронен път, свързана с дейността на АСП.

Създадена е организация по **предоставяне на ежемесечна информация** на териториалните дирекции:

- от НОИ персонални данни и информация за: размера на изплащаните обезщетения за безработица; размера на изплащаните парични обезщетения и помощи от ДОО; размера на изплатените пенсии; информация за лицата, които получават наследствена пенсия, както и пенсия за инвалидност;

- Д ГРАО – персонални данни и информация за починалите лица през предходен месец;

- от МОН – персонални данни и информация за: записаните за съответната учебна година деца в подготвителни групи и ученици в паралелките на определен клас; допуснатите отсъствия без уважителни причини през съответния месец;

- от АЗ – персонални данни и информация за регистрираните безработни лица; работници и служители, на които са изплатени компенсации по реда на ПМС № 325/2020 г., изм. и доп. с ПМС № 418 от 30.12.2020 г., за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работници и служители, осигурени в икономически дейности, за които са наложени от държавен орган временни ограничения за осъществяването им в периода на обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка на Министерския съвет.

Данните от външни бази данни автоматично се зареждат в ИИС с цел осигуряване на своевременна и актуална информация.

Създадената възможност за автоматично зареждане в ИИС на горецитираните данни и информации от външни бази данни осигуряват своевременна и актуална информация, необходима за определяне на правото на съответния вид подпомагане на нуждаещите се лица, намаляват административната тежест за кандидатстващите за подпомагане лица и не на последно място - чувствително намаляват времето за електронното обработване на преписките.

Едновременно с това АСП предоставя информация на външни институции чрез ИИС, както следва:

- на НОИ – персонални данни и информация за постъпилите заявления-декларации за отпускане на месечна помощ по чл. 8е от ЗСПД; издадените заповеди за отпускане/отказ на месечна помощ по чл. 8е от ЗСПД; персонални данни и информация за лицата по чл. 13, ал. 3 от ЗЛП, на които през съответния месец е предоставена лична помощ;

- на АЗ – персонални данни и информация за лицата, получаващи месечни помощи по чл. 9 от ППЗСП; лицата, на които е отпусната месечна целева помощ на семейства с деца до 14-годишна възраст, съгласно чл. 166, ал. 1, т. 1 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;

- на Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ) - дневна заявка по образец от Наредбата № Н-19 от 2.12.2008 г. за условията и реда за освобождаване от заплащане на винетни такси при ползване на платената пътна мрежа на лица с 50 и над 50 на сто намалена

работоспособност или вид и степен на увреждане и лица или семейства, отглеждащи деца с трайни увреждания до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, но не по-късно от 20-годишна възраст.

Към настоящия момент е реализирана и автоматична интеграция на ИИС със следните информационни системи:

- НБД „Население“ – относно персонални данни за настоящ адрес, данни за семейно положение, съпруг и деца;
- МВР - „Регистър на моторните превозни средства“ – информация и данни от големия талон на МПС.
- МТСП – Специализиран информационен модул за електронизиране на верификацията СИМЕВ.

Създадената възможност за автоматично визуализиране на данните и информацията от тези регистри при стартирана електронна обработка на входящите в ИИС заявления-декларации за съответния вид подпомагане елиминират риска от допускане на технически или неволни грешки при ръчното въвеждане на необходимите данни от страна на служителя, въвеждащ данните, както и значително намаляват времето за електронно обработване на преписката.

В изпълнение изискванията на Закона за електронното управление и подзаконовата нормативна уредба в АСП е реализирана техническа свързаност със средата за междурегистров обмен (RegiX). В информационното приложение - <https://info-regix.egov.bg/public> е осигурен достъп до 20 регистъра, поддържани от администратори на данни, както следва:

- Министерство на регионалното развитие и благоустройството:

Регистър - НБД "Население";

- Агенция по вписванията:

Имотен регистър

Търговски регистър

Регистър БУЛСТАТ

- Агенция по заетостта:

Регистър на търсещите работа лица;

- Министерство на вътрешните работи:

Регистър на българските документи за самоличност

Регистър на моторните превозни средства

- Министерство на образованието и науката:

Регистър на следните училища и детските градини

Регистър на всички действащи и прекъснали студенти и докторанти

Регистър на дипломи и свидетелства за завършено основно и средно образование и придобита степен на професионална квалификация;

- Министерство на правосъдието:

Регистър на разрешенията за извършване на дейност с нестопанска цел от чужденци в Република България,

Централен регистър на юридическите лица с нестопанска цел за обществено полезна дейност,

Регистър на производствата по несъстоятелност;

- Национална агенция за приходите:

Регистър на уведомленията за трудовите договори и уведомления за промяна на работодател

Регистър на задължените лица;

- Национален осигурителен институт:

Регистър на обезщетенията за болест, майчинство и безработица

Регистър на пенсионерите

Електронен регистър на болничните листов

- Национален център за информация и документация:

Регистър на признатите дипломи за придобито висше образование в чужбина;

Регистър на всички действащи и прекъснали студенти и докторанти

- НЕЛК:

Регистър „Единна информационна система на медицинската експертиза“;

Едновременно с това АСП е осигурила електронен достъп на редица институции, посочили правно основание за ползването на данни от справките, поддържани от АСП в средата за междурегистров обмен, както следва:

- Справка по ЕГН/ЛНЧ за отпуснати помощи по чл.9 от ППЗСП;
- Справка по ЕГН/ЛНЧ за отпуснати помощи за отопление Наредба РД07-5;
- Справка по ЕГН/ЛНЧ за издадени заповеди за ползване на социални услуги;
- Списък на получаваните помощи и социални услуги за лице с увреждане.

Поддържан е **актуален регистър** за издадените цифрови сертификати за УЕП, съгласно Наредбата за удостоверенията за електронен подпис в администрациите. През 2023 г. са издадени/подновени **1 186** сертификата за УЕП на директори и служители от ЦУ на АСП и териториални дирекции.

С цел удовлетворяване на нарасналите изисквания за предоставяне на качествени услуги за социално подпомагане и социално включване, качествено обслужване на гражданите и гарантиране на нормални условия за работа на служителите на АСП е доставено е следното техническо оборудване за АСП и териториалните дирекции:

- 60 преносими компютъра;
- сключен договор за доставка на 295 компютърни конфигурации.

В съответствие с изискванията на Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС) и внедрената Система за управление на мрежовата и информационната сигурност (СУМИС) в АСП са предприети необходимите мерки за осигуряване на мрежовата и информационна сигурност на информационните и комуникационни системи. Сключен договор №0211/23.06.2023 г. с фирма „САЙБЪРЕКС“ ООД за предоставяне на достъп до дигитална платформа за обучение „CYBEREX LEARNING CENTRE“, обучителни видео-материали и тестове за проверка за повишаване квалификацията в сферата на киберсигурността на служителите в АСП.

РЕЧНИК НА ОСНОВНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ:

- АСП – Агенция за социално подпомагане
- РДСП – Регионална дирекция за социално подпомагане
- ДСП – Дирекция „Социално подпомагане“
- Отдел ИОХУСУ – отдел „Индивидуална оценка на хора с увреждания и социални услуги“ при ДСП
- Отдел ОЗД – отдел „Закрила на детето“ при ДСП
- АКСУ – Агенция за контрол на социалните услуги
- МТСП – Министерство на труда и социалната политика
- НСИ – Национален статистически институт
- НОИ – Национален осигурителен институт
- НАП – Национална агенция по приходите
- НЗОК – Национална здравноосигурителна каса
- МФ – Министерство на финансите
- МОН – Министерство на образованието и науката
- ЗСП – Закон за социално подпомагане
- ППЗСП – Правилник за прилагане на Закона за социално подпомагане
- ЗСПД – Закон за семейни помощи за деца
- ППЗСПД – Правилник за прилагане на Закона за семейни помощи за деца
- ЗХУ – Закон хората с увреждания
- ППЗХУ – Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания
- ЗИХУ – Закон за интеграция на хората с увреждания
- ППЗИХУ – Правилник за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания
- ЗЛП – Закон за личната помощ
- ЗЗД – Закон за закрила на детето
- ППЗЗД – Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето
- ЗЗО – Закон за здравно осигуряване
- НПДЗ – Национален план за действие по заетостта
- УО – Управляващ орган
- ОП РЧР – Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
- ОПХ ФЕПНЛ – Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица
- ГМД – Гарантиран минимален доход
- ЦОП – Център за обществена подкрепа
- ЦРДУ – Център за работа с деца на улицата
- ЦСРИ – Център за социална рехабилитация и интеграция
- КЦ – Кризисен център
- ДЦДУ – Дневен център за деца с увреждания
- ЦНСТ – Център за настаняване от семеен тип
- ЦНСТДБУ – Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания
- ЦНСТДМУ – Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания
- ЦНСТДМБУ – Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания
- ЦНСТДУ – Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания
- ДЦДВХУ – Дневен център за деца и възрастни хора с увреждания
- ЦНСТДМППМГ – Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с потребност от постоянни медицински грижи
- ДЦДМУ – Дневен център за деца и/или младежи с увреждания
- ДЦДМУСГ – Дневен център за деца и младежи с увреждания със седмична грижа
- ДЦДПЛУ – Дневен център за деца и пълнолетни лица с увреждания
- ПЖ – Преходно жилище
- ЦСРИД – Център за социална рехабилитация и интеграция за деца
- ДМСГД – Дом за медико-социални грижи за деца
- ПС – Приемно семейство
- ДЦПЛУ – Дневен център за пълнолетни лица с увреждания

- ЗЖЛУИ - Защитено жилище за лица с умствена изостаналост
- НЖ - Наблюдавано жилище
- ЗЖЛУИ - Защитено жилище за лица с умствена изостаналост
- ЗЖЛПР - Защитено жилище за лица с психични разстройства
- ДПЛД - Дом за пълнолетни лица с деменция
- ДПЛФУ - Дом за пълнолетни лица с физически увреждания
- ДПЛУИ - Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост
- ДСХ - Дом за стари хора
- ДЦСХ - Дневен център за стари хора
- ДЦПЛУ - Дневен център за пълнолетни лица с увреждания
- ЦВН - Център за временно настаняване
- ПСПСМИ, ПСПС и/или МИ - Помощни средства, приспособления, съоръжения и/или медицински изделия
- ЕБК – Единна бюджетна класификация
- ИИС - Интегрирана информационна система
- EESSI - Електронен обмен на данни за социална сигурност